

Бюлетинът е изготвен по
последни данни
публикувани към
Август 2019 г.

Цитираните данни в бю-
летина са последните
данни, публикувани в
официалните източници:
Министерство на финан-
сите, Българска народна
банка, Национален ста-
тистически институт, На-
ционална агенция по зае-
тостта.

Електронната система,
използвана за теглене на
данни от официалните
източници е CEIC Data
Manager.

Обединена българска
банка
Структура
Главен икономист

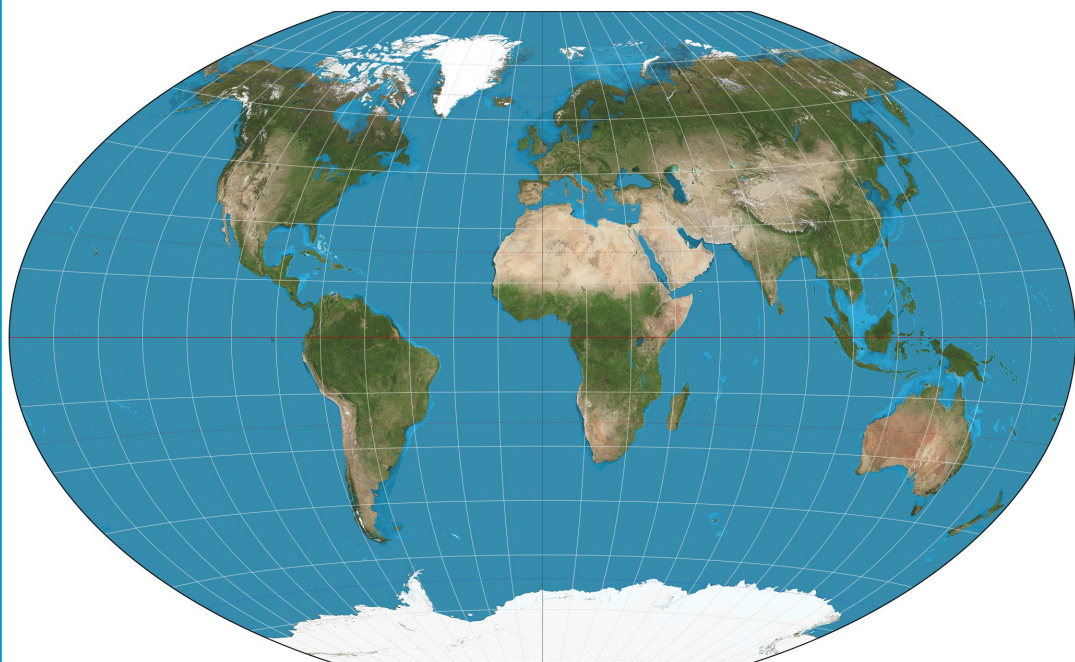
За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
Petia.Tzekova@ubb.bg
тел.: +359 2 811 2980

Петър Игнатиев
Главен анализатор
e-mail:
Petar.Ignatiev@ubb.bg
тел.: +359 2 811 2982

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Август 2019 г.

гр. София

- Икономиката на еврозоната нарасна с 0,2% за второ тримесечие 2019 г., като се забави в сравнение с 0,4% ръст в предходния период. В сравнение със същото тримесечие на предходната година икономиката на еврозоната нарасна с 1,1% през второто тримесечие, като се забави в сравнение с 1,2% ръст през предходния период. Това беше най-слабият темп на растеж след последното тримесечие на 2013 г. Сезонно коригираният процент на безработицата в Еврозоната спадна до 7,5% през юни 2019 г. от ревизираните нагоре 7,6% през предходния месец. Това беше най-ниският процент на безработица от юли 2008 г., тъй като броят на безработните продължи да намалява. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, равнището на безработица остана непроменено на 6,3% през юни, най-ниското от началото на динамичния ред на безработицата в ЕС през януари 2000 г. Годишната инфлация в еврозоната спада до 1,1% през юли 2019 г. от 1,3% през предходния месец. Това е най-ниският процент на инфлация от февруари миналата година, главно поради забавяне на разходите за енергия (0,6% срещу 1,7% през юни) и услуги (1,2% срещу 1,6%). Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда в своите решения, се забавя до 0,9% през юли от 1,1% през предходния месец.
- Икономиката на Италия е в застой през второто тримесечие на 2019 г. с 0% ръст, след ръст от 0,1% през предходния тримесечен период. На годишна база БВП е непроменен през второто тримесечие с 0%, след спад от -0,1% през предходния тримесечен период. Европейската комисия очаква ръст на БВП от 0,1% през 2019 г., забавяйки се от 0,9% през 2018 г. Годишният процент на инфлация в Италия падна до 0,4% през юли 2019 г. от 0,7% през предходния месец. На месечна база потребителските цени показаха 0% ръст, след увеличение от 0,1% през предходния месец. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия намалю до 9,7% през юни 2019 г. от ревизирания надолу 9,8% през предходния месец. Матео Салвини, вицепремиерът и лидер на крайно дясната партия Лига, призова за предсрочни избори, обявявайки правителството за неработещо. Лигата представи предложение за недоверие срещу премиера Джузепе Конте. В момента Лигата е водеща в предизборните проучвания и Салвини вижда предсрочните избори като шанс да спечели властта. Само президентът Серхио Матарела има правомощията да разпусне парламента и той може да не иска да го направи преди подготвителната работа през септември за бюджета за 2020 г., който следва да бъде представен на парламента и на Европейската комисия през следващия месец.
- Икономиката на Великобритания се сви с -0,2% през второто тримесечие на 2019 г., след ръст от 0,5% през предходния тримесечен период. Това е първото тримесечие на спад след последното тримесечие на 2012 г. От страна на производството индустрията е спаднала с 1,4%, най-много след последното тримесечие на 2012 г., водена от най-големия спад на промишлеността от първото тримесечие на 2009 г. на фона на високите запаси и продължаващата несигурност на Брекзит. От гледна точка на разходите, брутно формиране на капитал (GCF) - оказа отрицателен принос от -4,01% за общия растеж на БВП. Потреблението на домакинствата нарасна с 0,5% (срещу 0,6% през първото тримесечие). Годишният процент на инфлация в Обединеното кралство е 2% през юни 2019 г., непроменен спрямо предходния месец. Годишната основна инфлация, която изключва цените на енергията, храните, алкохола и тютюна, нарасна до 1,8% от над 2-годишно дъно от 1,7% през май. Безработицата в Обединеното кралство нарасна до 3,9% през второто тримесечие на 2019 г. при 44-годишно дъно от 3,8% през предходния период. Несигурността около преговорите за Брекзит ще продължи да тежи на настроенията и инвестиционните решения. Британската икономика ще продължи да страда от свързана с Брекзит несигурност, както и от прекъсвания в снабдяването с капацитет в средносрочен и дългосрочен план. Преговорите за Брекзит в крайна сметка, но най-вероятно след съществено отлагане, ще доведат до резултат, който е приемлив както за Обединеното кралство, така и за ЕС, без напълно да провали икономическия импулс.
- Американската икономика нарасна с 2,1% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., след 3,1% увеличение през предходния тримесечен период. Потреблението на домакинствата и правителствените разходи се увеличава с по-бързи темпове, докато спадът в износа и по-малките запаси оказват отрицателен принос за растежа. Бизнес инвестициите намаляват за първи път от три години с -0,6%, в сравнение с 4,4% ръст през предходния тримесечен период. Американската годишна инфлация се повиши до 1,8% през юли 2019 г. от четиримесечно дъно от 1,6% през предходния месец и над консенсус на пазара от 1,7%, докато енергийната дефлация намалю. Основната инфлация, която изключва променливите позиции като храна и енергия, достигна ръст до 2,2% през юли. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0,3% през юли, след повишение от 0,1% през юни. Безработицата в САЩ възлиза на 3,7% през юли 2019 г., непроменена спрямо данните от предходния месец.

- Японската икономика нарасна с 0,4% през второ тримесечие 2019 г след ръст от 0,7% в сравнение с предходния период. Частното търсене нарасна с 0,7% през второто тримесечие (срещу 0,3% през първо тримесечие), тъй като потреблението на домакинствата нарасна най-много за две години (0,6% срещу 0,1%) на фона на търсенето на автомобили и климатици. Също така, капиталовите разходи рязко нараснаха (1,5% срещу 0,4%). На годишна база икономиката нарасна с 1,8% през второто тримесечие, след ревизирания растеж от 2,8% през март. Инфлацията в Япония достигна 0.7% на годишна база през юни 2019 г., непроменена спрямо предходния месец. Годишната основна инфлация на потребителите, която изключва прясната храна, спадна до 0,6% през юни, най-ниската от юли 2017 г., от 0,8% през май. На сезонно коригирана месечна база потребителските цени са 0% за втори пореден месец. Равнището на безработица в Япония намаля до 4-месечно дъно от 2,3% през юни 2019 г. от 2,4% през май.
- Търговската война между САЩ и Китай продължава да ескалира. Президентът на САЩ Доналд Тръмп обяви през 1 август 2019 г., че ще се начислява допълнителна 10% тарифа за „останалите 300 милиарда долара стоки“. Американският президент забави някои от тези тарифи, обявени на 13 август 2019 г. Тарифи за стоки на стойност 110 милиарда щатски долара ще бъдат въведени на 1 септември, но 160 милиарда щатски долара няма да влязат в сила до края на декември. Като отговор централната банка на Китай (РВРС) позволи на юаня да падне над 2% за три дни до най-ниската точка от 2008 г. насам, тъй като беше засегната от силни продажби поради заплахата от тарифи. Министерството на финансите на САЩ официално обяви Китай за валутен манипулатор през 5 август 2019 г. . Китай нарежда на държавните предприятия през 5 август 2019 г. да спрат да купуват американски селскостопански продукти, общо 20 милиарда щатски долара годишно преди търговската война и 20 милиарда долара годишно към юли 2019 г. Търговският излишък на Китай със САЩ намалява до 27,97 милиарда щатски долара през юли от 29,92 милиарда долара през юни. Безработица в Китай намалява до 3,61% през второто тримесечие на 2019 г. от 3,67% през първото тримесечие на 2019 г. Годишният темп на инфлация в Китай нарасна до 2,8% през юли 2019 г. от 2,7% през предходния месец и над пазарните прогнози от 2,7%.
- Промисленото производство през юни отбеляза спад от -3,9% спрямо предходната година в календарно коригирани условия. Междинните и капиталовите стоки са намалили производствените резултати с -8,1% и -5,8% на годишна база. Производството на текстил, основни метали и автомобилостроене сред експортно ориентирани отрасли през юни намаляват съответно с -4,8%, -12,3% и -4,7%, докато машините и оборудването като индикатор за бъдещи инвестиции намаляват с -13,0% на годишна база. Според проучването на анализатора на Блумберг бюджетният дефицит ще достигне най-високата стойност от 7 години от 3,7% от БВП до края на 2019 г. Процентът на безработица в Турция се повиши до 12,8% през май 2019 г. от 9,7% за същия период на предходната година. Процентът на безработни извън селското стопанство се повиши до 15,0% през май от 11,6% през предходната година. На сезонно изгладена база равнището на безработица нарасна до 14,0% през май от 13,8% през април. Годишната инфлация в Турция се увеличи до 16,65% през юли 2019 г. от едногодишното дъно от 15,72%. Годишната основна инфлация, която изключва енергията, хранителните и безалкохолните напитки, алкохолните напитки, тютюнът и златото, достигна 16,20% през юли от 14,86% през юни..
- На заседание на 25 юли 2019 г. Управителният съвет на Европейската централна банка (ЕЦБ) взе решение лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,40%. Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си или по-ниско равнище най-малко през цялата първа половина на 2020 г. и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо, за да се осигури понататъшно устойчиво доближаване на инфлацията към нейното целево равнище в средносрочен план. В този контекст Управителният съвет възложи на компетентните комитети на Евросистемата да проучат възможностите, включително начини за засилване на ориентира за основните лихвени проценти, смекчаващи мерки като например разработването на степенувана система за олихвяване на резервите, както и варианти за размер и състав на потенциални нови нетни покупки на активи. Мерките на ЕЦБ по паричната политика, включително предстоящата нова поредица от целеви операции по дългосрочно рефинансиране (ЦОДР III), ще допринесат за запазване на благоприятните условия за банково кредитиране и ще продължат да подпомагат достъпа до финансиране, особено за малки и средни предприятия.
- Обобщение на паричната политика и протокол от заседанието на Комитета за парична политика, публикуван на 01 август 2019 г. Комитетът за парична политика (МРС) на Банката на

Англия определя паричната политика за постигане на целта за инфлацията от 2% и по начин, който спомага за поддържане на растежа и заетостта. На своето заседание, приключващо на 31 юли 2019 г., Комитетът за парична политика гласува единодушно да поддържа основен лихвен процент на стойност 0,75%. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от инвестиции в нефинансови корпоративни облигации, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 10 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани чрез емитиране на резерви на централната банка, на 435 милиарда паунда. Повишената несигурност относно естеството на напускането от ЕС означава, че през следващите години икономиката може да следва широк спектър от пътища. Подходящият път на паричната политика ще зависи от баланса на ефектите на Брекзит върху търсенето, предлагането и валутния курс. Отговорът на паричната политика към Брекзит, независимо от каква форма да бъде, няма да бъде автоматичен и може да бъде в двете посоки. При всички обстоятелства Комитетът ще определи подходящата парична политика за постигане на целта за инфлацията от 2%.

- Информацията, получена на заседанието на Федералния комитет за открит пазар през юни, показва, че пазарът на труда остава силен и че икономическата активност нараства с умерени темпове. Средно доходите през последните месеци са стабилни, а равнището на безработица остава ниско. На 12-месечна база общата инфлация и инфлацията за стоки, различни от храна и енергия, са под 2%. В светлината на последиците от глобалното развитие на икономическите перспективи, както и приглушения натиск на инфлацията, Комитетът реши да намали целевия диапазон на лихвения процент по федералните фондове до 2 до 2,25% (с 0,25%). Това действие подкрепя мнението на Комитета, че устойчивото разширяване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в близост до симетричната цел на Комитета от 2% са най-вероятните резултати, но несигурността по отношение на тази перспектива остава. Комитетът ще приключи намалението на съвкупно държаните ценни книжа в системната сметка за отворен пазар през август, два месеца по-рано от посоченото на предишните заседания.
- На срещата за паричната политика, проведена на 30 юли 2019 г., Банката на Япония взе решение за следното. Банката на Япония реши с мнозинство от 7-2 гласа да определи следните насоки за пазарните операции за периода на взаимодействие. Краткосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще прилага отрицателен лихвен процент в размер на минус -0,1% към балансовите лихвени проценти по текущи сметки, държани от финансовите институции в Банката на Япония. Дългосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще закупи японски държавни облигации (JGBs), така че 10-годишната доходност на тези облигации ще остане около нула 0%. Банката на Япония ще извършва покупки по гъвкав начин, така че непогасената им сума ще се увеличи с годишен темп от около 80 трилиона йени. Банката на Япония ще закупи борсово търгувани фондове (ETFs) и японски инвестиционни тръстове за недвижими имоти (J-REITs), така че непогасените им суми да се увеличават съответно с годишни темпове от около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. Банката на Япония ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдавания индекс на потребителските цени (CPI, всички артикули без прясна храна) надвиши 2% и остане над целта по стабилен начин. Банката на Япония възнамерява да поддържа настоящите изключително ниски нива на краткосрочни и дългосрочни лихвени проценти за продължителен период от време, поне до пролетта на 2020 г.
- Реч на Пън Гоушенг Подуправител на Китайската народна банка и ръководител на Държавната администрация за чуждестранна валута Задълбочаване на финансовата реформа, разширяване на финансовото отваряне и уверено следване на пътя на развитието с китайски характеристики. Краткосрочните корекции, напоследък наблюдавани в обменния курс на юана, бяха спонтанни реакции на финансовите пазари на изненадващите американски съобщения за неочаквани тарифи. Въпреки че валутният курс на юана ще бъде обект на търкания и други външни сътресения, Китайската народна банка преценява, че той няма да се обезцени в безредие и валутният пазар в крайна сметка ще се върне към фундаментите след кратък шок. Първо, икономическите резултати са стабилни и се очаква да се постигне стабилно развитие. Второ, трансграничните потоци на капитали като цяло са стабилни. Трето, външният дълг на Китай е по-стабилен. През последните години ръстът на външния дълг на Китай не е висок в сравнение с размера на китайската икономика. Четвърто, валутният курс на юана показва повече двупосочни колебания, а субектите на валутния пазар станаха по-адаптивни и рационални. Китайската народна банка има увереността и способността ефективно да предотвратява рисковете, произтичащи от външни шокове, да поддържа стабилността на валутния пазар и

- да насърчава стабилното и здраво развитие на финансовия пазар и финансовата система.

• Комитетът по парична политика на Централната банка на Турция (Комитетът) реши да намали основния лихвен процент (лихвен процент по едноседмично репо) от 24% на 19,75%. Прогнозата за инфлацията продължи да се подобрява. През второто тримесечие инфлацията показва значителен спад с приноса от забавяне на цените на необработените храни и енергия. Условието за вътрешно търсене и строгата парична политика продължават да подкрепят дезинфлацията. Основните индикатори за тенденцията, факторите на предлагане и цените на вноса водят до подобряване на перспективите за инфлация. Съответно, като взе предвид всички фактори, влияещи върху перспективите за инфлацията, Комитетът реши да намали основния лихвен процент с 425 базисни пункта. Това е сравнително високо намаление на лихвите с 4,25% (425 базисни точки) и понижаване на основния лихвен процент от 24% на 19,75%. Развитие на валутния курс на турската лира срещу долара е решаващ резултат от политиката на Централната банка на Турция. Очакваме курса на лирата да се понижи значително след намаляване на лихвите и вследствие на това рязко покачване на инфлацията, повишаване нивото на доларизация, влошаване на финансовото състояние на турските банки, спад на БВП и увеличаване на безработицата през следващите месеци. Агенцията за кредитен рейтинг Fitch понижи суверенния дълг на Турция с една стъпка на 12.07.2019 г. с ход, който идва след понижаването на кредитния рейтинг на Moody's за Турция през юни. Този ход също дойде по-малко от една седмица, след като турският президент Реджеп Тайип Ердоган уволни от неговия пост управителя на централната банка на страната..
- Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК) на 16.08.2019 г. представи негативни перспективи за петролния пазар за останалата част от 2019 г., докато икономическият растеж се забавя и подчертава предизвикателствата за 2020 г. В месечния си доклад от ОПЕК намалиха прогнозата си за ръста в търсенето на петрол през 2019 г. с 40 хил. барела на ден. От организацията очакват да се наблюдава лек излишък на пазара през 2020 г. Суровият петрол се понижи с -0,02 долара за барел или с -0,04% до 56,2416 във вторник 20 август от 56,2616 през предишната търговска сесия. Цените на петрола сорт Брент се понижи с -0,17 долара за барел или с -0,28% до 59,6306 във вторник 20 август от 59,8006 през предишната търговска сесия. Мечите настроения на пазара заради забавянето на световната икономика на фона на търговския конфликт между САЩ и Китай, и Брекзит може да принудят ОПЕК и съюзниците му, включително Русия, да продължат да поддържат политиката за намаляване на производството с цел подкрепа на цените.
- Средата на месец август 2019 г. донесе ново понижаване на FOB цените на зърнените контракти по световните борсови пазари. В САЩ хлебната пшеница се понижи с 4,00 долара и се търгува на 211,00 долара/тон, във Франция имаше минус 2,00 евро до 167,00 евро/тон, а в Украйна и Русия единодушна промяна с минус 1,00 долар и съответно 193,00 и 194,00 долара/тон. При царевицата движението отвъд океана беше стремглаво надолу – минус 26,00 долара до 164,00 долара/тон, във Франция царевицата отново загуби позиции с 2,00 евро до 171,00 евро/тон, а Украйна за доставка ноември също понижи цената почти до американската – минус 5,00 долара до 165,00 долара/тон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД след сделките при висококачествената пшеница, котировките на ИБ група се връщат към обичайните нива. Хлебна пшеница от място се търси на 340,00 лева/тон, предлагането е от 350,00 до 370,00 лева/тон. Фуражната пшеница се предлага на 320,00 лева/тон.
- с 6,3% през първата половина на годината. Промисленото производство нарасна с 6% спрямо същия период на предходната година. Продажбите на дребно нараснаха с 8,4% на годишна база през първите шест месеца на годината. Инвестициите в дълготрайни активи на Китай са се увеличили с 6% на годишна база до 29,91 трилиона юана през първата половина на 2019 г., след като са се увеличили с 5,6% през първите пет месеца на 2019 г. Данните, публикувани по-рано, показват, че износьт е нараснал с 0,1% на годишна база през първите шест месеца на 2019 г. Само за юни продажбите са паднали с 1,3% спрямо година по-рано до 211,8 млрд. долара, след като тарифите на 200 млрд. долара от китайски стоки бяха повишени от 10% на 25% от Вашингтон през май. Годишната инфлация в Китай възлезе на 2,7% през юни 2019 г., без промяна спрямо 15-месечния връх от предходния месец. Инфлацията на храните се повиши до най-високата си стойност от януари 2012 г., тъй като цените на свинското месо бяха постоянно високи след избухването на африканска чума по свинете. Американският президент Доналд Тръмп и китайският президент Си Дзинпинг сключиха примирие в търговията на срещата си в Г-20 в Япония на 28.06.2019 г. Търговските преговори за ново споразумение ще се възобновят. САЩ временно ще замрази допълнителни тарифи за 300 милиарда долара китайски стоки. Китай се ангажира да вна-

- За януари – юни 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 2219,5 млн. евро (3,8% от БВП) при 461 млн. евро (0,8% от БВП) за януари – юни 2018 г.
- За януари – юни 2019 г. нетният поток на преките инвестиции в страната, отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е положителен в размер на 457,1 млн. евро (0,8% от БВП), като е по-голям с 304,5 млн. евро от този за януари – юни 2018 г. (положителен в размер на 152,6 млн. евро, 0,3% от БВП).
- В края на юли 2019 г. международните резерви на БНБ надхвърлят 49,9 млрд. лева (25,5 млрд. евро), нарастват с 1,3% на месечна база и с 1,9% на годишна база и поддържат стабилността на паричния съвет в България.
- През второто тримесечие на 2019 г. БВП на България нараства с 3,3% спрямо съответното тримесечие на предходната година и с 0,6% спрямо първото тримесечие на 2019 г. според сезонно изгладените данни. БВП през второто тримесечие на 2019 г. се увеличава с 0,2% в ЕС-28 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. Икономиката ще расте и през третото тримесечие. Очакванията са за запазване на темпове, сходни на ускорението от първото тримесечие. Тогава брутният вътрешен продукт се ускори до 3,5% на годишна база, при 3% през четвъртото тримесечие на 2018 г.
- През юли 2019 г. общият показател на бизнес климата остава приблизително на равнището си от предходния месец на ниво от 29.5%. Понижение на стопанската конюнктура се наблюдава в промишлеността до 24,7% и строителството до 34,6%, докато в търговията на дребно нивото от юни се запазва (44,9%). Единствено в сектора на услугите показателят се повишава до 18,3%.
- Влошената външна конюнктура е фактор за цялостна негативна тенденция в промишлеността. По предварителни данни през юни 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство в България намалява с 1,9% в сравнение с май 2019 година. През юни 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство регистрира спад от 3,6% спрямо съответния месец на 2018 година.
- По предварителни сезонно изгладени данни на НСИ през юни 2019 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени запазва нивото си от предходния месец. Очаква се продажбите на дребно в България до края на 2019 г. да се свият до -0,9% на годишна база. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 2,8% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.
- По предварителни данни през юни 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,5% под равнището от предходния месец. През юни 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 1,5%. Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,7% на годишна база до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,2% през 2020 г. и 3% през 2021 г.
- Индексът на потребителските цени за юли 2019 г. спрямо юни 2019 г. е 100,8%, т.е. месечната инфлация е 0,8%. Инфлацията от началото на годината е 2,0%, а годишната инфлация е 2,9%. Средногодишната инфлация за периода юли 2018 - юни 2019 г. спрямо периода юли 2017 - юни 2018 г. е 3,3%. Нашата прогноза е инфлацията да достигне 2,5% през 2019г., 2,3% през 2020г. и 2,1 % през 2021 г.
- Общият индекс на цените на производител през юни 2019 г. намалява с 1,1% в сравнение с предходния месец и нараства с 0,9% спрямо юни 2018 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юни 2019 г. се понижава с 0,3% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 2,6%.
- За второ тримесечие 2019 г. коефициентът на безработица е 4,2%, или с 1,3 процентни пункта по-нисък в сравнение с второто тримесечие на 2018 година. Обезкуражените лица на възраст 15 - 64 навършени години са 61,2 хил., или 5,2% от икономически неактивните лица в същата възрастова група. Коефициентът на икономическа активност за населението на възраст 15 - 64 навършени години е 73,8%, като в сравнение с второто тримесечие на 2018 г. се увеличава с 2,0 процентни пункта. Коефициентът на заетост за населението на възраст 15 - 64 навършени години се увеличава с 2,8 процентни пункта в сравнение със същото тримесечие на 2018 г. и достига 70,7%. Очакванията за трудовия пазар в България са еднопосочни. За 2019 г. се очаква повишение на заетостта с 0,4%. Очаква се нивото на безработица отново да се повиши през втората половина, като през 2019 г. безработицата се оценява на 4,6% и на 4,5% през 2020 г. Работодателите ще се затрудняват да наемат за работа квалифицирани работници, така че ползите, свързани с ниската безработица, са ограничени в краткосрочен план и има опасения за средносрочен и дългосрочен план.

- По предварителни данни на НСИ наетите лица по трудово и служебно правоотношение в България към края на юни 2019 г. се увеличават с 1,5% спрямо края на март 2019 г. и достигат 2,35 милиона. През второто тримесечие на 2019 г. средната брутна месечна работна заплата нараства с 4,3% спрямо първото тримесечие на 2019 г. и достига 1 260 лева. Очаква се пазарът на труда да продължи да упражнява натиск върху работодателите и тепърва предстоят нови промени на него. Ниската безработица ще продължи да оказва натиск за нарастване на заплатите, включително и предвиденото увеличение на минималната работна заплата до 610 лева от началото на 2020 година.
- За януари – юни 2019 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 3 225,0 млн. лв. или 2,8 % от прогнозния БВП. Размерът на фискалния резерв към 31.06.2019 г. е 11,7 млрд. лв. На база на предварителни данни и оценки салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към юли 2019 г. се очаква да бъде положително в размер 3246,2 млн. лв. (2,8% от прогнозния БВП).
- За януари – юни 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 691,4 млн. евро. и заема 19,8% от прогнозния БВП. МФ предвижда намаляването на държавния дълг до 16,5% от БВП към края на 2021.
- В края на юни 2019 г. широките пари са 95,821 млрд. лв. (82,8% от БВП) и нарастват със 7,8% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 58,115 млрд. лв. и нараства с 3% на годишна база.
- През юли 2019 г. SOFIX отчете понижение с 1.21% до 580.68 пункта, BGBX 40 се понижи с 1.48% до 114.61 пункта. Равнопретегленият BG TR30 спадна с 0.23% до 511.13 пункта. Единствен измерителят на имотните компании BGREIT се повиши през юли с 0.81% до 126.85 пункта.
- Към края на юни 2019 г. агрегираната нетна печалба на банковата система за възлиза на 918 млн. лв. и нараства с 14,6% на годишна база. Брутният кредитен портфейл на банковия сектор за полугодieto на 2019 г. е увеличен със 7,2% на годишна база до 63,1 млрд. лв. Относителният им дял в БВП е 55,3%. Депозитите от клиенти на банковата система в края на юни 2019 г. възлизат на 86,5% млрд. лева и нарастват с 0,2% на месечна база и със 7,1% на годишна база. Относителният им дял в БВП е 74,8%. Относителният дял на неработещите кредити намалява до 7,2%. Към края на май 2019 г. широките пари са 95,445 млрд. лв. (82,5% от БВП) и нарастват с 9,1% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 58,420 млрд. лв. и нараства с 5% на годишна база.
- Към края на юни 2019 г. и четирите водещи индекса на БФБ – София са се повишили: SOFIX до 587.81 пункта, BGTR30 до 116.33 пункта, BGBX40 до 512.30 пункта и BGREI до 512.30 пункта.
- През май 2019 г. агрегираната нетна печалба на банковата система възлиза на 762 млн. лв., и нараства с 48% на годишна база под влияние и на еднократни ефекти свързани с приходи от дивиденди.

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	9
Евро зона	9
Италия	10
Обединено кралство Великобритания	11
САЩ	12
Япония	12
Китай	13
Турция	14
Политика на Централните банки	15
ЕЦБ	15
Централна банка на Англия	17
Федерален резерв на САЩ	18
Централна банка на Япония	19
Народна банка на Китай	19
Централна банка на Турция	20
Международни цени на борсови стоки	21
Петрол	21
Селскостопански продукти	22

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	23
Платежен баланс	23
Преки чуждестранни инвестиции	24
Международни резерви	25
Реален сектор	25
Инвестиционна активност в промишлеността	25
Бизнес климат	26
Индекс на промишленото производство	27
Търговия на дребно	27
Строителство	28
Безработица	28
Инфлация	29
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	29
Фискален сектор	30
Бюджетно салдо	30
Държавен дълг	32
Прогнози на международни институции	32
Паричен сектор	33
Капиталов пазар	34
Банков сектор	35
Приложение	37
Дефиниции и методологически бележки	53

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

Икономиката на еврозоната нарасна с 0,2% за второ тримесечие 2019 г., като се забави в сравнение с 0,4% ръст в предходния период. В сравнение със същото тримесечие на предходната година икономиката на еврозоната нарасна с 1,1% през второто тримесечие, като се забави в сравнение с 1,2% ръст през предходния период. Това беше най-слабият темп на растеж след последното тримесечие на 2013 г. Сезонно коригираният процент на безработицата в Еврозоната спадна до 7,5% през юни 2019 г. от ревизираните нагоре 7,6% през предходния месец. Това беше най-ниският процент на безработица от юли 2008 г., тъй като броят на безработните продължи да намалява. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, равнището на безработица остана непроменено на 6,3% през юни, най-ниското от началото на динамичния ред на безработицата в ЕС през януари 2000 г. Годишната инфлация в еврозоната спада до 1,1% през юли 2019 г. от 1,3% през предходния месец. Това е най-ниският процент на инфлация от февруари миналата година, главно поради забавяне на разходите за енергия (0,6% срещу 1,7% през юни) и услуги (1,2% срещу 1,6%). Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда в своите решения, се забавя до 0,9% през юли от 1,1% през предходния месец.

Икономиката на еврозоната нарасна с 0,2% за второ тримесечие до юни 2019 г., като се забави в сравнение с 0,4% ръст в предходния период и съответствайки на пазарните очаквания. Сред страните, за които вече има данни, икономиката на Италия е в застой 0% през второто тримесечие след ръст от 0,1% през предходния тримесечен период. Растежът на БВП се забави във Франция (0,2% срещу 0,3% през предходния период), Испания (0,5% срещу 0,7%), Австрия (0,3% срещу 0,4%), Белгия (0,2% срещу 0,3%) и Литва (0,9% срещу 1,2%). За разлика от това, в Латвия икономиката нарасна с 0,8% през второто тримесечие, възстановявайки се от -0,1% свиване през предходния период. Брутният вътрешен продукт на Германия се сви с -0,1% през второ тримесечие 2019 г., след 0,4% увеличение в предходния период, главно поради спад в износа. В сравнение със същото тримесечие на предходната година икономиката на еврозоната нарасна с 1,1% през второто тримесечие, като се забави в сравнение с 1,2% ръст през предходния период и пазарните очаквания от 1%. Това беше най-слабият темп на растеж след последното тримесечие на 2013 г. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, растежът на БВП намаля до 0,2% на тримесечна база (срещу 0,5% през първо тримесечие); и до 1,3% на годишна база (спрямо 1,6% през първо тримесечие). Сезонно коригираният процент на безработицата в Еврозоната спадна до 7,5% през юни 2019 г. от ревизираните нагоре 7,6% през предходния месец и в съответствие с пазарните очаквания. Това беше най-ниският процент на безработица от юли 2008 г., тъй като броят на безработните продължи да намалява. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, равнището на безработица остана непроменено на 6,3% през юни, най-ниското от началото на динамичния ред на безработицата в ЕС през януари 2000 г. Сред държавите-членки на ЕС най-ниските нива на безработица през юни са регистрирани в Чехия (1,9%) и Германия (3,1%). Най-високите нива на безработица са наблюдавани в Гърция (17,6% през април 2019 г.) и Испания (14,0%). В сравнение с преди година, най-голям спад е регистриран в Гърция (17,6% април 2019 г. срещу 19,8% април 2018 г.), Кипър (6,5% срещу 8,3%), Хърватия (7,1% срещу 8,6%), Ирландия (4,5% срещу 5,9%) и Словакия (5,4% срещу 6,7%). Коефициентът на безработица сред младите е 14,1% в ЕС28 и 15,4% в Еврозоната, в сравнение с 15,2% и 17,0% съответно през юни 2018 г. Най-ниските проценти са наблюдавани в Германия (5,5%), Холандия (6,5%) и Чехия (6,6%), а най-висок е в Гърция (39,6% през първото тримесечие на 2019 г.), Испания (32,4%) и Италия (28,1%). Годишната инфлация в еврозоната спада до 1,1% през юли 2019 г. от 1,3% през предходния месец и в съответствие с пазарните очаквания. Това е най-ниският процент на инфлация от февруари миналата година, главно поради забавяне на разходите за енергия (0,6% срещу 1,7% през юни) и услуги (1,2% срещу 1,6%). Междувременно разходите за храна, алкохол и тютюн се очаква да нараснат до 2% от 1,6% през юни, предизвикани от повишението на преработената храна, алкохола и тютюна (2% срещу 1,9%) и необработените храни (1,7% срещу 0,7%). Също така цените на неенергийните промишлени стоки се повишават (0,4% срещу 0,3%). Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда в своите решения, се забавя до 0,9% през юли от 1,1% през предходния месец и под пазарните очаквания от 1%.

Италия

Икономиката на Италия е в застой през второто тримесечие на 2019 г. с 0% ръст, след ръст от 0,1% през предходния тримесечен период. На годишна база БВП е непроменен през второто тримесечие с 0%, след спад от -0,1% през предходния тримесечен период. Европейската комисия очаква ръст на БВП от 0,1% през 2019 г., забавяйки се от 0,9% през 2018 г. Годишният процент на инфлация в Италия падна до 0,4% през юли 2019 г. от 0,7% през предходния месец. На месечна база потребителските цени показаха 0% ръст, след увеличение от 0,1% през предходния месец. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия намалю до 9,7% през юни 2019 г. от ревизирания надолу 9,8% през предходния месец. Матео Салвини, вицепремиерът и лидер на крайно дясната партия Лига, призова за предсрочни избори, обявявайки правителството за неработещо. Лигата представи предложение за недоверие срещу премиера Джузепе Конте. В момента Лигата е водеща в предизборните проучвания и Салвини вижда предсрочните избори като шанс да спечели властта. Само президентът Серхио Матарела има правомощията да разпусне парламента и той може да не иска да го направи преди подготвителната работа през септември за бюджета за 2020 г., който следва да бъде представен на парламента и на Европейската комисия през следващия месец.

Икономиката на Италия е в застой през второто тримесечие на 2019 г. с 0% ръст, след ръст от 0,1% през предходния тримесечен период и в сравнение с пазарните очаквания за свиване с 0,1%. От страна на търсенето, както търговията, така и вътрешното търсене допринесоха за 0% прираст. От страна на производството спадът в индустрията и селското стопанство беше достатъчен, за да компенсира растежа на услугите. На годишна база БВП е непроменен през второто тримесечие с 0%, след спад от -0,1% през предходния тримесечен период и в сравнение с пазарните очаквания за свиване с -0,2%. Европейската комисия очаква ръст на БВП от 0,1% през 2019 г., забавяйки се от 0,9% през 2018 г. Годишният процент на инфлация в Италия падна до 0,4% през юли 2019 г. от 0,7% през предходния месец и под предварителните прогнози от 0,5%. Това е най-ниската инфлация от ноември 2016 г., тъй като спадът на цените на регулираните енергийни продукти (-5,2% от 4,3%) бе леко компенсиран от по-високите цени на непреработената храна (1,5% от 0,7%) и услугите, свързани с транспорта (1,8% от 1,5%). Годишният процент на основната инфлация, който изключва енергията и непреработените храни, се увеличи до 0,5% през юли от 0,4% през юни и над предварителните прогнози от 0,4%. Изключвайки само енергията, инфлацията нарасна до 0,6% от 0,5% през юни и в сравнение с предварителните прогнози от 0,5%. На месечна база потребителските цени показаха 0% ръст, след увеличение от 0,1% през предходния месец и под предварителните оценки от 0,1%. Хармонизируаният индекс на потребителските цени нарасна с 0,3% спрямо предходната година (от 0,8% през юни) и спадна на -1,8% на месечна база, след като през юни се повиши с 0,1%. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия намалю до 9,7% през юни 2019 г. от ревизирания надолу 9,8% през предходния месец и под пазарните очаквания от 10%. Това е най-ниският процент на безработица от януари 2012г. Матео Салвини, вицепремиерът и лидер на крайно дясната партия Лига, призова за предсрочни избори, обявявайки правителството за неработещо. Сега Лигата представи предложение за недоверие срещу премиера Джузепе Конте. В момента Лигата е водеща в предизборните проучвания и Салвини вижда предсрочните избори като шанс да спечели властта. Само президентът Серхио Матарела има правомощията да разпусне парламента и той може да не иска да го направи преди подготвителната работа през септември за бюджета за 2020 г., който следва да бъде представен на парламента и на Европейската комисия през следващия месец. Бившият италиански премиер Матео Ренци предложи да се сформира техническо правителство без крайно дясната партия Лига. „Институционалното правителство“ ще включва леви и дясноцентристки партии в името на националното единство. Идеята за "техническо правителство на президента Матарела" също набира сили.

Обединено кралство Великобритания

Икономиката на Великобритания се сви с -0,2% през второто тримесечие на 2019 г., след ръст от 0,5% през предходния тримесечен период. Това е първото тримесечие на спад след последното тримесечие на 2012 г. От страна на производството индустрията е спаднала с 1,4%, най-много след последното тримесечие на 2012 г., водена от най-големия спад на промишлеността от първото тримесечие на 2009 г. на фона на високите запаси и продължаващата несигурност на Брекзит. От гледна точка на разходите, брутното формиране на капитал (GCF) - оказва отрицателен

Август 2019 г.

принос от -4,01% за общия растеж на БВП. Потреблението на домакинствата нарасна с 0,5% (срещу 0,6% през първото тримесечие). Годишният процент на инфлация в Обединеното кралство е 2% през юни 2019 г., непроменен спрямо предходния месец. Годишната основна инфлация, която изключва цените на енергията, храните, алкохола и тютюна, нарасна до 1,8% от над 2-годишно дъно от 1,7% през май. Безработицата в Обединеното кралство нарасна до 3,9% през второто тримесечие на 2019 г. при 44-годишно дъно от 3,8% през предходния период. Несигурността около преговорите за Брекзит ще продължи да тежи на настроенията и инвестиционните решения. Британската икономика ще продължи да страда от свързана с Брекзит несигурност, както и от прекъсвания в снабдяването с капацитет в средносрочен и дългосрочен план. Преговорите за Брекзит в крайна сметка, но най-вероятно след съществено отлагане, ще доведат до резултат, който е приемлив както за Обединеното кралство, така и за ЕС, без напълно да провали икономическия импулс.

Икономиката на Великобритания се сви с -0,2% през второто тримесечие на 2019 г., в сравнение с прогнозите, които сочеха 0% и след ръст от 0,5% през предходния тримесечен период, показва предварителна оценка. Това е първото тримесечие на спад след последното тримесечие на 2012 г. От страна на производството индустрията е спаднала с 1,4%, най-много след последното тримесечие на 2012 г., водена от най-големия спад на промишлеността от първото тримесечие на 2009 г. на фона на високите запаси и продължаващата несигурност на Брекзит. Падането на производството се дължи на 5,2% свиване на продукцията на транспортното оборудване, което до голяма степен отразява частичните затваряния на различни заводи за производство на автомобили. Наблюдава се и спад в производството на фармацевтични, химически и метални изделия. Ръстът на продукцията на услугите се забави до 0,1%, което е най-слабото тримесечно число за три години. Наблюдава се забавяне в търговията на едро, дребно и автомобили, която се забави до 0,2% (спрямо 1,2% през Q1), като и трите сектора отслабват в сравнение с първите три месеца на годината. Производството на финансови и застрахователни дейности се сви с -0,2%, като продължи спадът, наблюдаван след първото тримесечие на 2017 г. Производството на строителство падна с 1,3%, след 1,4% ръст през първото тримесечие. От гледна точка на разходите, брутно формиране на капитал (GCF) - което включва бруто образуване на основен капитал (GFCF), промени в материалните запаси и придобивания - оказа отрицателен принос от -4,01% за общия растеж на БВП. Този спад като цяло представлява отстъпление от първото тримесечие, при което брутно формиране на капитал беше подсилен от натрупването на запаси, държани от някои предприятия преди първоначалната дата на излизане на Великобритания от Европейския съюз в края на март, заедно с забележимите нараствания в неуточнени стоки. Междувременно потреблението на домакинствата нарасна с 0,5% (срещу 0,6% през първото тримесечие) на фона на продължаващите опасения относно икономиката; и правителственото потребление нарасна с 0,7%, обусловено от увеличаването на държавните разходи в редица сектори, включително здравеопазването и разходите на местните власти. Търговският дефицит на Обединеното кралство рязко се сви до 4,373 млрд. паунда от рекордните 21,582 паунда през предходния период. Износът спадна с 3,3% (спрямо 1,5% през първото тримесечие), докато вносът спадна с 12,9% (спрямо 10,8% през Q1). Годишният процент на инфлация в Обединеното кралство е 2% през юни 2019 г., непроменен спрямо предходния месец и съответстващ на пазарните очаквания. Разходите за храна и безалкохолни напитки се повишиха още повече, докато цените се забавиха за транспорт и жилища и комунални услуги. Индексът на потребителските цени, включително разходите за жилищно настаняване на собственици (СРПН), е 1,9% през юни, без промяна спрямо предходния месец. Годишната основна инфлация, която изключва цените на енергията, храните, алкохола и тютюна, нарасна до 1,8% от над 2-годишно дъно от 1,7% през май. На месечна база потребителските цени са без промяна 0%, след като 0,3% ръст през май. Безработицата в Обединеното кралство нарасна до 3,9% през второто тримесечие на 2019 г. при 44-годишно дъно от 3,8% през предходния период, докато пазарите прогнозираха, че процентът ще остане непроменен. Междувременно общият ръст на заплатите нарасна до 3,7%, най-бързият от юни 2008 г. Общият ръст на доходите, включително бонусите, нарасна с 3,7% на годишна база през второто тримесечие, най-високият темп от юни 2008 г. Годишен ръст и на общото заплащане (включително бонуси) и редовното заплащане (без бонусите) се ускори през последните месеци. Несигурността около преговорите за Брекзит ще продължи да тежи на настроенията и инвестиционните решения. Британската икономика ще продължи да страда от свързана с Брекзит несигурност, както и от прекъсвания в снабдяването с капацитет в средносрочен и дългосрочен план. Преговорите за Брекзит в крайна сметка, но най-вероятно след съществено отлагане, ще доведат до резултат, който е приемлив както за Обединеното кралство, така и за ЕС, без напълно да провали икономическия импулс.

САЩ

Американската икономика нарасна с 2,1% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., след 3,1% увеличение през предходния тримесечен период. Потреблението на домакинствата и правителствените разходи се увеличава с по-бързи темпове, докато спадът в износа и по-малките запаси оказват отрицателен принос за растежа. Бизнес инвестициите намаляват за първи път от три години с -0,6%, в сравнение с 4,4% ръст през предходния тримесечен период. Американската годишна инфлация се повиши до 1,8% през юли 2019 г. от четиримесечно дъно от 1,6% през предходния месец и над консенсус на пазара от 1,7%, докато енергийната дефлация намалю. Основната инфлация, която изключва променливите позиции като храна и енергия, достигна ръст до 2,2% през юли. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0.3% през юли, след повишение от 0.1% през юни. Безработицата в САЩ възлиза на 3,7% през юли 2019 г., непроменена спрямо данните от предходния месец.

Американската икономика нарасна с 2,1% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., като надхвърли пазарните очаквания от 1,8% и след 3,1% увеличение през предходния тримесечен период, показва предварителната оценка. Потреблението на домакинствата и правителствените разходи се увеличава с по-бързи темпове, докато спадът в износа и по-малките запаси оказват отрицателен принос за растежа. Положителните приноси от разходите за лично потребление (2,85%), разходите на федералното правителство (0,51%) и разходите за държавни и местни правителства (0,35%) бяха частично компенсирани от отрицателни приноси от инвестиции в частни запаси (-0,86%), износ (-0,63%), жилищни постоянни инвестиции (-0,08%) и жилищни постоянни инвестиции (-0,06%). Вносът, който е изваждане при изчисляването на БВП, се увеличи, като отчете отрицателен принос от 0,01%. Разходите за лично потребление (PCE) са скочили с 4,3% през второто тримесечие, най-много след четвъртото тримесечие на 2017 г., главно стимулирани от потреблението на стоки (8,3% срещу 1,5% през първото тримесечие), по-специално стоки за дълготрайна употреба (12,9% срещу 0,3%), Също така растежът на потреблението на услуги се ускори (2,5% срещу 1%). Разходите на федералните правителства се повишиха със 7,9% (спрямо 2,2% през първото тримесечие), а държавните и местните правителствени разходи нараснаха с 3,2% (срещу 3,3% през първото тримесечие). За разлика, износьт падна с 5,2% през второто тримесечие, след 4,1% увеличение през първото тримесечие, поради по-ниските продажби както на стоки (-5% срещу 4,6%), така и на услуги (-5,6% срещу 3,3%). От друга страна, вносът нарасна с 0,1% по-високо, воден от покупките на стоки (0,2% срещу -2,8%). Бизнес инвестициите намаляват за първи път от три години с -0,6%, в сравнение с 4,4% ръст през предходния тримесечен период, повлечени от свиване на структурираните инвестициите (-10,6% срещу 4%), което включва пробиване на нефтени и газови кладенци. Междувременно инвестициите в продукти за интелектуална собственост продължиха да нарастват стабилно (4,7% срещу 10,8%), а тези в оборудване се възстановиха (0,7% спрямо -0,1%). Жилищните инвестиции се свиха за шестия пореден период (-1,5% спрямо -1%), първият такъв случай след финансовата криза. Американската годишна инфлация се повиши до 1,8% през юли 2019 г. от четиримесечно дъно от 1,6% през предходния месец и над консенсус на пазара от 1,7%, повишено от цените на храните и редица други стоки, докато енергийната дефлация намалю. Основната инфлация, която изключва променливите позиции като храна и енергия, достигна ръст до 2,2% през юли, като също надхвърли пазарния консенсус от 2,1%. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0.3% през юли, след повишение от 0.1% през юни и в съответствие с пазарните прогнози, главно обусловени от повишаването на цените на бензина и хотелските услуги. Безработицата в САЩ възлиза на 3,7% през юли 2019 г., непроменена спрямо данните от предходния месец и в съответствие с пазарните очаквания. Броят на безработните нараства с 88 хил. на 6,1 милиона, докато заетостта се увеличава с 283 хиляди на 157,3 милиона. През юли коефициентът на участие на работната сила е 63,0%, а коефициентът на заетост - население е 60,7%. И двете стойности са на практика непроменени през месеца и през годината.

Япония

Японската икономика нарасна с 0,4% през второ тримесечие 2019 г след ръст от 0,7% в сравнение с предходния период. Частното търсене нарасна с 0,7% през второто тримесечие (срещу 0,3% през първо тримесечие), тъй като потреблението на домакинствата нарасна най-много за две години (0,6% срещу 0,1%) на фона на търсенето на автомобили и климатици. Също така, капиталовите разходи рязко нараснаха (1,5% срещу 0,4%). На годишна база икономиката на-

Август 2019 г.

расна с 1,8% през второто тримесечие, след ревизирания растеж от 2,8% през март. Инфлацията в Япония достигна 0.7% на годишна база през юни 2019 г., непроменена спрямо предходния месец. Годишната основна инфлация на потребителите, която изключва прясната храна, спадна до 0,6% през юни, най-ниската от юли 2017 г., от 0,8% през май. На сезонно коригирана месечна база потребителските цени са 0% за втори пореден месец. Равнището на безработица в Япония намаля до 4-месечно дъно от 2,3% през юни 2019 г. от 2,4% през май.

Японската икономика нарасна с 0,4% през второ тримесечие 2019 г., като лесно надхвърли пазарните очаквания за 0,1% растеж и след ръст от 0,7% в сравнение с предходния период. Частното търсене нарасна с 0,7% през второто тримесечие (срещу 0,3% през първо тримесечие), тъй като потреблението на домакинствата нарасна най-много за две години (0,6% срещу 0,1%) на фона на търсенето на автомобили и климатици. Също така, капиталовите разходи рязко нараснаха (1,5% срещу 0,4%), далеч над прогнозите за ръст от 0,7%. Изграждането на хотели и съоръжения за отдих доведе до печалбите, стимулирани от постоянния поток от входящи туристи и очакваното увеличаване на търсенето преди Олимпийските игри в Токио 2020. В допълнение, ръстът на публичното търсене се ускори значително (0,9% срещу 0,2%), като държавните разходи се възстановиха силно (0,9% срещу -0,1%), а публичните инвестиции се увеличиха допълнително (1% срещу 1,4%). Междувременно външното търсене намали 0,3% от ръста на БВП. Износът на стоки и услуги е спаднал с 0,1% (спрямо -2% през първо тримесечие), докато вносът е нараснал с 1,6% (срещу -4,3% през първо тримесечие). На годишна база икономиката нарасна с 1,8% през второто тримесечие, след ревизирания растеж от 2,8% през март и далеч над прогнозите за растеж от 0,4%. Инфлацията в Япония достигна 0.7% на годишна база през юни 2019 г., непроменена спрямо предходния месец и съответстваща на пазарните очаквания. По-бързото покачване на цената на храната и жилищата се компенсира от по-рязкото намаляване на цените на транспорта и комуникациите. Годишната основна инфлация на потребителите, която изключва прясната храна, спадна до 0,6% през юни, най-ниската от юли 2017 г., от 0,8% през май и също в съответствие с прогнозите. Последната цифра остана доста под 2% от целта на Японската централна банка. Междувременно, без ефекта на прясна храна и енергия, потребителските цени се повишиха с 0,5% на годишна база през юни, същата като през месец по-рано и малко под прогнозите за ръст от 0,6%. На сезонно коригирана месечна база потребителските цени са 0% за втори пореден месец. Равнището на безработица в Япония намаля до 4-месечно дъно от 2,3% през юни 2019 г. от 2,4% през май и в сравнение с пазарните очаквания от 2,4%. Съотношението заетост към кандидатите намаля до 1,61 от 1,62 през предходния месец и малко под консенсус на пазара от 1,62.

Китай

Търговската война между САЩ и Китай продължава да ескалира. Президентът на САЩ Доналд Тръмп обяви през 1 август 2019 г., че ще се начислява допълнителна 10% тарифа за „останалите 300 милиарда долара стоки“. Американският президент забави някои от тези тарифи, обявени на 13 август 2019 г. Тарифи за стоки на стойност 110 милиарда щатски долара ще бъдат въведени на 1 септември, но 160 милиарда щатски долара няма да влязат в сила до края на декември. Като отговор централната банка на Китай (РВОС) позволи на юана да падне над 2% за три дни до най-ниската точка от 2008 г. насам, тъй като беше засегната от силни продажби поради заплахата от тарифи. Министерството на финансите на САЩ официално обяви Китай за валутен манипулатор през 5 август 2019 г. Китай нарежда на държавните предприятия през 5 август 2019 г. да спрат да купуват американски селскостопански продукти, общо 20 милиарда щатски долара годишно преди търговската война и 20 милиарда долара годишно към юли 2019 г. Търговският излишък на Китай със САЩ намалява до 27,97 милиарда щатски долара през юли от 29,92 милиарда долара през юни. Безработица в Китай намалява до 3,61% през второто тримесечие на 2019 г. от 3,67% през първото тримесечие на 2019 г. Годишният темп на инфлация в Китай нарасна до 2,8% през юли 2019 г. от 2,7% през предходния месец и над пазарните прогнози от 2,7%.

Търговската война между САЩ и Китай продължава да ескалира. Президентът на САЩ Доналд Тръмп обяви през 1 август 2019 г., че ще се начислява допълнителна 10% тарифа за „останалите 300 милиарда долара стоки“. Американският президент забави някои от тези тарифи, обявени на 13 август 2019 г. Тарифи за стоки на стойност 110 милиарда щатски долара ще бъдат въведени на 1 септември, но 160 милиарда щатски долара няма да влязат в сила до края на декември. Като отговор централната банка на Китай (РВОС) позволи на юана да падне над 2% за три дни до най-ниската точка от 2008 г. насам, тъй като беше засегната от силни продажби поради заплахата от тарифи. Министерството на финансите на САЩ официално обяви Китай за валутен манипулатор през 5 август 2019 г. Китай обявява ускорено намаляване на

Август 2019 г.

дяловете на американските държавни ценни книжа през 9 август 2019 г., като е насочен към 25% от текущите си участия от 1,1 трилиона щатски долара. Китай нарежда на държавните предприятия през 5 август 2019 г. да спрат да купуват американски селскостопански продукти, общо 20 милиарда щатски долара годишно преди търговската война и 20 милиарда долара годишно към юли 2019 г. Тези тарифи допълват по-ранните в търговската война, когато президентът Доналд Тръмп повиши 25% тарифи през 5 май 2019 г. на 200 милиарда щатски долара за стоки от Китай. Като отмъщение, Китай е повишил тарифите за стоки на стойност 60 милиарда щатски долара през 1 юни 2019 г. президентът Доналд Тръмп каза на срещата на върха на G-20 Осака на 29 юни 2019 г., че ще позволи на американските компании да продават своите продукти на Huawei, но компанията ще остане в американски черен списък за търговия. Обаче доколко този план за временно освобождаване на Huawei от предишни забрани ще бъде реализиран, стана неясно и през седмиците по-късно няма ясни индикации за отмяна на забраните на Huawei. Скорешната криза в Хонконг също е пречка за търговските преговори между САЩ и Китай. Няма очаквания за нова среща между американския и китайския президент в близко бъдеще. Търговският излишък на Китай със САЩ намалява до 27,97 милиарда щатски долара през юли от 29,92 милиарда долара през юни. Безработица в Китай намалява до 3,61% през второто тримесечие на 2019 г. от 3,67% през първото тримесечие на 2019 г. Годишният темп на инфлация в Китай нарасна до 2,8% през юли 2019 г. от 2,7% през предходния месец и над пазарните прогнози от 2,7%. Това е най-високият процент от февруари 2018 г., стимулиран от най-бързото увеличение на цените на храните от януари 2012 г., тъй като цените на свинското месо са постоянно високи вследствие на африканска чума по свинете. Политически чувствителната хранителна инфлация се покачи до 9.1% през юли, най-високата от януари 2012 г., тъй като цените на свинското месо скочиха с 27% след 21.1% покачване през юни. Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на храните и енергията, достигна 1,6% през юли, без промяна в сравнение с предходния месец. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0,4% през юли, най-много след февруари, след спад от 0,1% през юни, докато пазарите очакваха 0,2% ръст. Междувременно, индексът на цените на производителите в Китай спадна с 0,3% на годишна база през юли, след като през юни бе непроменен и в сравнение с пазарните очаквания от 0,1% спад.

Турция

Промишленото производство през юни отбеляза спад от -3,9% спрямо предходната година в календарно коригирани условия. Междинните и капиталовите стоки са намалили производствените резултати с -8,1% и -5,8% на годишна база. Производството на текстил, основни метали и автомобилостроене сред експортно ориентираните отрасли през юни намаляват съответно с -4,8%, -12,3% и -4,7%, докато машините и оборудването като индикатор за бъдещи инвестиции намаляват с -13,0% на годишна база. Според проучването на анализатора на Блумберг бюджетният дефицит ще достигне най-високата стойност от 7 години от 3,7% от БВП до края на 2019 г. Процентът на безработица в Турция се повиши до 12,8% през май 2019 г. от 9,7% за същия период на предходната година. Процентът на безработни извън селското стопанство се повиши до 15,0% през май от 11,6% през предходната година. На сезонно изгладена база равнището на безработица нарасна до 14,0% през май от 13,8% през април. Годишната инфлация в Турция се увеличи до 16,65% през юли 2019 г. от едногодишното дъно от 15,72%. Годишната основна инфлация, която изключва енергията, хранителните и безалкохолните напитки, алкохолните напитки, тютюнът и златото, достигна 16,20% през юли от 14,86% през юни.

Промишленото производство през юни отбеляза спад от -3,9% спрямо предходната година в календарно коригирани условия. Този резултат е по-лош от пазарния консенсус от -1,0%. Сезонно коригираният спад на месечна база също беше разочароващ от -3,7%. Подобрението на промишленото производство изглежда е спряло през юни, което може да доведе до ревизия на годишните оценки на растежа на БВП, ако не се забележи рязко възстановяване в данните от втората половина на годината. Междинните и капиталовите стоки са намалили производствените резултати с -8,1% и -5,8% на годишна база. Производството на текстил, основни метали и автомобилостроене сред експортно ориентираните отрасли през юни намаляват съответно с -4,8%, -12,3% и -4,7%, докато машините и оборудването като индикатор за бъдещи инвестиции намаляват с -13,0% на годишна база. През второто тримесечие на годината производството отбеляза спад от -3,0%, докато спадът беше -4,7% през първото тримесечие на 2019 г. При неизгладени данни, които се използват при изчисляването на БВП, спадът на производството е -3,4%, по-нисък от -5,6% регистриран през първо тримесечие на 2019 г. Това потвърждава мнението, че ръстът на БВП може да доведе до по-малко свиване през второ тримесечие, отколкото през първо тримесечие. БВП се сви с -2,6% през първото тримесечие на 2019 г. Според проучването на анали-

затора на Блумберг бюджетният дефицит ще достигне най-високата стойност от 7 години от 3,7% от БВП до края на 2019 г. Процентът на безработица в Турция се повиши до 12,8% през май 2019 г. от 9,7% за същия период на предходната година. Процентът на безработни извън селското стопанство се повиши до 15,0% през май от 11,6% през предходната година. Коефициентът на безработица сред младежта, измерващ търсещите работа между 15 и 24 години, също се покачи рязко до 23,3% от 17,8% през същия месец преди година. На сезонно изгладена база равнището на безработица нарасна до 14,0% през май от 13,8% през април. Годишната инфлация в Турция се увеличи до 16,65% през юли 2019 г. от едногодишното дъно от 15,72% и под пазарните очаквания от 16,9%, главно поради повишаване на цените на жилищата, комуналните услуги и транспорта. Годишната основна инфлация, която изключва енергията, хранителните и безалкохолните напитки, алкохолните напитки, тютюнът и златото, достигна 16,20% през юли от 14,86% през юни. На месечна база потребителските цени се повишиха с 1,36%, по-бързо от 0,03% ръст през юни и под пазарните очаквания от 1,6%.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

На заседание на 25 юли 2019 г. Управителният съвет на Европейската централна банка (ЕЦБ) взе решение лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,40%. Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си или по-ниско равнище най-малко през цялата първа половина на 2020 г. и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо, за да се осигури по-нататъшно устойчиво доближаване на инфлацията към нейното целево равнище в средносрочен план. В този контекст Управителният съвет възложи на компетентните комитети на Евросистемата да проучат възможностите, включително начини за засилване на ориентира за основните лихвени проценти, смекчаващи мерки като например разработването на степенувана система за олихвяване на резервите, както и варианти за размер и състав на потенциални нови нетни покупки на активи. Мерките на ЕЦБ по паричната политика, включително предстоящата нова поредица от целеви операции по дългосрочно рефинансиране (ЦОДР III), ще допринесат за запазване на благоприятните условия за банково кредитиране и ще продължат да подпомагат достъпа до финансиране, особено за малки и средни предприятия.

Решения, свързани с паричната политика 25 юли 2019 г. На заседание на 25 юли 2019 г. Управителният съвет на Европейската централна банка (ЕЦБ) взе решение лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,40%. Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си или по-ниско равнище най-малко през цялата първа половина на 2020 г. и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо, за да се осигури по-нататъшно устойчиво доближаване на инфлацията към нейното целево равнище в средносрочен план. Управителният съвет възнамерява да продължи да реинвестира в пълен размер погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи, в продължителен период от време след датата, на която започне да повишава основните лихвени проценти на ЕЦБ, и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо, за да се поддържат благоприятни условия на ликвидност и значителна степен на нерестриктивност на паричната политика. Управителният съвет също така подчертава необходимостта от силно нерестриктивна позиция на паричната политика в продължителен период от време, тъй като темповете на инфлация – и регистрираният, и прогнозният – се задържат трайно под целевите равнища. Съответно, ако средносрочната перспектива за инфлацията продължи да не достига целевото равнище, Управителният съвет е решен да предприеме действия в съответствие със стремежа си към симетрия на инфлационната цел. Ето защо той е готов да приспособи всички свои инструменти, както е подходящо, за да осигури устойчивото доближаване на инфлацията към целевото равнище. В този контекст Управителният съвет възложи на компетентните комитети на Евросистемата да проучат възможностите, включително начини за засилване на ориентира за основните лихвени проценти, смекчаващи мерки като например разработването на степенувана система за олихвяване на резервите, както и варианти за размер и състав на потенциални нови нетни покупки на активи. Пресконференция Марио Драги, председател на ЕЦБ Луис де Гиндос, заместник-председател на ЕЦБ Франкфурт на Майн, 25 юли 2019 г. Постъпващата информация след

Август 2019 г.

последното заседание на Управителния съвет в началото на юни показва, че макар по-нататъшното нарастване на заетостта и увеличаващите се заплати все така да поддържат устойчивостта на икономиката, отслабването на динамиката на растежа в световен план и вялата международна търговия продължават да се отразяват неблагоприятно на перспективите за еврозоната. Нещо повече, продължителното наличие на несигурност, свързана с геополитически фактори, с нарастващата заплаха от протекционизъм и с уязвимости във възникващите пазари, влошава икономическите нагласи, особено в сектора на промишленото производство. При тези условия инфлационният натиск остава слаб, а показателите за инфлационните очаквания отбелязват спад. Ето защо продължава да е необходима значителна степен на парично стимулиране, за да се осигури запазването на много благоприятни финансови условия, които подкрепят икономическия подем на еврозоната, по-нататъшното засилване на вътрешния ценови натиск и съответно динамиката на общата инфлация в средносрочен план. Постъпващите икономически данни и информация от конюнктурни анкети продължават да сочат малко по-бавен растеж през второто и третото тримесечие на тази година. Това отразява най-вече все така слабата международна търговия в условия на продължителна несигурност в глобален мащаб, която засяга особено сектора на промишленото производство в еврозоната. Рисковете, свързани с перспективите за растеж в еврозоната, все така клонят в низходяща посока в отражение на продължителното наличие на несигурност, породена от геополитически фактори, заплахата от протекционизъм и уязвимости във възникващите пазари. Ако се абстрахираме от волатилността в последно време, която се дължи на временни фактори, показателите на основната инфлация остават като цяло слаби. Показателите за инфлационните очаквания отбелязват спад. Мерките на ЕЦБ по паричната политика, включително предстоящата нова поредица от целеви операции по дългосрочно рефинансиране (ЦОДР III), ще допринесат за запазване на благоприятните условия за банково кредитиране и ще продължат да подпомагат достъпа до финансиране, особено за малки и средни предприятия. В обобщение съпоставянето на резултатите от икономическия анализ със сигналите от паричния анализ потвърждава, че все още е необходима съществена степен на нерестриktivност на паричната политика, за да продължи устойчивото доближаване на инфлацията до равнища под, но близо до 2% в средносрочен план.

Централна банка на Англия

Обобщение на паричната политика и протокол от заседанието на Комитета за парична политика, публикуван на 01 август 2019 г. Комитетът за парична политика (MPC) на Банката на Англия определя паричната политика за постигане на целта за инфлация от 2% и по начин, който спомага за поддържане на растежа и заетостта. На своето заседание, приключващо на 31 юли 2019 г., Комитетът за парична политика гласува единодушно да поддържа основен лихвен процент на стойност 0,75%. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от инвестиции в нефинансови корпоративни облигации, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 10 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани чрез емитиране на резерви на централната банка, на 435 милиарда паунда. Повишената несигурност относно естеството на напускането от ЕС означава, че през следващите години икономиката може да следва широк спектър от пътища. Подходящият път на паричната политика ще зависи от баланса на ефектите на Брекзит върху търсенето, предлагането и валутния курс. Отговорът на паричната политика към Брекзит, независимо от каква форма да бъде, няма да бъде автоматичен и може да бъде в двете посоки. При всички обстоятелства Комитетът ще определи подходящата парична политика за постигане на целта за инфлация от 2%.

Обобщение на паричната политика и протокол от заседанието на Комитета за парична политика, публикуван на 01 август 2019 г. Комитетът за парична политика (MPC) на Банката на Англия определя паричната политика за постигане на целта за инфлация от 2% и по начин, който спомага за поддържане на растежа и заетостта. На своето заседание, приключващо на 31 юли 2019 г., Комитетът за парична политика гласува единодушно да поддържа основен лихвен процент на стойност 0,75%. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от инвестиции в нефинансови корпоративни облигации, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 10 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани чрез емитиране на резерви на централната банка, на 435 милиарда паунда. От май напрежението в световната търговия се засили и глобалната активност остана слаба. Това доведе до значителен спад на лихвите в напредналите икономики и до съществено разхлабване на финансовите условия, включително в Обединеното кралство. Увеличаването на възприетата вероятност за Брекзит без сделка допълнително понижи лихвите в Обединеното кралство и доведе до рязко обезценяване на валутния курс на стерлинга. Развитието, свързано с Брекзит, като изграждането на акции преди предходните срокове,

правят данните във Великобритания нестабилни. Вследствие на скорошната нестабилност изглежда, че основният растеж се е забавил от 2018 г. до темп под потенциал, отразявайки както влиянието на засилването на свързаната с Брекзит несигурност върху инвестициите в бизнеса, така и по-слабия глобален растеж на нетната търговия. Данните от компаниите до средата на юли сочат, че несигурността относно бъдещите търговски отношения на Обединеното кралство с Европейския съюз се засилва. Пазарът на труда остава ограничен. Годишният ръст на заплатите е сравнително силен. Потребителските разходи остават устойчиви. Инфлацията през юни беше 2,0%, а основната инфлация на потребителските цени беше 1,8%. Актуализираните прогнози на комитета са посочени в придружаващия доклад за инфлацията през август. Те продължават да приемат плавно коригиране на средната стойност от редица възможни резултати за евентуалните търговски отношения на Обединеното кралство с Европейския съюз. В основната прогноза, обусловена от преобладаващите цени на активите, основният растеж на продукцията се понижава в близко бъдеще, отразявайки по-засилената несигурност на Брекзит. Това означава, че свръх предлагането продължава през първата година от прогнозата. След това се предвижда БВП да се ускори до стабилни темпове на растеж, което отразява постепенно възстановяване на глобалния растеж и засилване на растежа на вътрешното търсене на Обединеното кралство, водено до голяма степен от възстановяване на растежа на инвестициите, тъй като несигурността се разсейва в съответствие с предположението за Брекзит. Ускоряването на БВП води до значително повишение на търсенето до около 1,75% от потенциалния БВП до края на прогнозния период. След като в близко бъдеще се понижи, инфлацията се очаква да нарасне над целта от 2%, тъй като изграждането на излишно търсене води до по-силен вътрешен инфлационен натиск. В зависимост от преобладаващите цени на активите, инфлацията достига 2,4% до края на тригодишния прогнозен период. Тези прогнози са повлияни от несъответствие между предположението за гладък Брекзит, което е в основата на прогнозата, и преобладаващите пазарни цени на активите, на които прогнозата стъпва. Тези цени на активите отразяват представата на участниците на пазара за вероятността и последиците от Брекзит без сделка. Ако, както се предполага, Брекзит преминава безпроблемно към някаква форма на сделка, пазарните лихвени проценти вероятно ще се повишат и курсът на стерлинги вероятно ще поскъпне. Следователно една по-последователна прогноза би имала малко по-ниски стойности за растеж на БВП и инфлацията. Повишената несигурност относно естеството на напускането от ЕС означава, че през следващите години икономиката може да следва широк спектър от пътища. Подходящият път на паричната политика ще зависи от баланса на ефектите на Брекзит върху търсенето, предлагането и валутния курс. Отговорът на паричната политика към Брекзит, независимо от каква форма да бъде, няма да бъде автоматичен и може да бъде в двете посоки. При всички обстоятелства Комитетът ще определи подходящата парична политика за постигане на целта за инфлация от 2%.

Федерален резерв

Информацията, получена на заседанието на Федералния комитет за открит пазар през юни, показва, че пазарът на труда остава силен и че икономическата активност нараства с умерени темпове. Средно доходите през последните месеци са стабилни, а равнището на безработица остава ниско. На 12-месечна база общата инфлация и инфлация за стоки, различни от храни и енергия, са под 2%. В светлината на последиците от глобалното развитие на икономическите перспективи, както и приглушения натиск на инфлацията, Комитетът реши да намали целевия диапазон на лихвения процент по федералните фондове до 2 до 2,25% (с 0,25%). Това действие подкрепя мнението на Комитета, че устойчивото разширяване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в близост до симетричната цел на Комитета от 2% са най-вероятните резултати, но несигурността по отношение на тази перспектива остава. Комитетът ще приключи намалението на съвкупно държаните ценни книжа в системната сметка за отворен пазар през август, два месеца по-рано от посоченото на предишните заседания.

Федералният резерв издава изявление на Федералния Комитет за открит пазар на 31 юли 2019 г. Информацията, получена на заседанието на Федералния комитет за открит пазар през юни, показва, че пазарът на труда остава силен и че икономическата активност нараства с умерени темпове. Средно доходите през последните месеци са стабилни, а равнището на безработица остава ниско. Въпреки че ръстът на разходите на домакинствата се е повишил през годината, растежът на фиксираните инвестиции в бизнеса е слаб. На 12-месечна база общата инфлация и инфлация за стоки, различни от храни и енергия, са под 2%. Пазарните стойности за компенсиране на инфлацията остават ниски; стойностите за по-дългосрочни инфлационни очаквания, основани на проучвания, са слабо променени. В съответствие със законовия си мандат Комитетът се стреми да насърчи максимална заетост и стабилност на цените. В светлината на последици-

те от глобалното развитие на икономическите перспективи, както и приглушения натиск на инфлацията, Комитетът реши да намали целевия диапазон на лихвения процент по федералните фондове до 2 до 2,25% (с 0,25%). Това действие подкрепя мнението на Комитета, че устойчивото разширяване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в близост до симетричната цел на Комитета от 2% са най-вероятните резултати, но несигурността по отношение на тази перспектива остава. Тъй като Комитетът обмисля бъдещия път на целевия диапазон за федералния размер на средствата, той ще продължи да следи последиците от постъпващата информация за икономическите перспективи и ще действа, както е уместно, за да поддържа разширяването, със силен пазар на труда и инфлация близо до неговата симетрична цел от 2%. При определяне на срока и размера на бъдещите корекции на целевия диапазон на лихвения процент по федералните фондове, Комитетът ще оцени реализираните и очакваните икономически условия по отношение на максималната си цел за заетост и симетричната цел от 2% инфлация. Тази оценка ще вземе предвид широк спектър от информация, включително мерки за състоянието на пазара на труда, показатели за инфлационен натиск и инфлационни очаквания и показания за финансовите и международните развития. Комитетът ще приключи с малението на съвкупно държаните ценни книжа в системната сметка за отворен пазар през август, два месеца по-рано от посоченото на предишните заседания.

Японска централна банка

На срещата за паричната политика, проведена на 30 юли 2019 г., Банката на Япония взе решение за следното. Банката на Япония реши с мнозинство от 7-2 гласа да определи следните насоки за пазарните операции за периода на взаимодействие. Краткосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще прилага отрицателен лихвен процент в размер на минус -0,1% към балансовите лихвени проценти по текущи сметки, държани от финансовите институции в Банката на Япония. Дългосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще закупи японски държавни облигации (JGBs), така че 10-годишната доходност на тези облигации ще остане около нула 0%. Банката на Япония ще извършва покупки по гъвкав начин, така че непогасената им сума ще се увеличи с годишен темп от около 80 трилиона йени. Банката на Япония ще закупи борсово търгувани фондове (ETFs) и японски инвестиционни тръстове за недвижими имоти (J-REITs), така че непогасените им суми да се увеличават съответно с годишни темпове от около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. Банката на Япония ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдавания индекс на потребителските цени (CPI, всички артикули без прясна храна) надвиши 2% и остане над целта по стабилен начин. Банката на Япония възнамерява да поддържа настоящите изключително ниски нива на краткосрочни и дългосрочни лихвени проценти за продължителен период от време, поне до пролетта на 2020 г.

На срещата за паричната политика, проведена на 30 юли 2019 г., Банката на Япония взе решение за следното: Банката на Япония реши с мнозинство от 7-2 гласа да определи следните насоки за пазарните операции за периода на взаимодействие. Краткосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще прилага отрицателен лихвен процент в размер на минус -0,1% към балансовите лихвени проценти по текущи сметки, държани от финансовите институции в Банката на Япония. Дългосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще закупи японски държавни облигации (JGBs), така че 10-годишната доходност на тези облигации ще остане около нула 0%. При това доходността може да се движи нагоре и надолу до известна степен в зависимост от развитието на икономическата активност и цените. Що се отнася до сумата на закупените японски държавни облигации, Банката на Япония ще извършва покупки по гъвкав начин, така че непогасената им сума ще се увеличи с годишен темп от около 80 трилиона йени. Що се отнася до краткосрочните търговски ценни книжи и корпоративните облигации, Банката на Япония ще запази непогасените им суми съответно около 2,2 трилиона йени и около 3,2 трилиона йени. Насоки за покупка на активи: По отношение на покупките на активи, различни от покупките на японски държавни облигации, Банката на Япония реши с явно гласуване да определи следните насоки. а) Банката на Япония ще закупи борсово търгувани фондове (ETFs) и японски инвестиционни тръстове за недвижими имоти (J-REITs), така че непогасените им суми да се увеличават съответно с годишни темпове от около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. С цел да се намали рисковата премия от цените на активите по подходящ начин, Банката на Япония може да увеличи или намали размера на покупките в зависимост от пазарните условия. б) Що се отнася до краткосрочните търговски ценни книжи и корпоративните облигации, Банката на Япония ще запази непогасените им суми съответно около 2,2 трилиона йени и около 3,2 трилиона йени. Банката на Япония ще продължи с „Количествено и качествено монетарно улеснение (QQE) с контрол на кривата на доходност“, като се стреми да постигне ценовата стабилност от 2%, стига

да е необходимо за поддържането на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдавания индекс на потребителските цени (CPI, всички артикули без прясна храна) надвиши 2% и остане над целта по стабилен начин. Що се отнася до лихвените проценти, Банката на Япония възнамерява да поддържа настоящите изключително ниски нива на краткосрочни и дългосрочни лихвени проценти за продължителен период от време, поне до пролетта на 2020 г., като взема предвид несигурността по отношение на икономическата активност и цените, включително развитието на отвъдморските икономики и ефектите от планираното увеличение на данъка върху потреблението. Банката на Япония ще проучи рисковете, считани за най-важни за провеждането на паричната политика, и ще направи необходимите корекции на политиката, като отчита развитието на икономическата активност и цените, както и финансовите условия, с оглед поддържане на инерцията за постигане на целта за ценова стабилност. По-специално, в ситуация, в която рисковете за икономическата активност и цените, главно по отношение на развитието в отвъдморските икономики, са значителни, Банката на Япония няма да се колебае да предприеме допълнителни облекчаващи мерки, ако има по-голяма вероятност да се изгуби инерцията за постигане на ценовата стабилност.

Китайска централна банка

Реч на Пън Гоушенг Подуправител на Китайската народна банка и ръководител на Държавната администрация за чуждестранна валута Задълбочаване на финансовата реформа, разширяване на финансовото отваряне и уверено следване на пътя на развитието с китайски характеристики. Краткосрочните корекции, напоследък наблюдавани в обменния курс на юана, бяха спонтанни реакции на финансовите пазари на изненадващите американски съобщения за неочаквани тарифи. Въпреки че валутният курс на юана ще бъде обект на търкания и други външни сътресения, Китайската народна банка преценява, че той няма да се обезцени в безредие и валутният пазар в крайна сметка ще се върне към фундаментите след кратък шок. Първо, икономическите резултати са стабилни и се очаква да се постигне стабилно развитие. Второ, трансграничните потоци на капитали като цяло са стабилни. Трето, външният дълг на Китай е по-стабилен. През последните години ръстът на външния дълг на Китай не е висок в сравнение с размера на китайската икономика. Четвърто, валутният курс на юана показва повече двупосочни колебания, а субектите на валутния пазар станаха по-адаптивни и рационални. Китайската народна банка имат увереността и способността ефективно да предотвратява рисковете, произтичащи от външни шокове, да поддържа стабилността на валутния пазар и да насърчава стабилното и здраво развитие на финансовия пазар и финансовата система..

Реч на Пън Гоушенг Подуправител и ръководител на Държавната администрация за чуждестранна валута Задълбочаване на финансовата реформа, разширяване на финансовото отваряне и уверено следване на пътя на развитието с китайски характеристики. От 1994 г., особено от юли 2005 г., Китай непрекъснато продължава напред с реформата на механизма за формиране на валутния курс. В резултат на това валутният курс на юана вижда все повече и по-търгувано, а гъвкавостта му се увеличава. В същото време финансовите институции и участниците на пазара станаха по-добре приспособени към колебанията и корекциите на юана, като инструментите за хеджиране на риска са по-диверсифицирани и интернационализацията на юана постига постоянен напредък. Финансовата реформа ще продължи да се задълбочава и финансовото отваряне ще бъде допълнително разширено. Китайската народна банка ще следва неотклонно, както винаги, пътя на развитие с китайски характеристики. Краткосрочните корекции, напоследък наблюдавани в обменния курс на юана, бяха спонтанни реакции на финансовите пазари на изненадващите американски съобщения за неочаквани тарифи. От април 2018 г. САЩ задействат и продължават да ескалират търговските търкания с Китай, които се превърнаха в основното влияние върху краткосрочните движения на обменния курс на юана. На 2 август САЩ допълнително заплашиха с повишаване на митата върху останалите 300 милиарда щатски долара китайски стоки, което доведе до резки колебания в обменния курс на юана. След старта на търговията на 5 август, на отвъдморските и континенталните пазари юанът отслабнаха последователно и надхвърли 7юана за щатски долар. За двата търговски дни от 2 и 5 август спот курсът на континента за CNY/USD спадна с 1,9%. Всички тези колебания бяха естествени реакции на пазара на външното въздействие върху юана. Китайската народна банка ще продължи да прилага режима на управляван плаващ валутен курс, основан на пазарно търсене и предлагане по отношение на кошница от валути, упорито да продължи напред пазарно ориентираната валутна реформа и да подобри механизма за формиране на валутния курс, за да запази валутния курс стабилен на разумно и равновесно ниво. Като отговорна голяма страна Китай прие отговорно отношение по време

на азиатската финансова криза и глобалната финансова криза и даде значителен принос за постепенното възстановяване на световната икономика след кризата. Китайската народна банка ще остане твърдо ангажирана с предишните ангажменти на срещите на върха на G-20, включително отхвърляне на конкурентната девалвация и използването на валутния курс като инструмент за справяне с международните търговски спорове. Устойчивостта и потенциалът на китайската икономика осигуряват солидна основа за стабилността на обменния курс на юана. Въпреки че валутният курс на юана ще бъде обект на търкания и други външни сътресения, Китайската народна банка преценява, че той няма да се обезцени в безредие и валутният пазар в крайна сметка ще се върне към фундаментите след кратък шок. Първо, икономическите резултати са стабилни и се очаква да се постигне стабилно развитие. Основите за стабилен икономически растеж в дългосрочен план остават непроменени, тъй като се очаква икономическият растеж да изпревари повечето основни икономики, а юана остава силна валута. Според Банката за международни разплащания, от 2005 г. до юни 2019 г. юана поскъпна с 38% по отношение на номиналния ефективен валутен курс и 47% по отношение на реалния ефективен валутен курс, като поскъпна спрямо валутите на всички останали държави от G-20. Въпреки че съществува огромна несигурност в последните търговски търкания между Китай и САЩ, пределният ефект от американските тарифи върху Китай намалява. От началото на 2019 г., с благоприятни основи, китайската икономика като цяло поддържа стабилност, като същевременно постига постоянен напредък, а основните макроикономически показатели се развиват в разумни граници. Постигнати са икономически структурни корекции, като е подобрена устойчивостта на растежа и макроикономическият ливъридж остава основно стабилен. Второ, трансграничните потоци на капитали като цяло са стабилни. Тъй като Китай постепенно разширява областите на отваряне и цялостно прилага модела на управление на националното третиране преди установяване плюс отрицателен списък, вътрешната бизнес среда е допълнително подобрена и преките чуждестранни инвестиции все още се радват на голям потенциал за развитие. През последните години Китай непрекъснато насърчава отварянето на високо равнище на финансовия пазар и създава благоприятна политическа среда за чуждестранните инвеститори, включително тези от САЩ, да разпределят повече ресурси към активите, деноминирани в юани. Досега размерите на китайския пазар на облигации и фондовите пазари бяха класирани високо в света, но само около 2% и 3% от финансовите активи бяха държани от чуждестранни инвеститори. Тъй като китайският пазар на облигации и борсовият пазар е вече по-широко включен в основните международни индекси, предвид относително високата доходност на пазара на облигации в Китай, сравнена с разрастването на отрицателните лихвени проценти в световен мащаб, все още има голям потенциал за чуждестранни инвестиции. Трето, външният дълг на Китай е по-стабилен. През последните години ръстът на външния дълг на Китай не е висок в сравнение с размера на китайската икономика. До края на 2018 г., съотношението на външния дълг на Китай (неизплатени външни дългове / БВП), съотношението на дълга (неизплатени външни дългове / годишни приходи от износ в чуждестранна валута) и съотношението за обслужване на дълга (погасяване на главницата на външния дълг и лихви / годишни износни приходи в чуждестранна валута) възлизат съответно на 14,4%, 74,1% и 5,5%, много по-ниско от международно приетият праг за тревога. Структурата на външния дълг продължи да се оптимизира, тъй като инвеститорите от чуждестранни централни банки продължиха да увеличават притежанията си от китайски облигации за средносрочно и дългосрочно разпределение на активите. В резултат на това делът на дълговите ценни книжа в неизплатения външен дълг нараства непрекъснато от 8% в края на 2014 г. до 22% в края на 2018 г. Такъв вид капитал е относително стабилен, поради което е малко вероятно да бъде „намален“ във времена на промяна на валутния курс. Четвърто, валутният курс на юана показва повече двупосочни колебания, а субектите на валутния пазар станаха по-адаптивни и рационални. От реформата на валутния курс „8.11“ валутният курс на юана е по-гъвкав, като коефициентът му на колебания се доближава до този на валутите на големите развити икономики. Двупосочните колебания на валутния курс на юана стават редовни, а натискът за обезценяване навреме се освобождава. Понастоящем индивидуалните покупки на чуждестранна валута са по-стабилни, изходящите директни инвестиции от предприятията са по-разумни и подредени, запасите от валута постепенно намаляват, а информираността на предприятията за управлението на валутния риск е допълнително засилена. Китайската народна банка твърдо вярва, че в бъдеще китайската валутна администрация ще се адаптира към отварянето в по-отворена среда; откриване на капиталови сметки, двупосочно отваряне на финансовия пазар и интернационализация на юана ще се насърчават координирано на по-високо ниво; и либерализацията и улесняването на трансграничната търговия и инвестициите ще бъдат допълнително напреднали. Китайската народна банка имат увереността и способността ефективно да предотвратява рисковете, произтичащи от външни шокове, да поддържа стабилността на валутния пазар и да насърчава стабилното и здраво развитие на финансовия пазар и финансовата система.

Турска централна банка

Комитетът по парична политика на Централната банка на Турция (Комитетът) реши да намали основния лихвен процент (лихвен процент по едноседмично репо) от 24% на 19,75%. Прогнозата за инфлацията продължи да се подобрява. През второто тримесечие инфлацията показва значителен спад с приноса от забавяне на цените на необработените храни и енергия. Условието за вътрешно търсене и строгата парична политика продължават да подкрепят дезинфлацията. Основните индикатори за тенденцията, факторите на предлагане и цените на вноса водят до подобряване на перспективите за инфлация. Съответно, като взе предвид всички фактори, влияещи върху перспективите за инфлацията, Комитетът реши да намали основния лихвен процент с 425 базисни пункта. Това е сравнително високо намаление на лихвите с 4,25% (425 базисни точки) и понижаване на основния лихвен процент от 24% на 19,75%. Развитието на валутния курс на турската лира срещу долара е решаващ резултат от политиката на Централната банка на Турция. Очакваме курса на лирата да се понижи значително след намаляване на лихвите и вследствие на това рязко покачване на инфлацията, повишаване нивото на доларизация, влошаване на финансовото състояние на турските банки, спад на БВП и увеличаване на безработицата през следващите месеци. Агенцията за кредитен рейтинг Fitch понижи суверенния дълг на Турция с една стъпка на 12.07.2019 г. с ход, който идва след понижаването на кредитния рейтинг на Moody's за Турция през юни. Този ход също дойде по-малко от една седмица, след като турският президент Реджеп Тайип Ердоган уволни от неговия пост управителя на централната банка на страната.

Решение на Комитета за парична политика на Централната банка на Турция 25 юли 2019 г.

Комитетът по парична политика (Комитетът) реши да намали основния лихвен процент (лихвен процент по едноседмично репо) от 24% на 19,75%. Наскоро публикуваните данни показват умерено възстановяване на икономическата активност. Износът на стоки и услуги продължава да показва възходяща тенденция, въпреки отслабването на глобалните икономически перспективи, което показва подобрена конкурентоспособност. По-специално, силните приходи от туризъм подпомагат икономическата активност чрез преки и косвени канали. В бъдеще нетният износ се очаква да допринесе за икономическия растеж и постепенното възстановяване вероятно ще продължи с помощта на тенденцията на дезинфлация и частичното подобрение на финансовите условия. Съставът на растежа оказва положително влияние върху външния баланс. Очаква се салдото по текущата сметка да поддържа тенденцията си за подобряване. Напоследък по-слабата световна икономическа активност и същественото намаление на инфлацията засилиха възможността централните банки в напреднала икономика да предприемат стъпки за парична експанзия. Докато тези развития подкрепят търсенето на активи на нововъзникващите пазари и апетита към риск, нарастващият протекционизъм и несигурност по отношение на глобалните икономически политики се следят отблизо както по отношение на тяхното въздействие както върху капиталовите потоци, така и върху международната търговия. Прогнозата за инфлацията продължи да се подобрява. През второто тримесечие инфлацията показва значителен спад с приноса от забавяне на цените на необработените храни и енергия. Условието за вътрешно търсене и строгата парична политика продължават да подкрепят дезинфлацията. Основните индикатори за тенденцията, факторите на предлагане и цените на вноса водят до подобряване на перспективите за инфлация. В светлината на това развитие последните промени в прогнозите предполагат, че инфлацията вероятно ще се осъществи малко под прогнозите на Априлския доклад за инфлацията до края на годината. Съответно, като взе предвид всички фактори, влияещи върху перспективите за инфлацията, Комитетът реши да намали основния лихвен процент с 425 базисни пункта. Комитетът оценява, че поддържането на устойчив процес на дезинфлация е ключът за постигане на по-нисък държавен риск, по-ниски дългосрочни лихвени проценти и по-силно икономическо възстановяване. Поддържането на процеса на дезинфлация в съответствие с целевия път изисква продължаване на предпазлива парична позиция. В това отношение степента на паричната плътност ще бъде определена, като се вземат предвид показателите за основната тенденция на инфлация, за да се гарантира продължаването на процеса на дезинфлация. Централната банка ще продължи да използва всички налични инструменти в изпълнение на целите за ценова стабилност и финансова стабилност. Трябва да се подчертае, че всякакви нови данни или информация могат да накарат Комитета да преразгледа своята позиция. Това е сравнително високо намаление на лихвите с 4,25% (425 базисни точки) и понижаване на основния лихвен процент от 24% на 19,75%. Развитието на валутния курс на турската лира срещу долара е решаващ резултат от политиката на Централната банка на Турция. Очакваме курса на лирата да се понижи значително след намаляване на лихвите и вследствие на това рязко покачване на инфлацията, повишаване нивото на доларизация, влошаване на финансовото състояние на турските банки, спад на БВП и увеличаване на безработицата през след-

ващите месеци. Агенцията за кредитен рейтинг Fitch понижи суверенния дълг на Турция с една стъпка на 12.07.2019 г. с ход, който идва след понижаването на кредитния рейтинг на Moody's за Турция през юни. Този ход също дойде по-малко от една седмица, след като турският президент Реджеп Тайип Ердоган уволни от неговия пост управителя на централната банка на страната. „Уволнението на управителя на централната банка рискува да навреди на и без това слабото вътрешно доверие (доказано с нарастващата доларизация), застрашавайки притока на чуждестранен капитал, необходим за посрещане на големите изисквания за външно финансиране и влошаване на икономическите резултати. Този ход допълва несигурността относно перспективите за структурни реформи и управлението на финансите в публичния сектор“, според Fitch.

МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕНИ НА СТОКИ

Петрол

Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК) на 16.08.2019 г. представи негативни перспективи за петролния пазар за останалата част от 2019 г., докато икономическият растеж се забавя и подчертава предизвикателствата за 2020 г. В месечния си доклад от ОПЕК намалиха прогнозата си за ръста в търсенето на петрол през 2019 г. с 40 хил. барела на ден. От организацията очакват да се наблюдава лек излишък на пазара през 2020 г. Суровият петрол се понижи с -0,02 долара за барел или с -0,04% до 56,2416 на 20 август от 56,2616 през предишната търговска сесия. Цените на петрола сорт Brent се понижи с -0,17 долара за барел или с -0,28% до 59,6306 във вторник 20 август от 59,8006 през предишната търговска сесия. Мечите настроения на пазара заради забавянето на световната икономика на фона на търговския конфликт между САЩ и Китай, и Брекзит може да принудят ОПЕК и съюзниците му, включително Русия, да продължат да поддържат политиката за намаляване на производството с цел подкрепа на цените.

Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК) на 16.08.2019 г. представи негативни перспективи за петролния пазар за останалата част от 2019 г., докато икономическият растеж се забавя и подчертава предизвикателствата за 2020 г. Междувременно конкурентите на ОПЕК продължават да изпомпват повече петрол, създавайки условия за задържане на доставките от страна на картела. В месечния си доклад от ОПЕК намалиха прогнозата си за ръста в търсенето на петрол през 2019 г. с 40 хил. барела на ден. От организацията очакват да се наблюдава лек излишък на пазара през 2020 г. Суровият петрол се понижи с -0,02 долара за барел или с -0,04% до 56,2416 във вторник 20 август от 56,2616 през предишната търговска сесия. Цените на петрола сорт Brent се понижи с -0,17 долара за барел или с -0,28% до 59,6306 на 20 август от 59,8006 през предишната търговска сесия. Мечите настроения на пазара заради забавянето на световната икономика на фона на търговския конфликт между САЩ и Китай, и Брекзит може да принудят ОПЕК и съюзниците му, включително Русия, да продължат да поддържат политиката за намаляване на производството с цел подкрепа на цените. Вече един представител на Саудитска Арабия намекна за по-нататъшни стъпки за подкрепа на пазара. „Докато перспективите за пазара в известна степен са мечи за останалата част от годината и като се има предвид забавянето на икономическия растеж, текущите проблеми на глобалната търговия и забавянето на растежа на търсенето на петрол, остава критично важно да се следи отблизо търсенето и предлагането и да се помага за стабилността на пазара през следващите месеци“, се посочва в доклада на ОПЕК. Политиката на ОПЕК за подкрепа на цените чрез ограничаване на доставките дава постоянно предимство на американското шистово производство и други конкуренти на картела. А най-новият доклад на ОПЕК предполага, че светът ще има по-малка нужда от петрола на организацията през следващата година. Търсенето на петрол от страните от ОПЕК се очаква да бъде средно на ниво от 29,41 млн. барела на ден през следващата година, което е с 1,3 млн. барела на ден по-малко спрямо 2019 г. Все пак прогнозата за 2020 г. е повишена със 140 хил. барела на ден спрямо прогнозата от предходния месец.

Селскостопански стоки

Средата на месец август 2019 г. донесе ново понижение на FOB цените на зърнените контракти по световните борсови пазари. В САЩ хлебната пшеница се понижи с 4,00 долара и се търгува на 211,00 долара/тон, във Франция имаше минус 2,00 евро до 167,00 евро/тон, а в Украйна и Русия единодушна промяна с минус 1,00 долар и съответно 193,00 и 194,00 долара/тон. При царевицата движението отвъд океана беше стремглаво надолу – минус 26,00 долара до 164,00 долара/тон, във Франция царевицата отново загуби позиции с 2,00 евро до 171,00 евро/тон, а Украйна за доставка ноември също понижи цената почти до американската – минус 5,00 долара до 165,00 долара/тон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД след сделките при висококачествената пшеница, котировките на ИБ група се връщат към обичайните нива. Хлебна пшеница от място се търси на 340,00 лева/тон, предлагането е от 350,00 до 370,00 лева/тон. Фуражната пшеница се предлага на 320,00 лева/тон.

Средата на месец август 2019 г. донесе ново понижение на FOB цените на зърнените контракти по световните борсови пазари. След бурята през юли, предизвикана от корекцията в прекалено оптимистичните прогнози за реколтата, този месец донесе успокоение и спад в цените – прогнозите всъщност се оказаха не толкова лоши. В САЩ хлебната пшеница се понижи с 4,00 долара и се търгува на 211,00 долара/тон, във Франция имаше минус 2,00 евро до 167,00 евро/тон, а в Украйна и Русия единодушна промяна с минус 1,00 долар и съответно 193,00 и 194,00 долара/тон. При царевицата движението отвъд океана беше стремглаво надолу – минус 26,00 долара до 164,00 долара/тон, във Франция царевицата отново загуби позиции с 2,00 евро до 171,00 евро/тон, а Украйна за доставка ноември също понижи цената почти до американската – минус 5,00 долара до 165,00 долара/тон. лева/т и предлагане на 290,00 лева/тон. Всички цени са без ДДС. При ечемика Украйна котира плюс 1,00 долар до 179,00 долара/тон, а Франция търгува пивоварен ечемик с минус 3,00 евро на 157,00 евро/тон. Рапицата в Европейския съюз /Euronext/ единствена поскъпна заради очакван по-малък добив – плюс 5,00 евро до 379,00 евро/тон. Нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам след сериозното поевтиняване от преди две седмици се повиши с 10,00 долара до 762,00 долара/тон. Рафинираната захар отново се колебае в движението и нарасна с 3 долара до 313,50 долара/тон на борсата в Лондон, като доставният месец е август. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД след сделките при висококачествената пшеница, котировките на ИБ група се връщат към обичайните нива. Хлебна пшеница от място се търси на 340,00 лева/тон, предлагането е от 350,00 до 370,00 лева/тон. Фуражната пшеница се предлага на 320,00 лева/тон. Фуражен ечемик се търси на 240,00-260,00 лева/тон, а при царевицата също има заявки за покупки леко надолу съответно на 260,00-280,00 лева/т и предлагане на 290,00 лева/тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

За януари – юни 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 2219,5 млн. евро (3,8% от БВП) при 461 млн. евро (0,8% от БВП) за януари – юни 2018 г.

Текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на 945,6 млн. евро при излишък от 434,1 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 2219,5 млн. евро (3,8% от БВП) при излишък от 461 млн. евро (0,8% от БВП) за януари – юни 2018 г. За юни 2019 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 880,3 млн. евро при излишък от 341,9 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 1758,6 млн. евро (3% от БВП) при излишък от 266,3 млн. евро (0,5% от БВП) за януари – юни 2018 г. Търговското салдо за юни 2019 г. е положително в размер на 29,6 млн. евро при дефицит от 202,2 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 539,5 млн. евро (0,9% от БВП) при дефицит от 1333,8 млн. евро (2,4% от БВП) за същия период на 2018 г. Износът на стоки е 2333,3 млн. евро за юни 2019 г., като се понижава с 59,3 млн. евро (2,5%) в сравнение с този за юни 2018 г. (2393,1 млн. евро). За януари – юни 2019 г. износът е 13 879,1 млн. евро (23,5% от БВП), като нараства с 944,9 млн. евро (7,3%) в сравнение с този за същия период на 2018 г. (12 934,2 млн. евро, 23,4% от БВП). Износът за януари – юни 2018 г. нараства на годишна база с 0,3%. Вносът на стоки за юни 2019 г. е 2303,7 млн. евро, като намалява с 291,6 млн. евро (11,2%) спрямо юни 2018 г. (2595,3 млн. евро). За януари – юни 2019 г. вносът е 14 418,6 млн. евро (24,4% от БВП), като се увеличава със 150,6 млн. евро (1,1%) спрямо същия период на 2018 г. (14 268 млн. евро, 25,9% от БВП). Вносът за януари – юни 2018 г. нараства на годишна база със 7,1%. Салдото по услугите е положително в размер на 499,7 млн. евро при положително салдо от 486,4 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. салдото е положително в размер на 1226,4 млн. евро (2,1% от БВП) при положително салдо от 1050,2 млн. евро (1,9% от БВП) за януари – юни 2018 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е отрицателно в размер на 13,8 млн. евро при отрицателно салдо от 67,6 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. салдото е отрицателно в размер на 129,1 млн. евро (0,2% от БВП) при отрицателно салдо от 389,5 млн. евро (0,7% от БВП) за януари – юни 2018 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 364,9 млн. евро при положително салдо от 125,3 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. салдото е положително в размер на 1200,8 млн. евро (2% от БВП) при положително салдо от 939,4 млн. евро (1,7% от БВП) за същия период на 2018 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 65,3 млн. евро при положителна стойност от 92,2 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. капиталовата сметка е положителна – 460,9 млн. евро (0,8% от БВП), при положителна стойност от 194,6 млн. евро (0,4% от БВП) за януари – юни 2018 г. Финансовата сметка за юни 2019 г. е положителна в размер на 283,6 млн. евро при положителна стойност от 312,7 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. финансовата сметка е положителна – 746,4 млн. евро (1,3% от БВП), при положителна стойност от 1294,9 млн. евро (2,3% от БВП) за същия период на 2018 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е отрицателно в размер на 335,3 млн. евро при положително салдо от 20,9 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. салдото е отрицателно в размер на 286,8 млн. евро (0,5% от БВП) при положително салдо от 25,6 млн. евро (0,05% от БВП) за същия период на 2018 г. Преките инвестиции – активи се увеличават с 25,3 млн. евро при увеличение със 176,1 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. те нарастват със 174,6 млн. евро (0,3% от БВП) при увеличение с 465,4 млн. евро (0,8% от БВП) за същия период на 2018 г. Преките инвестиции – пасиви нарастват с 360,6 млн. евро при увеличение със 155,2 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. те нарастват с 461,4 млн. евро (0,8% от БВП) при увеличение с 439,8 млн. евро (0,8% от БВП) за януари – юни 2018 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е положително в размер на 256 млн. евро при отрицателна стойност от 179,7 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. салдото е положително в размер на 584 млн. евро (1% от БВП) при положително салдо от 628,3 млн. евро (1,1% от БВП) за същия период на 2018 г. Портфейлните инвестиции – активи за юни 2019 г. се повишават с 246,3 млн. евро. За януари – юни 2019 г. Те нарастват с 560,3 млн. евро (0,9% от БВП) при увеличение с 492,8 млн. евро (0,9% от БВП) за същия период на 2018 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за юни 2019 г. намаляват с 9,7 млн. евро при увеличение със 179,7 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. портфейлните инвестиции – пасиви намаляват с 23,7 млн. евро (0,04% от БВП) при намаление със 135,5 млн. евро (0,2% от БВП) за същия период на 2018 г. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 147,3 млн. евро при отрицателно салдо от 260,7 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. салдото е положително в размер на 609,2 млн. евро (1% от БВП) при положително салдо от 696,3 млн. евро (1,3% от БВП) за януари – юни 2018 г. Други инвестиции – активи се понижават с 91,3 млн. евро при намаление със 131,9 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. те се повишават с 593,5 млн. евро (1% от БВП) при увеличение с 982,5 млн. евро (1,8% от БВП) за същия период на 2018 г. Други инвестиции – пасиви за юни 2019 г. се понижават с 238,6 млн. евро при намаление със 128,8 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. те намаляват с

Август 2019 г.

15,6 млн. евро при увеличение с 286,1 млн. евро (0,5% от БВП) за същия период на 2018 г. Резервните активи на БНБ се повишават с 238,7 млн. евро през отчетния месец при увеличение със 732,9 млн. евро за юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. те намаляват със 100,3 млн. евро (0,2% от БВП) при намаление със 143,6 млн. евро (0,3% от БВП) за същия период на 2018 г. Статия Грешки и пропуски, нето е отрицателна в размер на 662 млн. евро при отрицателна стойност от 121,4 млн. евро за юни 2018 г. По предварителни данни за януари – юни 2019 г. статията е отрицателна в размер на 1473 млн. евро (2,5% от БВП) при положителна стойност от 833,9 млн. евро (1,5% от БВП) за същия период на 2018 г.

България: Платежен баланс	Юни 2018	Юни 2019	Промяна млн. евро	Януари - Юни 2018	Януари-Юни 2019	Промяна млн. евро
Текуща и капиталова сметка	434.1	945.6	511.5	461.0	2219.5	1758.5
Текуща сметка	341.9	880.3	538.4	266.3	1758.6	1492.3
Търговски баланс	-202.2	29.6	231.7	-1333.8	-539.5	794.3
Услуги, нето	486.4	499.7	13.3	1050.2	1226.4	176.2
Първичен доход, нето	486.4	499.7	13.3	1050.2	1226.4	176.2
Вторичен доход, нето	125.3	364.9	239.6	939.4	1200.8	261.4
Капиталова сметка	92.2	65.3	-26.9	194.6	460.9	266.2
Капиталови трансфери, нето	56.4	31.5	-24.9	148.8	295.1	146.3
Финансова сметка	312.7	283.6	-29.0	1294.9	746.4	-548.4

Източник: БНБ

През януари - май 2019 нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – юни 2019 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е положителен в размер на 457,1 млн. евро (0,8% от БВП), като е по-голям с 304,5 млн. евро от този за януари – юни 2018 г. (положителен в размер на 152,6 млн. евро или 0,3% от БВП).

По предварителни данни на БНБ нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – юни 2019 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е положителен в размер на 457,1 млн. евро (0,8% от БВП), като е по-голям с 304,5 млн. евро от този за януари – юни 2018 г. (положителен в размер на 152,6 млн. евро, 0,3% от БВП). През юни 2019 г. потокът е положителен и възлиза на 328,3 млн. евро, при положителен поток от 61,3 млн. евро за юни 2018 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 687,6 млн. евро за януари – юни 2019 г. Той е по-нисък с 495,1 млн. евро от дяловия капитал за януари – юни 2018 г., който е отрицателен в размер на 192,6 млн. евро. Нетният поток от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти е положителен в размер на 3,3 млн. евро, при положителен нетен поток от 10,9 млн. евро за януари – юни 2018 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (1,1 млн. евро), Латвия (0,5 млн. евро) и Казахстан (0,5 млн. евро). По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) е положителна и възлиза на 48,5 млн. евро, при положителна стойност от 76,7 млн. евро за януари – юни 2018 г. За януари – юни 2019 г. нетният поток по подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) възлиза на 1096,2 млн. евро, при 268,4 млн. евро за януари – юни 2018 г. Най-големите нетни потоци по преки инвестиции в страната за януари – юни 2019 г. са от Германия (125 млн. евро), Великобритания (119,3 млн. евро) и Холандия (101,7 млн. евро). По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в чужбина за януари – юни 2019 г. е положителен и възлиза на 170,3 млн. евро (0,3% от БВП), при положителна стойност от 178,2 млн. евро (0,3% от БВП) за януари – юни 2018 г. През юни 2019 г. той е отрицателен и възлиза на 7 млн. евро, при 82,2 млн. евро за юни 2018 г. Съгласно предварителните данни, размерът на преките инвестиции в страната към първото тримесечие на 2019 г. е 43 277,8 млн. евро, при 43 035,6 млн. евро в края на 2018 г. Подстатия Дялов капитал и реинвестиране на печалба е в размер на 33 819,5 млн. евро, като намалява с 49,2 млн. евро спрямо декември 2018 г. (33 868,7 млн. евро). Подстатия Дългови инструменти е в размер на 9458,3 млн. евро и нараства с 291,3 млн. евро спрямо декември 2018 г. (9166,9 млн. евро).

България: Преки инвестиции	Юни 2018	Юни 2019	Януари - Юни 2018	Януари- Юни 2019	Промяна млн. евро на месечна база	Промяна млн. евро на годишна база
Преки инвестиции нето	20.9	-335.3	25.6	-286.8	-356.2	-312.5
Преки инвестиции в чужбина	82.2	-7.0	178.2	170.3	-89.2	-7.9
Дялов капитал	4.4	0.4	4.1	94.9	-4.0	90.8
Реинвестиране на печалба	-3.7	1.6	1.1	5.6	5.3	4.5
Дългови инструменти	81.6	-9.0	173.3	69.8	-90.6	-103.5
Преки инвестиции в страната	61.3	328.3	152.6	457.1	267.0	304.5
Дялов капитал	53.5	-103.3	-192.6	-687.6	-156.8	-495.0
Реинвестиране на печалба	-4.8	73.9	76.7	48.5	78.7	-28.2
Дългови инструменти	12.6	357.7	268.4	1096.2	345.1	827.8

Източник: БНБ

В края на юли 2019 г. международните резерви на БНБ надхвърлят 49,9 млрд. лева (25,5 млрд. евро), нарастват с 1,3% на месечна база и с 1,9% на годишна база и поддържат стабилността на паричния съвет в България.

По данни на БНБ към края на юли 2019 г. международните резерви на БНБ са в размер на 49,9 млрд. лева (25,5 млрд. евро) и нарастват с 1,3% на месечна база и с 1,9% на годишна база. Паричните средства предоставени в чуждестранна валута са в размер на 25 млрд. лева и нарастват с 6,1% на месечна база и с 5,6% на годишна база. Вложенията в монетарно злато са в размер на 3,3 млрд. лева и нарастват с 3,6% на месечна база и с 11,1% на годишна база. Инвестициите в ценни книжа са в размер на 26,6 млрд. лева и намаляват с 2,3% на месечна база и с 1,7% на годишна база условията на отрицателни равнища на доходност на международните пазари. Парите в обращение са в размер на 17,7 млрд. лева и нарастват с 2,2% на месечна база и с 5,3% на годишна база. Задълженията към банки са в размер на 12,4 млрд. лева и намаляват с 3,4% на месечна база и с 15,3% на годишна база. Задълженията към бюджета нарастват с 5,1% на месечна база и с 18,6% на годишна база до 11,4 млрд. лева. Задълженията към други депозанти са в размер на 2,3 млрд. лева и нарастват с 0,2% на месечна база и с 8,5% на годишна база. Депозитът на управление „Банково“ е в размер на 6 млрд. лева и нараства с 2,2% на месечна база и с 5,9% на годишна база. Международната ликвидна позиция на България, изразена чрез съотношението на чуждестранните резерви към краткосрочния външен дълг поддържа високо ниво от 295.1% в края на май 2019 г. спрямо 295,8% в края на май 2018г.

Коефициент на покритие:	May 2018	June 2018	July 2018	Aug 2018	Sep 2018	Oct 2018	Nov 2018	Dec 2018	Jan 2019	Feb 2019
Международни резерви/Краткосрочен външен дълг (%)										
Краткосрочен външен дълг (EUR млн.)	7 715	7 794	7 903	8 105	8 052	8 161	8 365	8168.7	8 206	8293.26
Чуждестранни резерви (EUR млн)	22 825	23 510	23 731	23 960	24 540	24 137	24 161	25 072	24 398	24 767
Коефициент на покритие ЧР/КВД(%)	295.9	301.6	300.3	295.6	304.8	295.8	288.8	306.9	297.3	298.6

Източник: БНБ, изчисления ОББ

РЕАЛЕН СЕКТОР

През второто тримесечие на 2019 г. БВП на България нараства с 3,3% спрямо съответното тримесечие на предходната година и с 0,6% спрямо първото тримесечие на 2019 г. според сезонно изгладените данни. БВП през второто тримесечие на 2019 г. се увеличава с 0,2% в ЕС-28 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. Икономиката ще расте и през третото тримесечие. Очакванията са за запазване на темпове, сходни на ускорението от първото тримесечие. Тогава брутният вътрешен продукт се ускори до 3,5% на годишна база, при 3% през четвъртото тримесечие на 2018 г.

Според експресните оценки на НСИ за второто тримесечие на 2019 г. БВП в номинално изражение достига 28 099 млн. лева. Реализираната добавена стойност през второто тримесечие на 2019 г. е 24 241 млн. лева. По елементи на крайното използване най-голям дял в БВП заема крайното потребление (76,3%), което в стойностно изражение възлиза на 21 445 млн. лева. През второто тримесечие на 2019 г. бруто капиталобразуването е 5 683 млн. лв. и заема 20,2% относителен дял в БВП. Външнотърговското салдо е положително. През второто тримесечие на 2019 г. спрямо първото тримесечие на 2019 г. БВП по сезонно изгладени данни се увеличава с 0,6%. За същия период брутната добавена стойност нараства с 0,8%. Според експресните оценки на БВП по елементи на крайното използване през второто тримесечие на

2019 г. принос за регистрирания икономически растеж по сезонно изгладени данни спрямо първото тримесечие на 2019 г. има увеличението на бруто образуването на основен капитал - с 0,8%, и на крайното потребление - с 0,1%. През второто тримесечие на 2019 г. БВП по сезонно изгладени данни нараства с 3,3% спрямо същото тримесечие на предходната година. Брутна добавена стойност се увеличава с 3,1%. Крайното потребление регистрира положителен икономически растеж от 2,7%. Бруто образуването на основен капитал отчита ръст от 2,2% през второто тримесечие на 2019 г. спрямо съответното тримесечие на предходната година по сезонно изгладени данни. Износът на стоки и услуги се увеличава с 3,3%, а вносът на стоки и услуги намалява с 5,5%.

БВП през второто тримесечие на 2019 г. се увеличава с 0,2% в ЕС-28 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. За същия период БВП в България нараства с 0,6%. През второто тримесечие на 2019 г. спрямо предходното тримесечие най-висок икономически растеж отчита Унгария – 1,1%, Румъния – 1,0%, Литва и Финландия - по 0,9%, докато спад отчита Обединеното кралство - с 0,2%, Германия и Швеция - по 0,1%. В сравнение със същото тримесечие на предходната година сезонно изгладените данни показват нарастване на равнището на БВП в ЕС-28 с 1,3%, а в България - с 3,3%. През второто тримесечие на 2019 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година най-висок икономически растеж се наблюдава в Унгария – 5,1%, Румъния – 4,6%, Полша – 4,1%, и Литва – 4,0%.

България: Темп на нарастване на БВП по компоненти	Темп на прираст спрямо предходно тримесечие (%)				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходна година (%)			
	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019
Брутна добавена стойност по икономически сектори:	0.7	0.8	0.7	0.8	3	2.9	3	3.1
Корективи	0.4	1.2	5.1	-1.9	3.7	4.6	8.2	4.8
Брутен вътрешен продукт	0.7	0.8	1.2	0.6	3.1	3.2	3.5	3.3
По елементи на крайното използване:								
Крайно потребление	1.4	-0.1	1.3	0.1	6.9	5	4.5	2.7
Бруто капиталообразуване
В основен капитал	-1.5	2.8	0.2	0.8	7	6.6	2.5	2.2
Външно търговско салдо								
Износ на стоки и услуги	1.7	3.1	1.9	-3.3	-3.6	1.4	5.1	3.3
Внос на стоки и услуги	-0.8	2.4	1.5	-8.4	4	1.6	3.9	-5.5
Статистическа разлика

Източник: НСИ

Прогноза: Икономиката ще расте и през третото тримесечие. Очакванията са за запазване на темпове, сходни на ускорението от първото тримесечие. Тогава брутният вътрешен продукт се ускори до 3,5% на годишна база, при 3% през четвъртото тримесечие на 2018 г. По-слабият растеж в страните от евро-зоната, негативни тенденции, както и продължаващите структурни проблеми в част от големите икономики в ЕС, заедно с неяснотата на хода на Brexit ще започнат да дават все по-осезаемо отражение върху българската икономика. Смекчаване на външните шокове в краткосрочен и средносрочен план може да има при рязко нарастване на новите инвестиции, повишаване на производителността, и евентуално активизиране на реализацията на проекти, финансирани по оперативните програми.

През юли 2019 г. общият показател на бизнес климата остава приблизително на равнището си от предходния месец на ниво от 29.5%. Понижение на стопанската конюнктура се наблюдава в промишлеността до 24,7% и строителството до 34,6%, докато в търговията на дребно нивото от юни се запазва (44,9%). Единствено в сектора на услугите показателят се повишава до 18,3%.

През юли 2019 г. общият показател на бизнес климата остава приблизително на равнището си от предходния месец. Понижение на стопанската конюнктура се наблюдава в промишлеността и строителството, докато в търговията на дребно нивото от юни се запазва. Единствено в сектора на услугите показателят се повишава.

Промисленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ спада с 1,7 пункта до 24,7% в резултат на леко влошените оценки и очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Анкетата отчита и по-неблагоприятни прогнози за износа и производствената активност през следващите три месеца. Средното

натоварване на мощностите от април до юли нараства с 1.2 пункта и достига 76.9%, като с оглед на очакваното търсене през следващите месеци се предвижда излишък от мощности. Недостигът на работна сила и несигурната икономическа среда продължават да са основните пречки за развитието на бизнеса в сектора. Относно продажните цени в промишлеността са регистрирани известни очаквания за увеличение, макар по-голяма част от мениджърите да не предвиждат промяна през следващите три месеца.

Строителство. През юли съставният показател „бизнес климат в строителството“ се понижава с 0,8 пункта до 34,6%, което се дължи на изместване на оценките на строителните предприемачи за настоящото бизнес състояние на предприятията от „добро“ към „задоволително“. По отношение на строителната активност през последните три месеца анкетата регистрира известно намаление в сравнение с юни, като прогнозите за следващите три месеца остават резервирани. Недостигът на работна сила, несигурната икономическа среда и конкуренцията в бранша са факторите, затрудняващи в най-голяма степен дейността. По отношение на продажните цени в строителството мениджърите предвиждат известно увеличение през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ запазва нивото си от предходния месец от 44,9%. Очакванията на търговците на дребно за развитието на бизнеса в сектора през следващите шест месеца са положителни. Същевременно прогнозите им за обема на продажбите и поръчките към доставчиците през следващите три месеца остават благоприятни, макар и по-резервирани в сравнение с юни. Конкуренцията в бранша, недостатъчното търсене и несигурната икономическа среда продължават да са най-сериозните пречки за бизнеса. През последния месец се наблюдава и засилване на негативното влияние на фактора „недостиг на работна сила“. Относно продажните цени очакванията на търговците са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Услуги. През юли съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ нараства с 1,7 пункта до 18,3% главно поради оптимистичните оценки на мениджърите за настоящото бизнес състояние на предприятията. По отношение на търсенето на услуги настоящата тенденция се оценява като подобрена, но очакванията им за следващите три месеца са по-неблагоприятни. Основните затруднения за развитието на дейността остават свързани с конкуренцията в бранша, несигурната икономическа среда и недостига на работна сила. Мениджърите предвиждат известно увеличение на продажните цени в сектора на услугите, макар по-голяма част от тях да не очакват промяна през следващите три месеца.

България: Показатели за бизнес климат (%)	юли.18	авг.18	сеп.18	окт.18	ное.18	дек.18	яну.19	фев.19	мар.19	апр.19	май.19	юни.19	юли.19
Общ показател на бизнес климата (%)	32.1	29.2	27.7	25.8	26.4	25.9	27.8	27.7	28	29.9	31.2	29.9	29.5
Бизнес климат в промишлеността (%)	29.6	27.7	27.6	25.2	27.0	24.3	28.4	26.1	25.7	27.7	27.5	26.4	24.7
Бизнес климат в строителството (%)	35.3	31.5	25.7	28.3	26.1	26.5	27.7	29.0	29.0	30.3	37.2	35.4	34.6
Бизнес климат в търговията на дребно (%)	44.0	40.0	40.1	37.6	38.6	41.8	40.1	39.7	42.3	42.7	44.8	44.7	44.9
Бизнес климат в сектора на услугите (%)	21.8	19.0	17.3	12.8	13.2	13.0	14.2	17.6	17.5	20.9	18.7	16.6	18.3

Източник: НСИ

Влошената външна конюнктура е фактор за цялостна негативна тенденция в промишлеността. По предварителни данни през юни 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство в България намалява с 1,9% в сравнение с май 2019 година. През юни 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство регистрира спад от 3,6% спрямо съответния месец на 2018 година. Промисленото производство в България се очаква да бъде 2,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,7% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.

Влошената външна конюнктура е фактор за цялостна негативна тенденция в промишлеността - ръстът при индустриалното производство се забавя след март, като през юни вече е отчетен спад от 3,5% спрямо същия месец на 2018 г. През юни 2019 г. намаление спрямо предходния месец е регистрирано в добивната промишленост - с 12,5%, в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 1,3%, и в преработващата промишленост - с 1,2%. По-значителен спад в преработващата промишленост се наблюдава при: производството на тютюневи изделия - с 33,4%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 13,8%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 9,8%, производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 8,1%. По-съществено увеличение е регистрирано при: производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - с 9,5%, производството на текстил и изделия от текстил, без облекло - с 8,9%, ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 6,3%, производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 4,8%. На годишна база спад на индекса на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в добивната промишленост - с 20,0%, в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 4,6%, и в преработващата промишленост - с 1,7%. По-значителен спад в преработващата промишленост спрямо съответния месец на предходната година се наблюдава при: производството на тютюневи изделия - с 47,1%, производството на основни метали - с 21,0%, производството на облекло - с 11,8%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 10,4%. Най-голямо увеличение е отчетено при: печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - с 15,2%, производството, некласифицирано другаде - с 10,7%, производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - с 10,3%.

Прогноза: Промисленото производство в България се очаква да бъде 2,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,7% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.

По предварителни сезонно изгладени данни на НСИ през юни 2019 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени запазва нивото си от предходния месец. Очаква се продажбите на дребно в България до края на 2019 г. да се свият до -0,9% на годишна база. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 2,8% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.

По предварителни сезонно изгладени данни на НСИ през юни 2019 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени запазва нивото от предходния месец. През юни 2019 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, е без изменение в сравнение със същия месец на предходната година. През юни 2019 г. се наблюдава намаление на оборота спрямо предходния месец при търговията с автомобилни горива и смазочни материали и търговията на дребно с нехранителни стоки - съответно с 0,5 и 0,4%, докато при търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия е регистриран ръст с 1,2%. В търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали по-значителен спад се наблюдава в търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 4,6%. Нарастване на оборота е отчетено при търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 1,2%. През юни 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. оборотът нараства при търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали (с 5,1%). Намаление е отчетено при търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали (с 1,1%) и търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия (с 0,9%). По-значителен спад при търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали е отчетен при търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 9,8%. По-значителен ръст е регистриран при търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет и търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - съответно със 7,0 и 6,3%.

Прогноза: Очаква се продажбите на дребно в България до края на 2019 г. да се свият до -0,9% на годишна база. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 2,8% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.

По предварителни данни през юни 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,5% под равнището от предходния месец. През юни 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 1,5%. Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,7% на годишна база до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,2% през 2020 г. и 3% през 2021 г.

По предварителни данни на НСИ през юни 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,5% под равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват увеличение с 1,5% на строителната продукция през юни 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 година. През юни 2019 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е под равнището от предходния месец, като продукцията при гражданското/инженерното строителство намалява с 1,4%, докато при сградното строителство се наблюдава увеличение с 0,2%. На годишна база нарастването на строителната продукция през юни 2019 г., изчислено от календарно изгладени данни, се определя от положителния темп при сградното строителство, където ръстът е с 5,8%, докато при гражданското/инженерното строителство е регистрирано намаление с 4,1%.

Прогноза: Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,7% на годишна база до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,2% през 2020 г. и 3% през 2021 г.

Индексът на потребителските цени за юли 2019 г. спрямо юни 2019 г. е 100,8%, т.е. месечната инфлация е 0,8%. Инфлацията от началото на годината е 2,0%, а годишната инфлация е 2,9%. Средногодишната инфлация за периода юли 2018 - юни 2019 г. спрямо периода юли 2017 - юни 2018 г. е 3,3%. Нашата прогноза е инфлацията да достигне 2,5% през 2019г., 2,3% през 2020г. и 2,1 % през 2021 г.

По данни на НСИ индексът на потребителските цени за юли 2019 г. спрямо юни 2019 г. е 100,8%, т.е. месечната инфлация е 0,8%. Инфлацията от началото на годината е 2,0%, а годишната инфлация за юли 2019 г. спрямо юли 2018 г. е 2,9%. Средногодишната инфлация за периода август 2018 - юли 2019 г. спрямо периода август 2017 - юли 2018 г. е 3,3%. През юли цените на хранителните продукти и безалкохолните напитки са се увеличили с увеличени с 0,3%, на алкохола и цигарите с 0,2%, а режийните разноски - с 1,2%. Най-силно са поскъпнали самолетните билети - с 1,7%, туристическите пакети - с 15,2%, нощувките в хотели - с 22,1%. Облеклото и обувките са поевтинели с 2,9%, а бензинът и дизелът - с 0,7%. Хармонизиращият индекс на потребителските цени за юли 2019 г. спрямо юни 2019 г. е 101,3%, т.е. месечната инфлация е 1,3%. Инфлацията от началото на годината е 2,8%, а годишната инфлация за юли 2019 г. спрямо юли 2018 г. е 2,6%. Средногодишната инфлация за периода август 2018 - юли 2019 г. спрямо периода август 2017 - юли 2018 г. е 2,9%.

Август 2019 г.

Прогноза: Леко увеличение на инфлацията ще има през третото тримесечие, а главните фактори на въздействие са по-високите фючърси на петрола със срок на доставка през септември, шокове в предлагането в световен мащаб - например при свинското месо - както и приетите по-високи административни цени на електроенергията и топлоенергията в България, които са в сила от юни. В обратната посока към задържане на сегашните нива, ще действат цените на суровия нефт, които ще останат стабилни. От началото на годината инфлацията показва тенденция да върви леко нагоре -2,8% през второто тримесечие от 2,5% през първото. Нашата прогноза е инфлацията да достигне 2,5% през 2019г., 2,3% през 2020г. и 2,1 % през 2021 г.

Общият индекс на цените на производител през юни 2019 г. намалява с 1,1% в сравнение с предходния месец и нараства с 0,9% спрямо юни 2018 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юни 2019 г. се понижава с 0,3% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 2,6%.

Общият индекс на цените на производител през юни 2019 г. намалява с 1,1% спрямо предходния месец. По-ниски цени са регистрирани в преработващата промишленост - с 1,4%, и в добивната промишленост - с 0,3%, докато при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ не е отчетена промяна. Най-голямо намаление на цените в преработващата промишленост е отчетено при производството на основни метали - с 3,0%, и при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 1,4%. По-значително увеличение е регистрирано при: производството на хранителни продукти - с 0,4%, производството на напитки и производството на изделия от каучук и пластмаси - по 0,3%. **Общият индекс на цените на производител през юни 2019 г. нараства с 0,9% в сравнение със същия месец на 2018 година.** Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - със 7,6%, а спад се наблюдава в добивната промишленост - с 6,3%, и в преработващата промишленост - с 0,7%. В преработващата промишленост намаление на цените се наблюдава при производството на основни метали - със 7,2%. По-съществено покачване на цените се наблюдава при ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 3,4%, при производството на облекло - с 3,1%, и при производството на хранителни продукти - с 3,0%.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юни 2019 г. намалява с 0,3% спрямо предходния месец. Понижение на цените се наблюдава в добивната промишленост - с 3,6%, и в преработващата промишленост - с 0,7%, а при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ се наблюдава повишение с 0,6%. В преработващата промишленост най-значително е понижението на цените спрямо предходния месец при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 3,0%, и при производството на химични продукти - с 1,8%. По-съществено покачване на цените е отчетено при: производството на хранителни продукти, производството на напитки и ремонта и инсталирането на машини и оборудване - по 0,4%. **Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юни 2019 г. нараства с 2,6% в сравнение със същия месец на 2018 година.** Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - със 7,3%, и в преработващата промишленост - с 0,8%, а в добивната промишленост е отчетено намаление с 9,4%. През юни 2019 г. най-значителен ръст на цените в преработващата промишленост спрямо юни 2018 г. е отчетен при ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 5,0%, и при производството на машини и оборудване, с общо и специално предназначение - с 3,8%. Най-съществено намаление е регистрирано при производството на основни метали - с 5,5%.

Индексът на цените на производител на международния пазар през юни 2019 г. намалява с 2,2% спрямо предходния месец. В преработващата промишленост цените намаляват с 2,2%. По-съществен спад е регистриран при производството на основни метали - с 3,4%, и при производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 1,4%, а повишение се наблюдава при производството на изделия от каучук и пластмаси и производството на хранителни продукти - по 0,3%. **Индексът на цените на производител на международния пазар през юни 2019 г. се понижава с 1,5% в сравнение със същия месец на 2018 година.** В преработващата промишленост цените намаляват с 2,0%. Най-голям спад на цените се наблюдава при производството на основни метали - със 7,6%, и при производството на химични продукти - с 1,4%. По-съществено повишение е отчетено при производството на изделия от каучук и пластмаси - с 3,9%, и при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 3,8%.

България: Индекси на цени на производител, 2015=100	6.2018	7.2018	8.2018	9.2018	10.2018	11.2018	12.2018	1.2019	2.2019	3.2019	4.2019	5.2019	6.2019
Общ индекс на цени на производител	106.8	106.0	105.8	106.2	107.6	107.2	106.4	106.0	107.8	108.6	109.1	109.0	107.8
Общ индекс на цени на проиводител на вътрешния пазар	105.4	105.5	105.7	106.0	106.8	106.9	106.4	106.6	108.2	108.2	108.6	108.5	108.1
Общ индекс на цени на проиводител на международния пазар	109	106.7	106.1	106.5	108.8	107.7	106.4	105	107.3	109.3	109.8	109.8	107.4

Източник: НСИ

ДОХОДИ И РАЗХОДИ НА ДОМАКИНСТВОТА

Общият доход средно на лице от домакинство през второто тримесечие на 2019 г. е 1 547 лв. и спрямо същия период на 2018 г. се повишава с 4,9%.Общият разход на лице от домакинство през второто тримесечие на 2019 г. е 1 402 лв. и се увеличава с 5,3% спрямо същото тримесечие на 2018 година. През второто тримесечие на 2019 г. настъпва промяна в потреблението на основни хранителни продукти средно на лице от домакинство в сравнение със същото тримесечие на 2018 година.

Общият доход средно на лице от домакинство през второто тримесечие на 2019 г. е 1 547 лв. и спрямо същия период на 2018 г. се повишава с 4.9%. В структурата на общия доход с най-висок относителен дял е доходът от работна заплата (57.8%), следван от доходите от пенсии (27.6%) и от самостоятелна заетост (6.2%). Спрямо второто тримесечие на 2018 г. относителният дял на дохода от работна заплата нараства с 1.1 процентни пункта, доходът от пенсии намалява с 0.5 процентни пункта, а доходът от самостоятелна заетост намалява с 0.4 процентни пункта. В номинално изражение през второто тримесечие на 2019 г. в сравнение със същото тримесечие на 2018 г. доходите средно на лице от домакинство по източници на доход се променят, както следва: Доходът от работна заплата нараства от 835 на 894 лв. (със 7,0%); Доходите от пенсии нарастват от 413 на 427 лв. (с 3,4%); Доходът от самостоятелна заетост намалява от 97 на 95 лв. (с 1,8%). Доходите от социални обезщетения и помощи нарастват от 35 на 46 лв. (с 33,0%). През второто тримесечие на 2019 г. относителният дял на паричния доход на домакинствата в общия доход е 99,1%, а делът на дохода от натура е 0,9%.

България: Общ доход на Домакинствата	Първо тримесечие 2019			Второ тримесечие 2019		
	Относителен дял (%)	Средно на домакинство - лв.	Средно на лице - лв.	Относителен дял (%)	Средно на домакинство - лв.	Средно на лице - лв.
Общ доход	100	3345.69	1518.57	100	3378.05	1546.87
Брутен общ доход	96.6	3233.32	1467.57	96.6	3262.49	1493.95
Работна заплата	57.6	1926.49	874.41	57.8	1951.91	893.81
Извън работната заплата	0.6	21.41	9.72	0.7	25.01	11.45
От самостоятелна заетост	6.4	212.47	96.44	6.2	208.14	95.31
От собственост	0.2	6.45	2.93	0.3	10.08	4.61
Пенсии	27.9	934.31	424.07	27.6	933.37	427.41
Обезщетения за безработни	0.4	11.92	5.41	0.2	5.76	2.64
Семейни добавки за деца	1.3	42.88	19.46	1.2	41.99	19.23
Други обезщетения и помощи	0.7	22.32	10.13	1.6	53.47	24.49
Регулярни трансфери от други домакинства	1.6	55.08	25	1	32.75	15
Приходи от продажби	0.2	6.57	2.98	0.3	9.81	4.49
Други приходи	3.2	105.8	48.02	3.1	105.75	48.43
Изтеглени спестявания	x	85.5	38.81	x	77.76	35.61
Заеми и кредити	x	12.34	5.6	x	15	6.87

Източник: НСИ

Общият разход на лице от домакинство през второто тримесечие на 2019 г. е 1 402 лв. и се увеличава с 5,3% спрямо същото тримесечие на 2018 г. В структурата на общия разход с най-голям относителен дял са разходите за храна (31,4%), следвани от разходите за жилище (15,5%), данъци и социални осигуровки (14,2%) и разходите за транспорт и съобщения (11,7%). Като абсолютни стойности през второто тримесечие на 2019 г. в сравнение със същото тримесечие на 2018 г. видовете разходи средно на лице от домакинство се променят, както следва: Разходите за храна и безалкохолни напитки се увеличават от 419 на 440 лв. (с 5,0%); Разходите за алкохолни напитки и цигари се увеличават от 59 на 61 лв. (с 4,4%); Разходите за облекло и обувки намаляват от 44 на 43 лв. (с 3.2%).Разходите за жилище (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане на дома) нарастват от 213 на 217 лв. (с 2,3%); Разходите за здравеопазване се увеличават от 77 на 96 лв. (с 25,0%). Разходите за транспорт и съобщения нарастват от 161 на 165 лв. (с 2,5%). Разходите за свободно време, културен отдих и образование нарастват от 53 на 57 лв. (със 7,0%). Разходите за данъци и социални осигуровки се увеличават от 182 на 200 лв. (с 9,5%).

България: Общ разход на Домакинствата	Първо тримесечие 2019 г.			Второ тримесечие 2019 г.		
	Относителен дял (%)	Средно на домакинство - лв.	Средно на лице - лв.	Относителен дял (%)	Средно на домакинство - лв.	Средно на лице - лв.
Общ разход	100	3 090.39	1 402.69	100	3061.67	1401.99
Потребителски общ разход	81.6	2 522.92	1 145.13	81.1	2483.64	1137.3
Храна и безалкохолни напитки	30.2	931.8	422.93	31.4	960.45	439.81
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.2	129.08	58.59	4.4	134.28	61.49
Облекло и обувки	3	93.07	42.24	3.1	93.83	42.97
Жилища, вода, електроенергия и горива	14.2	438.46	199.01	12.3	375.76	172.07
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	4	123.11	55.88	3.2	99.04	45.35
Здравеопазване	6	186.09	84.46	6.8	209.22	95.81
Транспорт	7.6	236.27	107.24	7.1	218.85	100.21
Съобщения	4.5	138.51	62.87	4.6	140.75	64.45
Свободно време, културен отдих и образование	3.5	108.55	49.27	4	123.44	56.53
Разнообразни стоки и услуги	4.5	137.99	62.63	4.2	128.02	58.62
Данъци	6.1	187.85	85.27	6.1	186.53	85.41
Социални осигуровки	7.9	242.98	110.29	8.1	249.18	114.1
Регулярни трансфери към други домакинства	1.2	38.3	17.39	1.1	34.19	15.66
Други разходи	3.2	98.32	44.63	3.5	108.13	49.51
Влог	x	167.91	76.21	x	183.19	83.89
Изплатен дълг и даден заем	x	77.59	35.22	x	74.73	34.22

Източник: НСИ

ПАЗАР НА ТРУДА

За второ тримесечие 2019 г. коефициентът на безработица е 4,2%, или с 1,3 процентни пункта по-нисък в сравнение с второто тримесечие на 2018 година. Обезкуражените лица на възраст 15 - 64 навършени години са 61,2 хил., или 5,2% от икономически неактивните лица в същата възрастова група. Коефициентът на икономическа активност за населението на възраст 15 - 64 навършени години е 73,8%, като в сравнение с второто тримесечие на 2018 г. се увеличава с 2,0 процентни пункта. Коефициентът на заетост за населението на възраст 15 - 64 навършени години се увеличава с 2,8 процентни пункта в сравнение със същото тримесечие на 2018 г. и достига 70,7%. Очакванията за трудовия пазар в България са еднопосочни. За 2019 г. се очаква повишение на заетостта с 0,4%. Очаква се нивото на безработица отново да се повиши през втората половина, като през 2019 г. безработицата се оценява на 4,6% и на 4,5% през 2020 г. Работодателите ще се затрудняват да наемат за работа квалифицирани работници, така че ползите, свързани с ниската безработица, са ограничени в краткосрочен план и има опасения за средносрочен и дългосрочен план.

По данни на НСИ през второто тримесечие на 2019 г. броят на безработните лица е 142,0 хил., от които 82,7 хил. (58,2%) са мъже и 59,3 хил. (41,8%) - жени. Коефициентът на безработица е 4,2% и в сравнение с второто тримесечие на 2018 г. намалява с 1,3 процентни пункта, като при мъжете намалението е от 6,1 на 4,6%, а при жените - от 4,7 на 3,7%. От всички безработни лица 15,1% са с висше образование, 45,1% - със средно, и 39,8% - с основно или по-ниско образование. Коефициентите на безработица по степени на образование са съответно: 2,0% за висше образование, 3,4% за средно образование и 12,2% за основно и по-ниско образование. През второто тримесечие на 2019 г. продължително безработни (от една или повече години) са 84,5 хил., или 59,5% от всички безработни лица. Коефициентът на продължителна безработица е 2,5%, като в сравнение с второто тримесечие на 2018 г. намалява с 0,7 процентни пункта. Коефициентът на продължителна безработица при мъжете е 2,7%, а при жените - 2,2%. От общия брой на безработните лица 25,1 хил., или 17,7%, търсят първа работа. През второто тримесечие на 2019 г. коефициентът на безработица за възрастовата група 15 - 29 навършени години е 6,9% - с 2,4 процентни пункта по-нисък в сравнение със същото тримесечие на 2018 година. При мъжете коефициентът на безработица (15 - 29 навършени години) е 7,3%, а при жените - 6,3%. В сравнение с второто тримесечие на 2018 г. този коефициент намалява с 3,0 процентни пункта при мъжете и с 1,5 процентни пункта при жените. Общият брой на икономически неактивните лица (лицата извън работната сила) на 15 и повече навършени години е 2 564,3 хил., от които 1 046,8 хил. (40,8%) са мъже и 1 517,5 хил. (59,2%) са жени. Икономически неактивните лица на възраст 15 - 64 навършени години са 1 173,1 хил., или 26,2% от населението в същата възрастова група. Участието в образование и обучение и личните или семейните причини са най-честите фактори за икономическа неактивност (съответно за 36,9 и 23,1% от лицата извън работната сила на възраст 15 - 64 навършени години). През второто тримесечие на 2019 г. общият брой на заетите лица на възраст 15 и повече навършени години е 3 262,8 хил., от които 1 733,2 хил. мъже и 1 529,7 хил. жени. Относителният дял на заетите лица от населението на възраст 15 и повече навършени години е 54,7%, като при мъжете този дял е 60,5%, а при жените - 49,2%. През второто тримесечие на 2019 г. 2 065,3 хил. души, или 63,3% от всички заети, работят в сектора на услугите, 980,2 хил. (30,0%) работят в индустрията и 217,4 хил. (6,7%) - в селското, горското и рибното стопанство. От всички заети 3,6% (116,5 хил.) са работодатели, 6,5% (213,4 хил.) - самостоятелно заети лица (без наети), 89,3% (2 912,6 хил.) - наети лица, и 0,6% (20,4 хил.) - неплатени семейни работници. От общия брой на наетите лица 2 217,5 хил. (76,1%) работят в частния сектор, а 695,1 хил. (23,9%) - в обществеността. С временна работа са 134,0 хил., или 4,6% от наетите лица. През второто тримесечие на 2019 г. заетостта в отделните възрастови групи е следната: Заетите лица на възраст 15 - 64 навършени години са 3 165,1 хиляди. Коефициентът на заетост за населението в същата възрастова група е 70,7% (74,0% за мъжете и 67,3% за жените). Коефициентът на заетост за населението на възраст 15 - 29 навършени години е 42,8% (47,5% за мъжете и 37,7% за жените). Коефициентът на заетост за населението на възраст 20 - 64 навършени години е 75,7%, съответно 79,3% за мъжете и 72,1% за жените. В сравнение с второто тримесечие на 2018 г. коефициентът на заетост (20 - 64 навършени години) е по-висок с 3,1 процентни пункта, като увеличението при мъжете и при жените е почти едно и също. Заетите лица на възраст 55 - 64 навършени години са 621,1 хил., или 65,0% от населението в същата възрастова група (68,8% от мъжете и 61,5% от жените). В сравнение с второто тримесечие на 2018 г. коефициентът на заетост за населението на възраст 55 - 64 години се увеличава с 4,0 процентни пункта.

Прогноза: Очакванията за трудовия пазар в България са еднопосочни. За 2019 г. се очаква повишение на заетостта с 0,4%. Очаква се нивото на безработица отново да се повиши през втората половина, като през 2019 г. безработицата се оценява на 4,6% и на 4,5% през 2020 г. Работодателите ще се затрудняват да наемат за работа квалифицирани работници, така че ползите, свързани с ниската безработица, са ограничени в краткосрочен план и има опасения за средносрочен и дългосрочен план.

По предварителни данни на НСИ наетите лица по трудово и служебно правоотношение в България към края на юни 2019 г. се увеличават с 1,5% спрямо края на март 2019 г. и достигат 2,35 милиона. През второто тримесечие на 2019 г. средната брутна месечна работна заплата нараства с 4,3% спрямо първото тримесечие на 2019 г. и достига 1 260 лева. Очаква се пазарът на труда да продължи да упражнява натиск върху работодателите и тепърва предстоят нови промени на него. Ниската безработица ще продължи да оказва натиск за нарастване на заплатите, включително и предвиденото увеличение на минималната работна заплата до 610 лева от началото на 2020 година.

По предварителни данни на НСИ наетите лица по трудово и служебно правоотношение към края на юни 2019 г. нарастват с 33,9 хил., или с 1,5%, спрямо края на март 2019 г., като достигат 2,35 милиона. Спрямо края на първото тримесечие на 2019 г. най-голямо увеличение на наетите лица се наблюдава в икономическите дейности „Хотелиерство и ресторантьорство“ - с 28,4%, „Операции с недвижими имоти“ - със 7,9%, и в „Селско, горско и рибно стопанство“ - с 3,6%. Най-голямо намаление на наетите лица по трудово и служебно правоотношение е регистрирано в дейност „Образование“ - с 2,4%. В структурата на наетите лица по икономически дейности най-голям е относителният дял на наетите по трудово и служебно правоотношение в дейностите „Преработваща промишленост“ и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ - съответно 21,3 и 17,0%. В края на юни 2019 г. в сравнение с края на юни 2018 г. наетите лица по трудово и служебно правоотношение намаляват с 3,0 хил., или с 0,1%. Най-голямо намаление на наетите се наблюдава в икономическите дейности „Преработваща промишленост“ - с 13,0 хил., „Транспорт, складиране и пощи“ - с 2,8 хил., и „Селско, горско и рибно стопанство“ - с 2,6 хил., а най-голямо увеличение - в „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ - с 6,0 хиляди. В процентно изражение намалението е най-значително в икономическите дейности „Добивна промишленост“ и „Други дейности“ - съответно с 5,0 и 4,9%, а най-голямо увеличение е регистрирано в „Операции с недвижими имоти“ - с 5,0%.

Средната брутна месечна работна заплата за април 2019 г. е 1 281 лв., за май - 1 246 лв., и за юни - 1 253 лева. През второто тримесечие на 2019 г. средната месечна работна заплата е 1 260 лв. и нараства спрямо първото тримесечие на 2019 г. с 4,3%. Икономическите дейности, в които е регистрирано най-голямо увеличение, са „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ - с 9,1%, и „Хотелиерство и ресторантьорство“ и „Образование“ - по 7,3%. През второто тримесечие на 2019 г. средната месечна работна заплата нараства с 12,0% спрямо второто тримесечие на 2018 г., като най-голямо е увеличението в икономическите дейности „Други дейности“ - със 17,3%, „Операции с недвижими имоти“ - с 16,5%, и „Образование“ - с 15,5%. Икономическите дейности с най-високо средномесечно трудово възнаграждение на наетите лица по трудово и служебно правоотношение през второто тримесечие на 2019 г. са: „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ - 3 053 лева; „Финансови и застрахователни дейности“ - 2 174 лева; „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ - 2 048 лева. Най-нископлатени са били наетите лица в икономическите дейности: „Хотелиерство и ресторантьорство“ - 782 лева; „Други дейности“ - 924 лева; „Строителство“ - 974 лева. Спрямо същия период на предходната година средната месечна работна заплата през второто тримесечие на 2019 г. в обществения сектор нараства с 11,0%, а в частния - с 12,4%.

Икономически дейности	Тримесечия на 2018 г.				Тримесечия на 2019 г.		
	I	II	III	IV	I	II	
Общо	1077	1125	1117	1171	1212	1208	1260
Селско, горско и рибно стопанство	829	910	929	907	980	986	985
Добивна промишленост	1642	1694	1656	1751	1763	1757	1815
Преработваща промишленост	971	1012	1014	1049	1073	1075	1116
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1721	1821	1804	1888	2089	1877	2048
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	895	924	918	960	998	951	991
Строителство	820	887	885	901	927	920	974
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	947	989	991	1028	1050	1071	1117
Транспорт, складиране и съобщения	992	1034	1040	1051	1068	1109	1164
Хотелиерство и ресторантьорство	655	697	707	705	708	729	782
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	2584	2663	2661	2788	2951	2980	3053
Финансови и застрахователни дейности	1801	1922	1815	1933	2067	1994	2174
Операции с недвижими имоти	938	977	975	993	1024	1106	1138
Професионални дейности и научни изследвания	1592	1661	1645	1684	1817	1732	1760
Административни и спомагателни дейности	874	904	881	925	989	984	1008
Държавно управление	1205	1256	1263	1315	1357	1355	1400
Образование	1033	1101	1073	1220	1273	1186	1272
Хуманно здравеопазване и социална работа	1100	1149	1154	1205	1240	1226	1286
Култура, спорт и развлечения	942	993	1016	1029	1105	1050	1091
Други дейности	768	788	788	833	847	898	924

Източник: НСИ

Прогноза: На фона на рекордно ниската безработица в страната заплатите ще продължат да растат и може да очакваме увеличаване на минималното трудово възнаграждение. Сегаешното състояние на пазара на труда в България е изключително динамично. Страната не се е намирала в такава ситуация през последните 30 години. Очаква се пазарът на труда да продължи да упражнява натиск върху работодателите и тепърва предстоят нови промени на него. Безработицата в страната е 5%. Това ще продължи да оказва натиск за нарастване на заплатите, включително и предвиденото увеличение на минималната работна заплата до 610 лева от началото на 2020 година. Натискът от страна на външните пазари върху Европейския съюз (ЕС) директно ще повлияе върху България. През последните няколко години доста от компаниите, които навлязоха в производствения сектор в страната, разширяват броя на служителите си и увеличават възнагражденията. Повишаването на възнагражденията и потреблението показва, че консуматорското доверие се увеличава. Това ще става стимул за вътрешния пазар.

Август 2019 г.

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

За януари – май 2019 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 3 025,8 млн. лв. или 2,6 % от прогнозния БВП. Размерът на фискалния резерв към 31.05.2019 г. е 11,3 млрд. лв. На база на предварителни данни и оценки салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към юни 2019 г. се очаква да бъде положително в размер 3 198,3 млн. лв. (2,8% от прогнозния БВП).

По данни на МФ салдото по КФП на касова основа към месец май 2019 г. е положително в размер на 3 025,8 млн. лв. (2,6 % от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 2 832,8 млн. лв. и излишък по европейските средства в размер на 193,0 млн. лева. Постъпилите приходи и помощи по КФП към май 2019 г. са в размер на 18 719,6 млн. лв. или 42,7 % от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните и неданъчните приходи нарастват с 2 239,8 млн. лв. (14,5%), а постъпленията от помощи (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) нарастват с 501,4 млн. лева. Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 14 777,3 млн. лв., което представлява 42,8% от планираните за годината данъчни приходи. Приходите от преки данъци са в размер на 2 931,9 млн. лв. или 44,7% от предвидените в разчетите за годината. Приходите от косвени данъци са в размер на 6 971,1 млн. лв., което е 42,4% от разчетите за годината. Постъпленията от ДДС са в размер на 4 647,8 млн. лв. или 42,9% от планираните. Размерът на невъзстановения ДДС към 31.05.2019 г. е 131,7 млн. лева. Приходите от акцизи възлизат на 2 205,5 млн. лв. (41,4% от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 96,7 млн. лв. или 40,8% от годишните разчети. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 636,5 млн. лв. или 54,4% изпълнение на годишните разчети. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са 4 237,8 млн. лв., което представлява 40,8% от разчетените за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално с 11,6%. Неданъчните приходи са в размер на 2 952,7 млн. лв., което представлява 44,6% от годишните разчети. Следва да се отбележи, че при неданъчните приходи се проявява базов ефект в частта на приходите по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, поради влезлите в сила промени в Закона за енергетиката от 01.07.2018 г., с които бе променен механизма за събиране на приходи по бюджета на фонда. Поради тази причина приходите по бюджета на фонда за първите пет месеца на 2019 г. са по-високи от постъпленията за същия период на 2018 г. Приходите от помощи са в размер на 989,5 млн. лева. Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към май 2019 г. възлизат на 15 693,8 млн. лв., което е 35,3% от годишните разчети. За сравнение разходите за същия период на предходната година са в размер на 14 556,8 млн. лева. Номиналното нарастване, съпоставено с май 2018 г., е основно поради по-високия размер на разходите за персонал (увеличение с 10% на средствата за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор и поредната стъпка на увеличение на възнагражденията в сектор „Образование“), по-високи социални и здравноосигурителни плащания (базов ефект от увеличението на пенсиите от юли 2018 г. и увеличение на здравноосигурителните плащания, заложено в ЗБНЗОК за 2019 г.) и други. Нелихвените разходи са в размер на 14 691,4 млн. лв., което представлява 34,7% от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към май 2019 г. са в размер на 13 630,4 млн. лв., капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 1 049,8 млн. лева. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 11,2 млн. лева. Лихвените плащания са в размер на 403,2 млн. лв. или 60,2 % от планираните за 2019 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.05.2019 г. от централния бюджет, възлиза на 599,2 млн. лв. Размерът на фискалния резерв към 31.05.2019 г. е 11,3 млрд. лв., в т.ч. 10,3 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,0 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

България: Фискален резерв (млн. лева)	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019	30.06.2019
Общ фискален резерв, в т.ч.	10518.8	10 417.5	10 333.4	10 617.6	11 307.6	11 667.8
I. Средства на фискалния резерв по депозити	9333.3	9 993.3	9 974.0	10 065.6	10 293.2	11 268.9
Средства на ФР по депозити в Българска народна банка	8920.8	9 591.8	9 578.5	9 669.6	9 839.0	10 819.0
II. Вземания от фондове на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и др.	1184.7	424.2	359.5	552.0	1 014.4	398.9
Национален фонд към МФ	153.1	140.9	177.9	151.9	137.0	114.0
Разплащателна агенция към ДФЗ	1031.6	283.3	181.6	400.2	877.4	284.9

Източник: Министерство на финансите

Прогноза: На база на предварителни данни и оценки салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към юни 2019 г. се очаква да бъде положително в размер на 3 246,2 млн. лв. (2,8 % от прогнозния БВП). На месечна база само за месец юли бюджетното салдо по КФП е близко до балансирано. Основните фактори за формирането на прогнозираното превишение на приходите над разходите за първите седем месеца на 2019 г. са, от една страна, положителното развитие при приходите, а от друга - относително ниското изпълнение на разходите в резултат на концентриране на голяма част от инвестиционните и други разходи в третото и четвъртото тримесечие на годината. Предвид посочените причини, традиционно бюджетното изпълнение през първото полугодие на годината се характеризира с превишение на приходите над разходите, докато през второто полугодие, и по-специално през последното тримесечие, се отчита отрицателно бюджетно салдо. Поради това бюджетното салдо за първите седем месеца на годината не може да бъде съотнесено към заложената годишна фискална цел с разчетите към ЗДБРБ за 2019 г.

Август 2019 г.

За януари – юни 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 691,4 млн. евро. и заема 19,8% от прогнозния БВП. МФ предвижда намаляването на държавния дълг до 16,5% от БВП към края на 2021.

По данни на МФ дългът на подсектор „Централно управление“ към края на юни 2019 г. възлиза на 11 691,4 млн. евро. Вътрешните задължения са 2 661,5 млн. евро, а външните - 9 029,9 млн. евро. Спрямо месец май, дългът бележи увеличение със 126,2 млн. евро, което се дължи на емитираните ДЦК на вътрешния пазар. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към БВП възлиза на 19,8 %, като делът на вътрешния дълг е 4,5 %, а на външния – 15,3 %. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 22,8 %, а външните – от 77,2 %. Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 30 юни 2019 г. е в размер на 76,5 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,0 млн. евро, а външните – 42,4 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“ към БВП е в размер на 0,1 %. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на юни 2019 г. достига до 10 889,1 млн. евро или 18,4 % от БВП. Вътрешните задължения са в размер на 2 459,5 млн. евро, а външните – в размер на 8 429,6 млн. евро. Държавногарантираният дълг през юни 2019 г. възлиза на 914,5 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,0 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,5 %.

България: Дълг на подсектор "Централно управление" (млн. евро)	31.12.2018	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019	30.06.2019
Вътрешен дълг	3 121.40	2745.4	2595.6	2574.8	2532	2 509.2	2 661.50
Външен дълг	9093.9	9094.3	9093.6	9093.6	9080.1	9 056.0	9 029.90
Общо дълг на подсектор ЦУ	12 215.30	11 839.70	11689.2	11668.4	11612.1	11 565.1	11 691.40
Общо дълг на подсектор ЦУ /БВП (в %)	22.1	20.1	19.8	19.8	19.7	19.6	19.8
Вътрешен дълг на подсектор ЦУ /БВП (в %)	5.7	4.7	4.4	4.4	4.3	4.3	4.5
Външен дълг на подсектор ЦУ /БВП (в %)	16.5	15.4	15.4	15.4	15.4	15.3	15.3

Източник: Министерство на финансите

Прогноза: По отношение на дълговото правило България продължава да осъществява трайна политика при управлението на дълга за поддържане на нива значително под горната граница, установена чрез Маастрихтския критерий за държавна задлъжнялост. Според „Стратегията за управление на държавния дълг за периода 2019 -2021 г.“ на МФ съотношението държавен дълг/БВП ще намалее до 19,1% през 2019 г., 17,7% през 2020 г. и 16,6% през 2021 г.

ПАРИЧЕН СЕКТОР

В края на юни 2019 г. широките пари са 95,821 млрд. лв. (82,8% от БВП) и нарастват със 7,8% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 58,115 млрд. лв. и нараства с 3% на годишна база.

През юни 2019 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база със 7,8% при 9,1% годишното нарастване през май 2019 година. В края на юни 2019 г. широките пари са 95,821 млрд. лв. (82,8% от БВП) при 95,445 млрд. лв. към май 2019 г. (82,5% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през юни 2019 г. с 12,5% на годишна база (13,5% годишен ръст през май 2019 година). В края на юни 2019 г. депозитите на неправителствения сектор са 79,738 млрд. лв. (68,9% от БВП), като годишното им увеличение е 7,2% (8,6% годишно повишение през май 2019 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 23,247 млрд. лв. (20,1% от БВП) в края на юни 2019 година. В сравнение със същия месец на 2018 г. те се увеличават с 2,6% (6% годишно повишение през май 2019 година). Депозитите на финансовите предприятия нарастват с 28,2% на годишна база през юни 2019 година (29,5% годишно повишение през май 2019 г.) и в края на месеца достигат 3,439 млрд. лв. (3% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 53,053 млрд. лв. (45,8% от БВП) в края на юни 2019 година. Те се увеличават с 8,2% спрямо същия месец на 2018 г. (8,5% годишно нарастване през май 2019 година). Нетните вътрешни активи са 58,777 млрд. лв. в края на юни 2019 година. Те се увеличават с 5,4% спрямо същия месец на 2018 г. (7,6% годишно повишение през май 2019 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 58,115 млрд. лв. и нараства спрямо юни 2018 г. с 3% (5% годишно увеличение през май 2019 година). През юни 2019 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават с 6,9%, като достигат 61,021 млрд. лв. (7,9% годишно увеличение през май 2019 година). В края на юни 2019 г. кредитите за неправителствения сектор са 59,372 млрд. лв. (51,3% от БВП) при 58.931 млрд. лв. към май 2019 г. (50,9% от БВП).

През юни 2019 г. те се увеличават на годишна база с 6,8% (7,1% годишно повишение през май 2019 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 429,9 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 429,9 млн. лв. (в т. ч. 57,4 млн. лв. през юни 2019 година), като за последните дванадесет месеца няма обратно изкупени кредити. Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 4,6% на годишна база през юни 2019 г. (4,8% годишно повишение през май 2019 г.) и в края на месеца достигат 33,534 млрд. лв. (29% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 22,740 млрд. лв. (19,6% от БВП) в края на юни 2019 година. Спрямо същия месец на 2018 г. те се увеличават с 8,1% (8% годишно повишение през май 2019 година). В края на юни 2019 г. жилищните кредити са 11,128 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 11,8% (11,7% годишно увеличение през май 2019 година). Потребителските кредити възлизат на 9,664 млрд. лв. и се увеличават с 10,6% спрямо юни 2018 г. (10,8% годишно повишение през май 2019 година). На годишна база другите кредити намаляват с 38,5% (39,5% годишно понижение през май 2019 г.), като достигат 626,7 млн. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 3,099 млрд. лв. (2,7% от БВП) в края на юни 2019 година. В сравнение с юни 2018 г. те се увеличават с 23,6% (29,7% годишно повишение през май 2019 година).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

През юли 2019 г. SOFIX отчете понижение с 1.21% до 580.68 пункта, BVBX 40 се понижи с 1.48% до 114.61 пункта. Равнопретегленият BG TR30 спадна с 0.23% до 511.13 пункта. Единствен измерителят на имотните компании BGREIT се повиши през юли с 0.81% до 126.85 пункта.

По данни на БФБ-София, през юли 2019 г. българският фондов бенчмарк SOFIX отчете понижение с 1.21% до 580.68 пункта и реализира месечен оборот от 4 410 587 лева. Индексът на най-ликвидните компании BVBX 40 се понижи с 1.48% до 114.610 пункта, при достигнат месечен оборот от 6 272 754 лева през юли 2019 година. Равнопретегленият BG TR30 спадна с 0.23% до 511.13 пункта през юли 2019 година и реализира месечен оборот от 5 101 600 лева. Единствен измерителят на имотните компании BGREIT се повиши през юли с 0.81% до 126.85 пункта и реализира месечен оборот от 1 279 768 лева. От включените в SOFIX компании, през юли 2019 година съотношението между печеливши и губещи емисии е 6:9. През юли за разлика от юни, няма емисия с двуцифрена печалба, но има една компания, чиито акции са на загуба с 10.10% (Еврохолд България). Оборотът през юли е нараснал със 707 966 лева, до 4 410 587 лева, след като през юни бяха отчетени сделки с акциите на 15-те дружество от SOFIX за 3 702 621 лв. Както през юни, така и през юли 2019 година статистическите данни показват, че е имало една емисия с оборот над 1 млн. лева (Доверие Обединен холдинг - 1 152 745 лв.). С големи обороти са още Сирма Груп Холдинг (586 147 лв.), Адванс Терафонд АДСИЦ (463 888 лв.), Химимпорт (285 833 лв.) и Софарма (231 293 лв.). И през юли Софарма запазва лидерската си позиция по пазарна капитализация (440 789 130 лв.), следвана от: Химимпрот (427 768 587 лв.), Градус (414 134 807 лв.), Еврохолд България (369 372 872 лв.) и ТБ Първа инвестиционна банка (352 0-00 000 лв.). В SOFIX след 18 март вече са шест холдингите, между които през юли три са на печалба: Сирма Груп Холдинг (+5.22%), Доверие обединен холдинг (+3.85%) и Индустириален холдинг България (+1.00%). На загуба също са три: Еврохолд България (-10.10%), Стара планина Холд (-3.48%) и Холдинг Варна (-1.94%). Компанията с най-голям оборот за месец юли 2019 г. е Булленд Инвестмънтс АДСИЦ, с реализиран обем от 1 102 068 лева. На второ място се нарежда Еврохолд България АД с реализиран обем от 1 051 668 лева. В класацията има три представителя на дружествата със специална инвестиционна цел Булленд Инвестмънтс АДСИЦ, Фонд за недвижими имоти България АДСИЦ и Адванс Терафонд АДСИЦ. С най-малък брой сключени сделки в класацията са Кепитъл Концепт Лимитед АД, Синтетика АД и Формопласт АД, а с най-голям Сирма Груп Холдинг АД, Адванс Терафонд АДСИЦ и Фонд за недвижими имоти България АДСИЦ. Най-печеливша компания през месец юли 2019 г. е ЦБА Асет Мениджмънт АД, което постига двуцифрен ръст от 20.69%. На второ място се нарежда Алтерко АД, следвано от Централна кооперативна банка АД с ръст от 7.10%. Последните две компании в класацията отбелязват също едноцифрени ръстове, съответно Сирма Груп Холдинг АД с ръст от 5.22% и София Комерс-Заложни къщи АД с ръст от 5.16%. Топ 5 на губещите компании през месец юли 2019 г. се оглавява от Еврохолд България АД със спад от 10.10%. На второ място е Агрива Груп Холдинг АД със спад от 8.99%, следвано Зърнени Храни България АД, което отбелязва спад през юли от 5.22%. На предпоследна позиция в класацията е Софарма АД със спад от 4.11%. Последната компания в класацията също отбелязва едноцифрен спад.

БАНКОВ СЕКТОР

Към края на юни 2019 г. агрегираната нетна печалба на банковата система за възлиза на 918 млн. лв. и нараства с 14,6% на годишна база. Брутният кредитен портфейл на банковия сектор за полугодieto на 2019 г. е увеличен със 7,2% на годишна база до 63,1 млрд. лв. Относителният им дял в БВП е 55,3%. Депозитите от клиенти на банковата система в края на юни 2019 г. възлизат на 86,5% млрд. лева и нарастват с 0,2% на месечна база и със 7,1% на годишна база. Относителният им дял в БВП е 74,8%. Относителният дял на неработещите кредити намалява до 7,2%.

По данни на БНБ към края на юни 2019 г. агрегираната нетна печалба на банковата система за възлиза на 918 млн. лв. и нараства с 14,6% на годишна база. Нивата на показателите за възвръщаемост на активите (ROA) и за възвръщаемост на капитала (ROE) на банковата система на годишна база са съответно 1,7% и 13%. Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, за текущото полугодие са 183 млн. лв. (при 207 млн. лв. година по-рано) и намаляват с 11,8% на годишна база.

Показател (BGN'000)	30.06. 2018	30.06. 2019	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	1 496 945	1 522 674	1.7
Разход от лихви	150 107	143 131	-4.6
Нетен лихвен доход	1 346 838	1 379 543	2.4
Обезценки	207 146	182 791	-11.8
Приходи от дивиденди	149 807	138 357	-7.6
Приходи от такси и комисиони	601 049	645 949	7.5
Разходи за такси и комисиони	83 250	101 037	21.4
Нетен доход от такси	517 799	544 912	5.2
Административни разходи	827 080	820 056	-0.8
Разходи за персонал	418 307	440 651	5.3
Нетен оперативен приход	1 996 282	2 132 571	6.8
Нетна печалба	800 985	917 874	14.6

Източник: БНБ, Изчисления: ОББ

Активите на банковата система в края на юни 2019 г. възлизат на 108,6 млрд. лв., като нарастват с 8,4% на годишна база. Относителният им дял в БВП е 93,7%. Брутният кредитен портфейл на банковия сектор за полугодieto на 2019 г. е увеличен със 7,2% на годишна база до 63,1 млрд. лв. Относителният им дял в БВП е 55,3%. Увеличават се кредитите за домакинствата със 7,8% на годишна база до 22,3 млрд. лева. Ипотечните кредити нарастват с 1,2% на месечна база и с 13,5% на годишна база до 11,6 млрд. лева. Потребителските кредити нарастат с 0,8% на месечна база и с 19,2% на годишна база до 11,9 млрд. лева, което в дължи освен на сезонния ръст и на промяна в начина и обхвата на отчитане по някои кредити от групата на домакинствата. Кредитите за нефинансовите предприятия нарастват с 4,8% на годишна база при ръст от 0,5% на месечна база. Вземанията от другите финансови предприятия нарастват с 1,9% на месечна база и с 28,9% на годишна база до 3,1 млрд. лева. Депозитите от клиенти на банковата система в края на юни 2019 г. възлизат на 86,5% млрд. лева и нарастват с 0,2% на месечна база и със 7,1% на годишна база. Относителният им дял в БВП е 74,8%. Увеличават се депозитите на домакинствата с 0,5% на месечна база и с 8,2% на годишна база до 54,9 млрд. лева. Депозитите на сектор държавно управление са в размер на 2,6 млрд. и нарастват с 8,3% на годишна база. Депозитите на небанкови институции са в размер на 3,7 млрд. лева и нарастват с 18,9% на годишна база. Депозитите от фирми са в размер на 25 млрд. лева и нарастват с 3,2% на годишна база.

Показатели за посредничество	30.06.2018 BGN'000	31.12.2018 BGN'000	31.05.2019 BGN'000	30.06.2019 BGN'000	Изменение m/m (%)	Изменение y/y (%)	Изменение yoyd (%)	Дял в БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА (BGN'000)	100 135 068	105 556 619	108 200 141	108 578 751	0.3	8.4	2.9	93.7
Кредити за държавно управление	620 234	741 199	774 218	778 729	0.6	25.6	5.1	0.7
Кредити за нефинансови предприятия	34 245 215	34 871 435	35 678 653	35 872 899	0.5	4.8	2.9	30.9
Кредити на финансови предприятия	2 718 339	3 220 084	3 439 274	3 504 967	1.9	28.9	8.8	3.0
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	31 526 775	32 075 378	33 899 947	33 888 887	-3.8	7.8	-4.1	20.7
Жилища	10 233 209	10 906 245	11 472 311	11 615 648	1.2	13.5	6.5	9.9
Потребителски	10 021 461	10 332 669	11 850 918	11 949 678	0.8	19.2	15.6	10.3
Микро и други кредити	1 072 105	836 464	576 718	576 234	-199.9	-153.7	-168.9	0.5
ОЩО КРЕДИТИ	58 910 543	60 908 096	63 792 092	63 145 687	-1.0	7.2	3.7	55.3
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	80 749 429	84 571 339	86 298 474	86 737 921	0.5	-29.7	-32.9	74.8
Депозити на държавно управление	2 439 034	2 696 635	2 737 408	2 641 370	-3.5	8.3	-2.0	2.4
Депозити на нефинансови предприятия	24 409 734	25 277 991	25 054 794	25 184 803	0.5	3.2	-0.4	21.7
Депозити на други финансови предприятия	3 149 142	3 213 474	3 831 262	3 726 945	-2.7	18.3	16.0	3.3
Депозити на домакинства	50 751 539	53 383 239	54 675 010	55 184 803	0.9	-50.4	-52.8	47.4
Собствен капитал	12 045 780	13 857 523	14 010 675	14 143 289	0.9	17.4	2.1	12.1
Нетна печалба	800 985	1 677 856	762 297	917 874		14.6		
Банковски показатели (%)								
ROE	13.3	12.1	13.1	13.0	-0.1	-0.3	0.9	
ROA	1.6	1.6	1.7	1.7	0.0	0.1	0.1	
Капиталова адекватност		20.4	п.а.	п.а.				
Ликвидно покритие (%)	315.1	294.1	262.9	260.6	-2.3	п.а.	п.а.	
Проблемни кредити	9.1	7.6	п.а.	7.2		-1.9	-0.4	
БВП	105 609 000	107 295 000	115 437 000	115 437 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

Източник: БНБ, МФ, Изчисления ОББ

В края на юни 2019 г. брутният размер на необслужваните кредити и аванси възлиза на 6478 млн. лв., а делът им в общата сума на брутните кредити и аванси е 7.2% (при 9,1% към края на юни 2018 г.). Нетната стойност на необслужваните кредити и аванси е 3199 млн. лв., като делът ѝ в общата нетна стойност на кредитите и авансите е 3.7%.

	Брутна балансова стойност/номинална стойност					Нагрупана обезценка, натрупани отрицателни промени в справедливата стойност поради кредитен риск и провизии	Неработещи кредити > 90 дни	Относителен дял на неработещите кредити
		Обслужвани	Необслужвани					
			Малко вероятно да бъдат изплатени, без просрочие или с просрочие ≤ 90 дни	Просрочие <= 180 дни > 90 дни	Просрочие > 180 дни			
Неработещи кредити Общо								
Кредити и аванси	90 575 368	84 097 319	2 111 597	511 638	3 854 814	-3 942 770	6 478 049	7.2
Централни банки	12 911 157	12 911 157	0	0	0	-213	0	0.0
Държавно управление	778 729	772 446	912	3 894	1 477	-9 570	5 371	0.7
Кредитни институции	14 513 254	14 512 655	0	0	599	-4 338	599	0.0
Други финансови предприятия	3 504 967	3 343 436	1 878	85 999	73 654	-87 795	159 653	4.6
Нефинансови предприятия	35 878 168	31 493 054	1 589 634	258 812	2 556 668	-2 445 296	2 815 480	7.8
Домакинства	22 989 093	21 064 571	539 173	182 933	1 222 416	-1 395 558	1 385 349	6.0
От които: Кредити, обезпечени с жилищен имот	11 615 646	10 713 027	309 030	70 187	523 402	-433 032	593 589	5.1
От които: Потребителски кредит	11 949 678	10 857 694	304 768	98 348	688 868	-965 932	787 216	6.6
Източник :БНБ, изчисления ОББ								

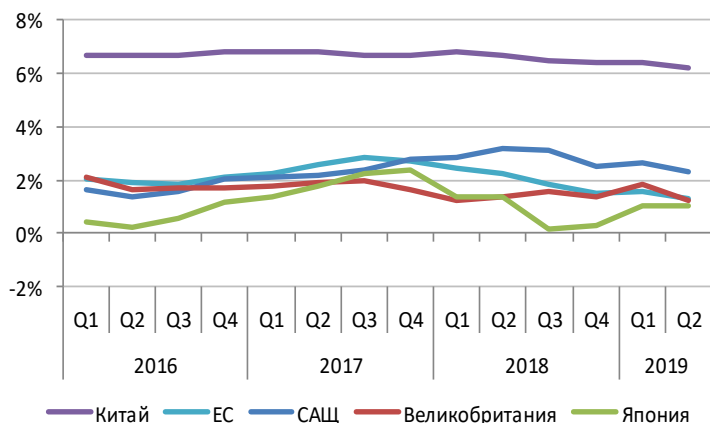
Отношението на ликвидно покритие към 30 юни 2019 г. е 260.6%. В края на отчетния период ликвидният буфер е 27.8 млрд. лв., а нетните изходящи ликвидни потоци – 10.7 млрд. лв.

Собственият капитал в баланса на банковата система е в размер на 14.1 млрд. лв. Влияние за динамиката оказват изплащането на дивиденди и нарастването на печалбата.

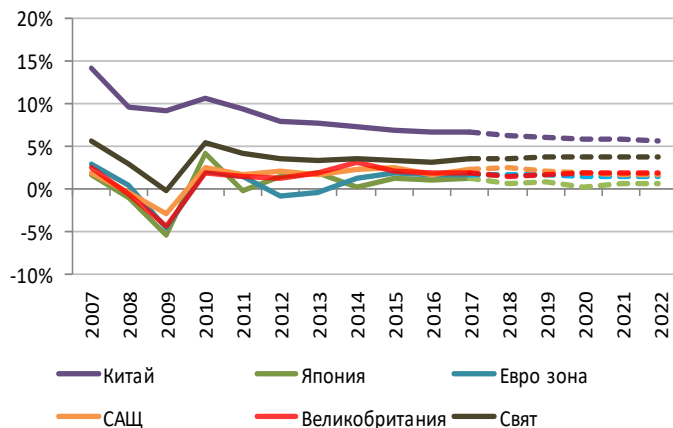
ПРИЛОЖЕНИЕ

НАПРЕДНАЛИ ИКОНОМИКИ: КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

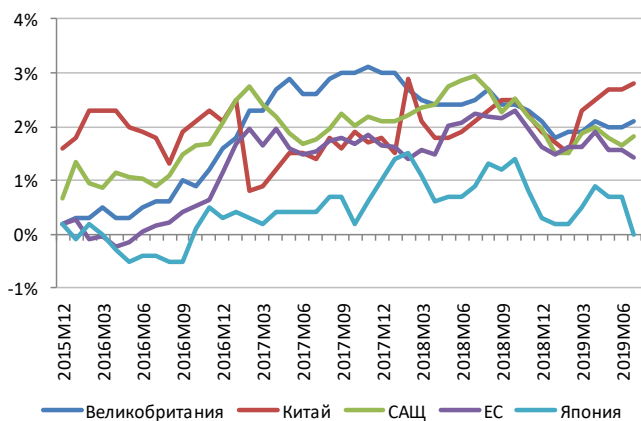
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

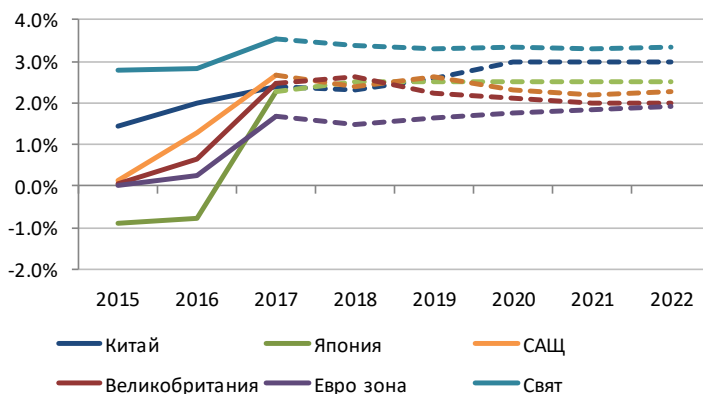
Напреднали икономики: Прогноза за ръста на реалния БВП (% на изменение на годишна база)

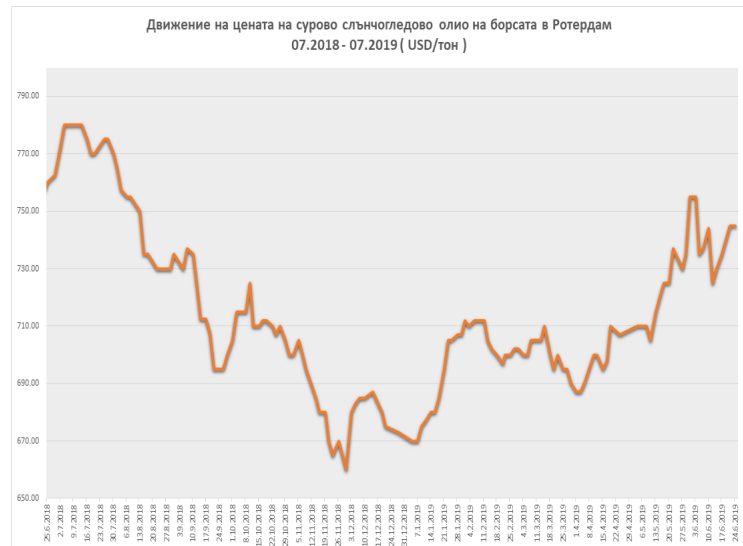
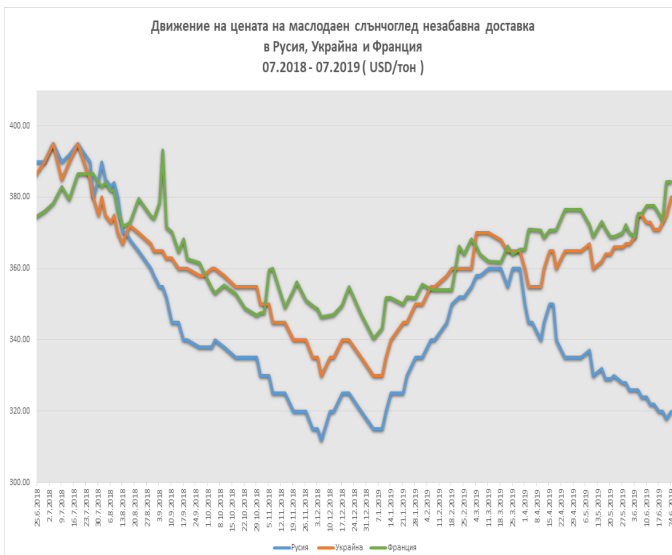
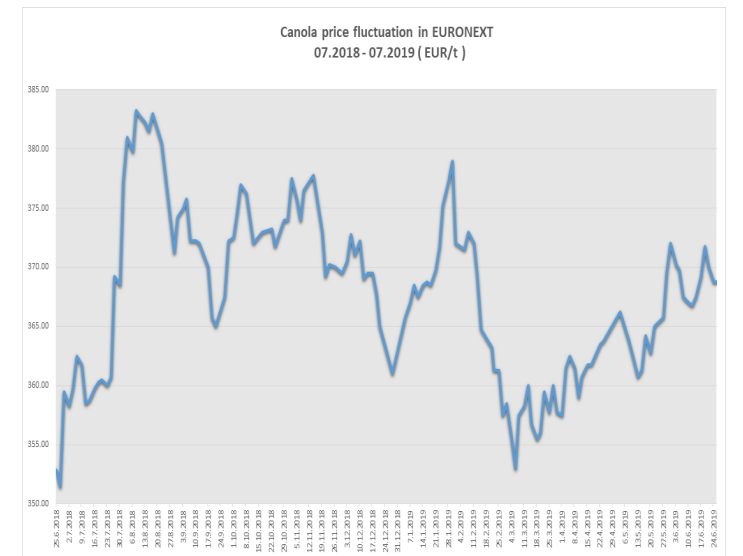
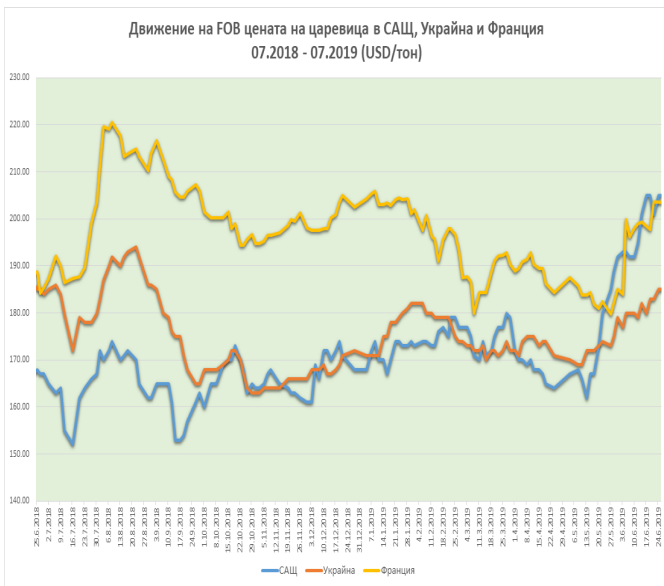
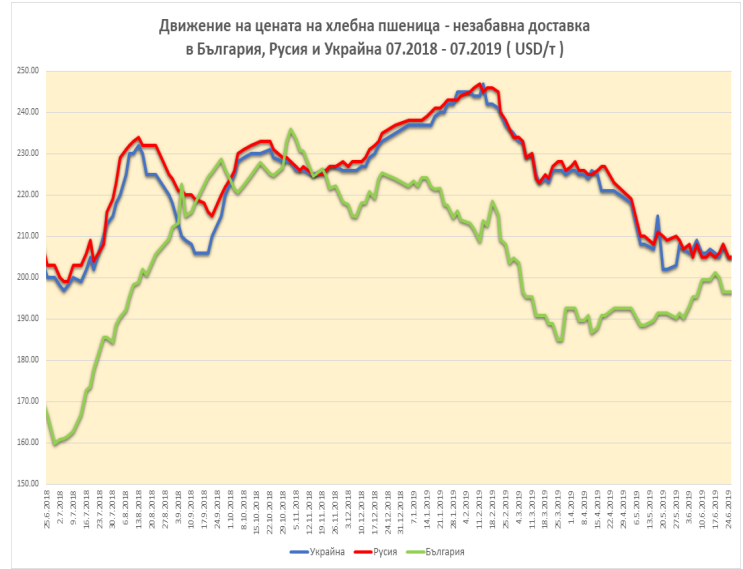
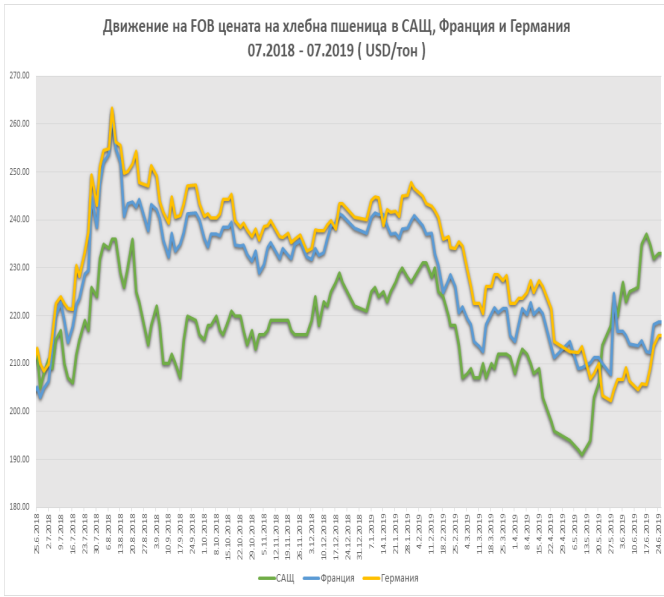
Напреднали икономики: Инфлация по страни, към Юни 2019 г. месечно (% на годишна база)

Напреднали икономики: Прогноза за инфлация на годишна база

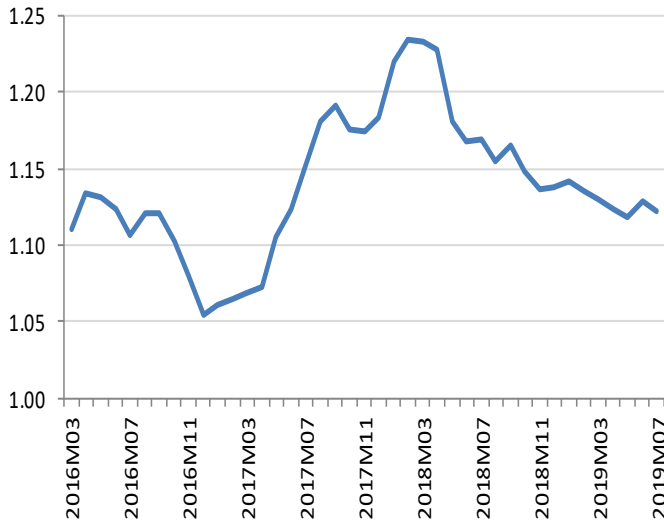

Международни цени на зърнени култури

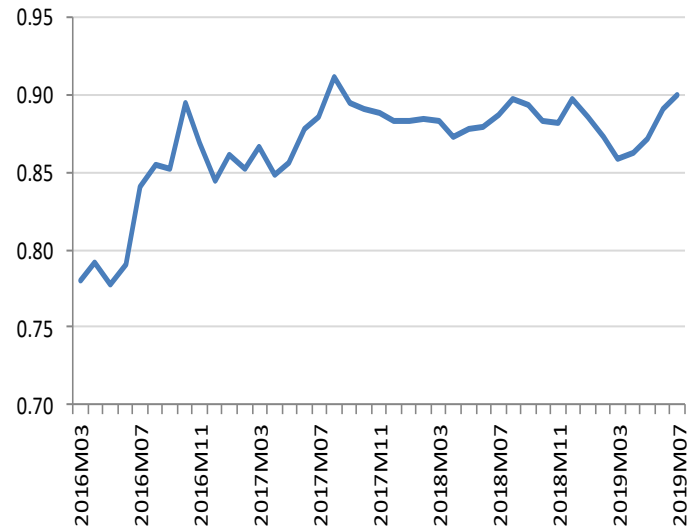

Международни валутни курсове

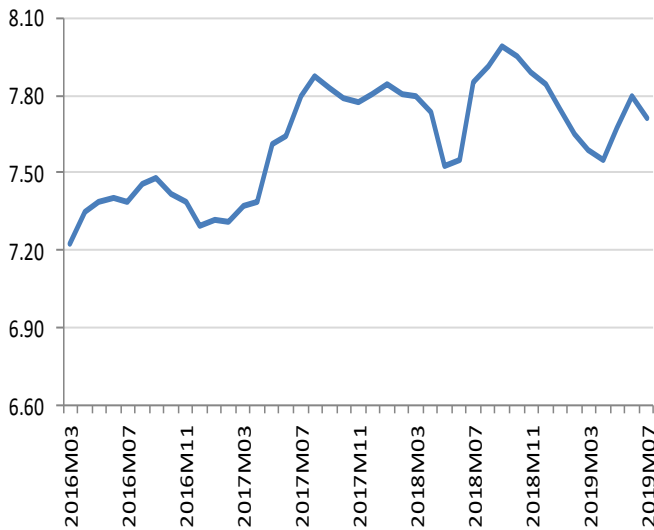
EUR/USD

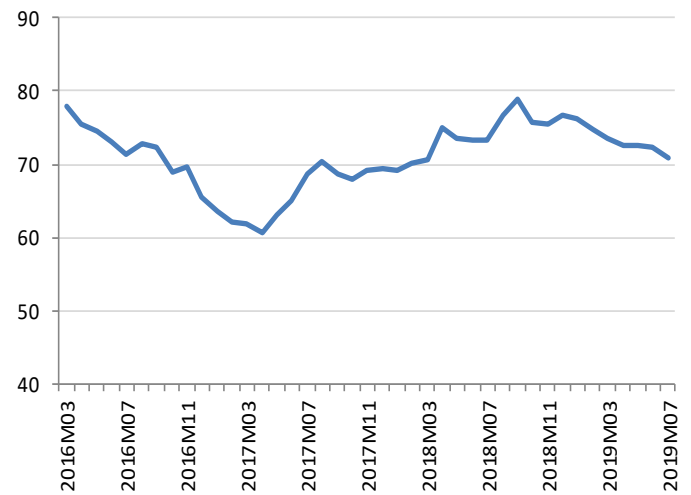
EUR/GBP

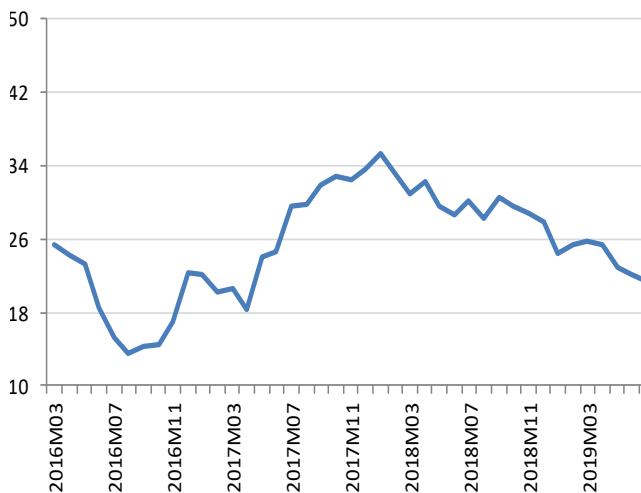
EUR/CNY

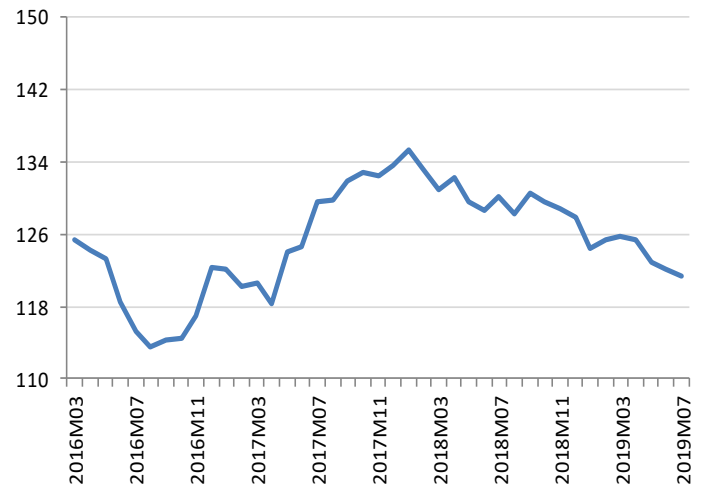
EUR/RUB

EUR/JPY

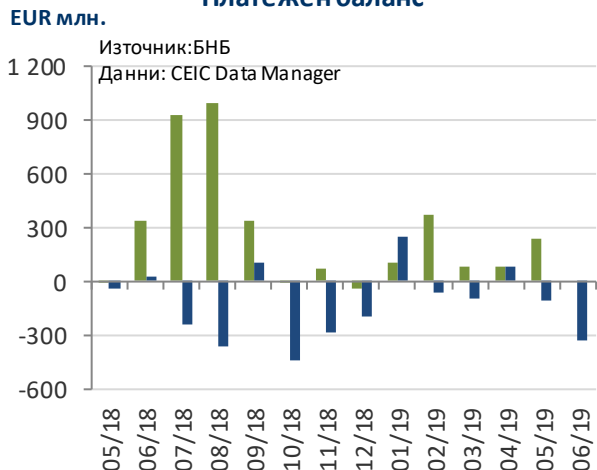

EUR/JPY

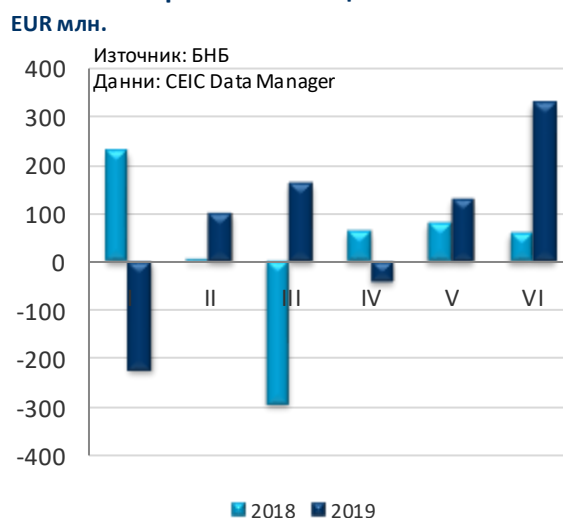

България: Външен сектор

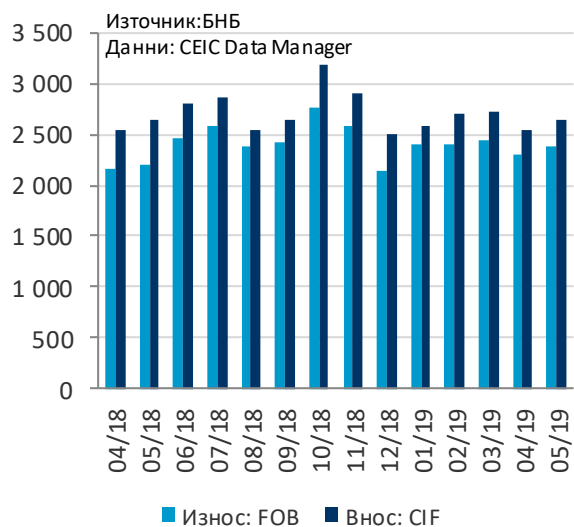
Платежен баланс

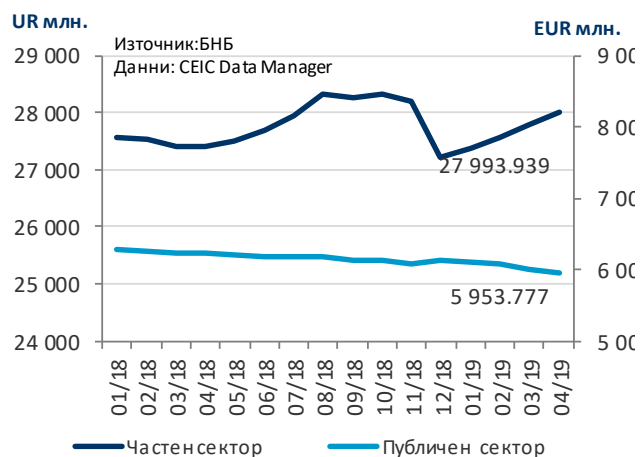
Преки инвестиции: Поток

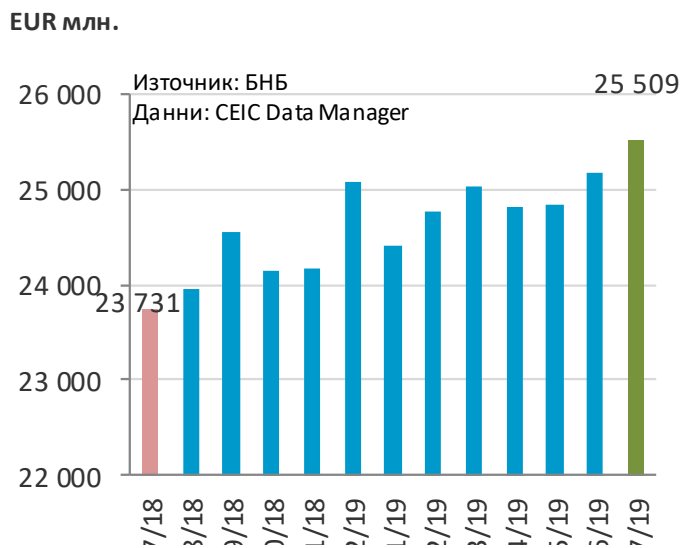
Външна търговия

Брутен външен дълг

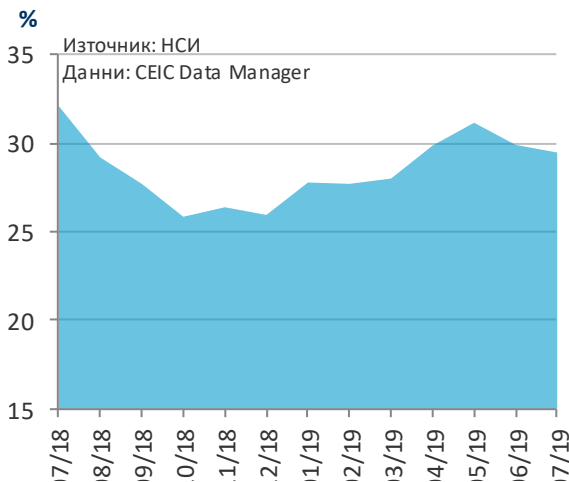

Чуждестранни резерви

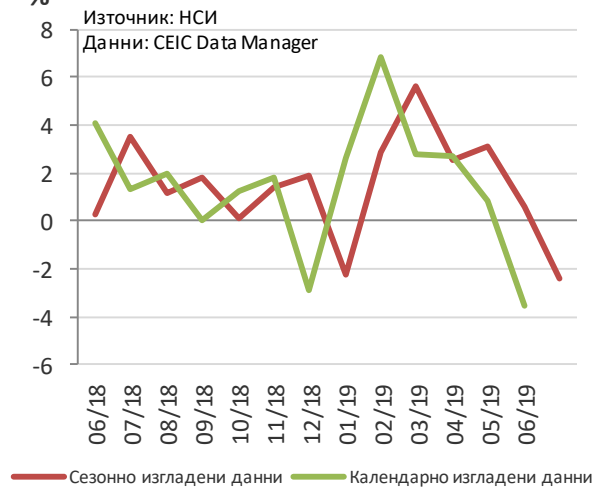

България: Реален сектор

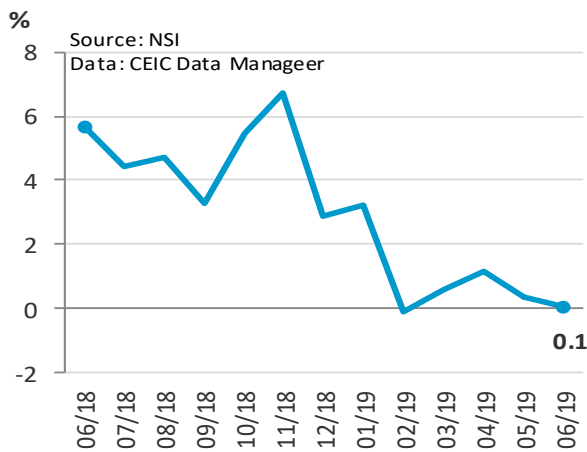
Общ показател на бизнес климата

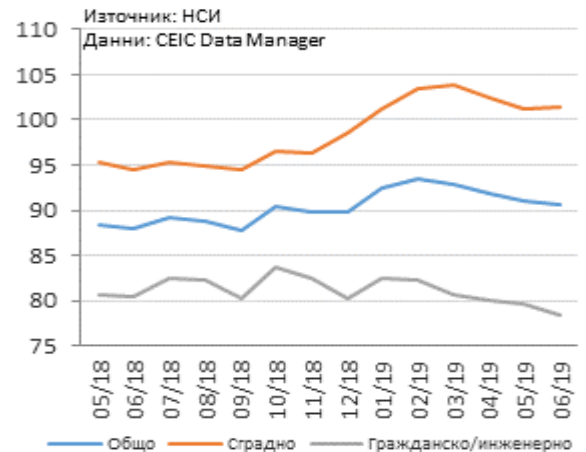
Индекс на промишленото производство, % изменение на годишна база

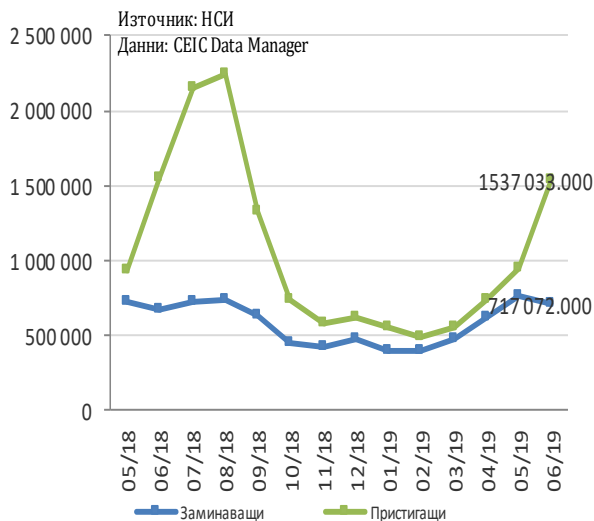
Retail trade index, % change (YoY)

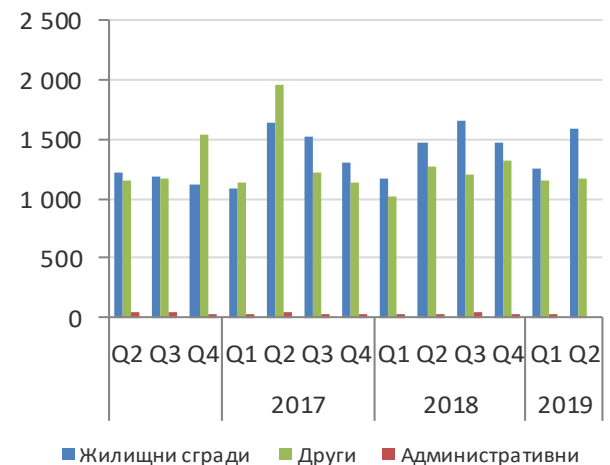
Индекс на строителната продукция, сезонно изгледени данни

Туризм: Брой пристигащи/заминаващи

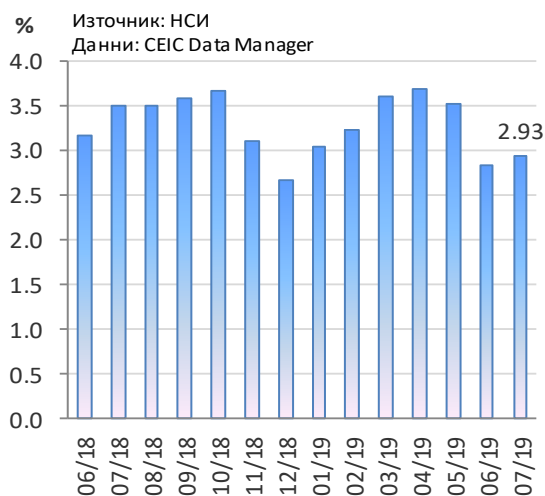

Издадени разрешителни за строеж на нови сгради

България: Цени в реалния сектор

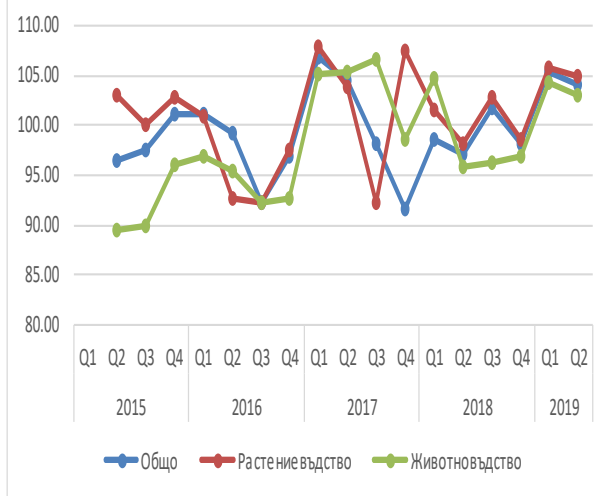
Инфлация на годишна база

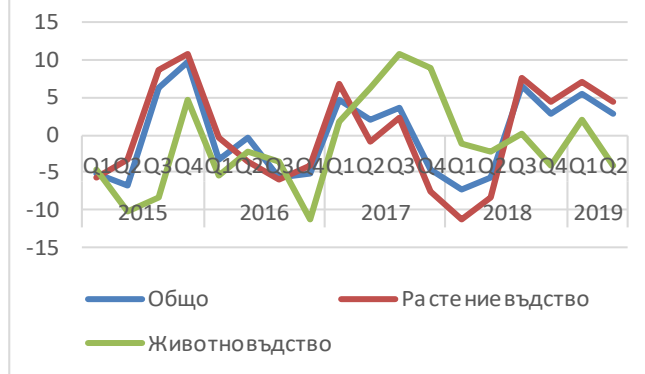
Индекс на цените на производител в промишлеността, % изменение на годишна база

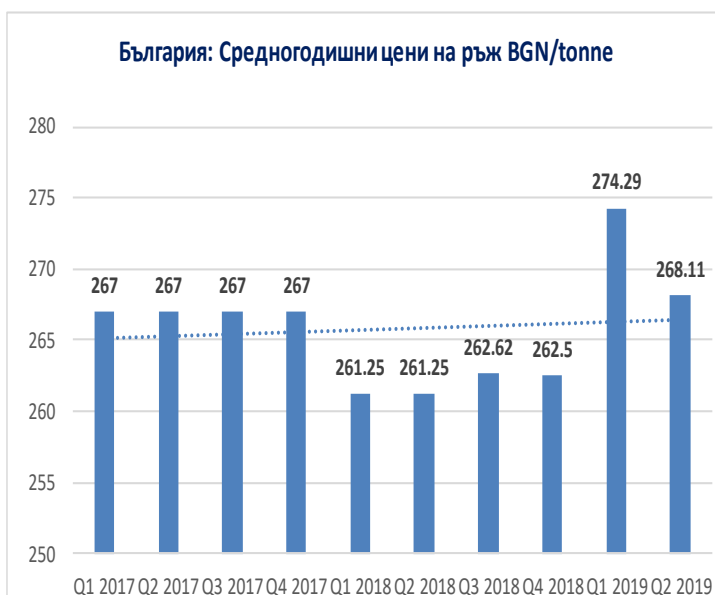
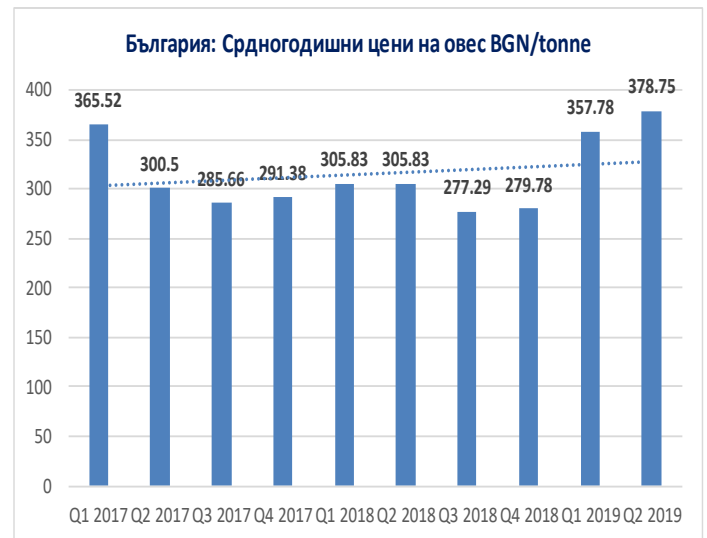
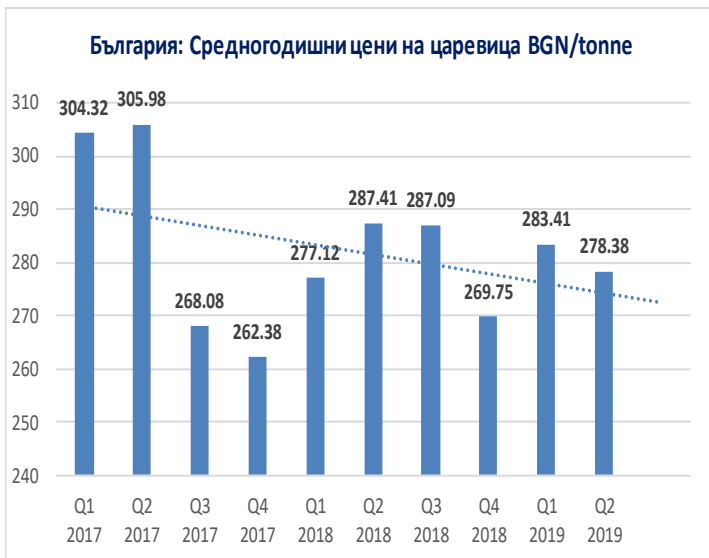
България: Индекси на цените в селското стопанство, предходна година=100

България: Индекс на цените на производителите: % изменение спрямо същото тримесечие на предходната година

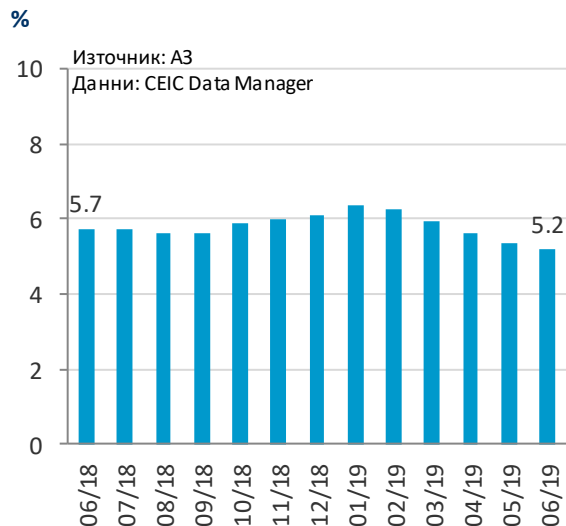

България: Цени на зърнени култури

България: Пазар на труда

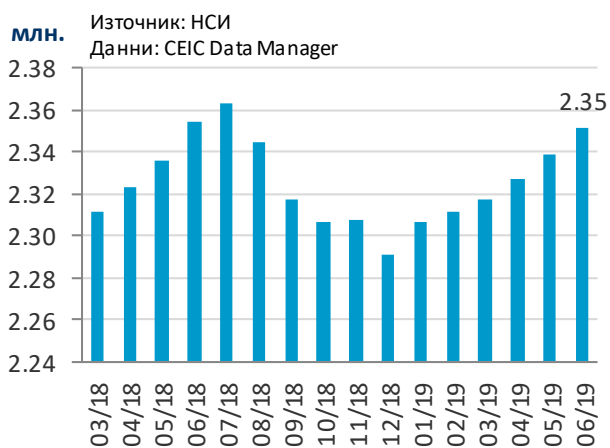
Равнище на безработица

Равнище на безработица

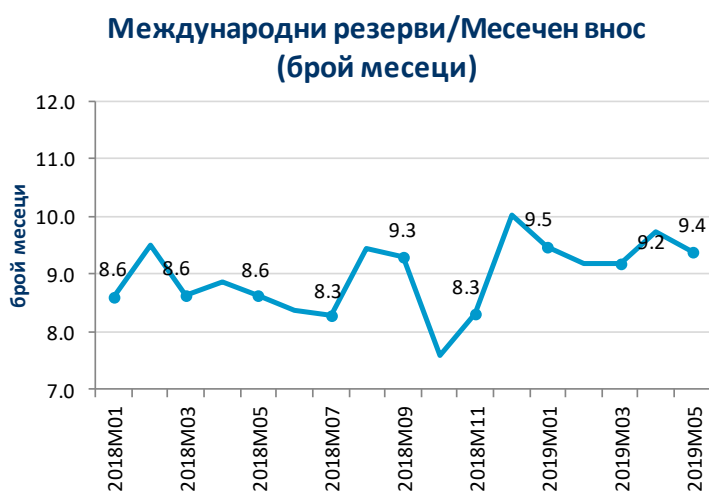
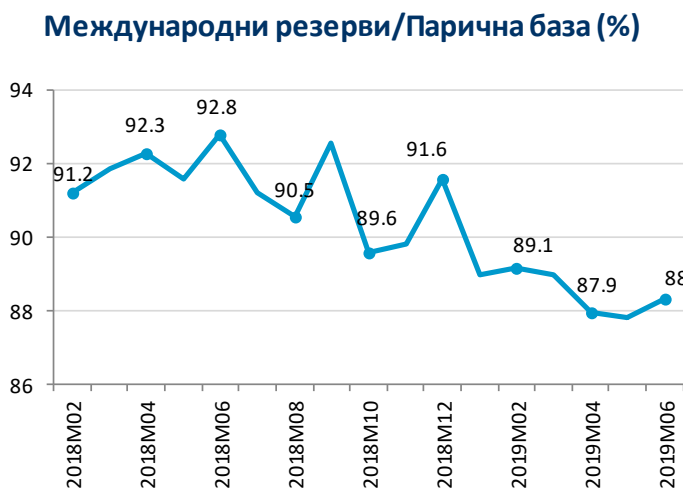
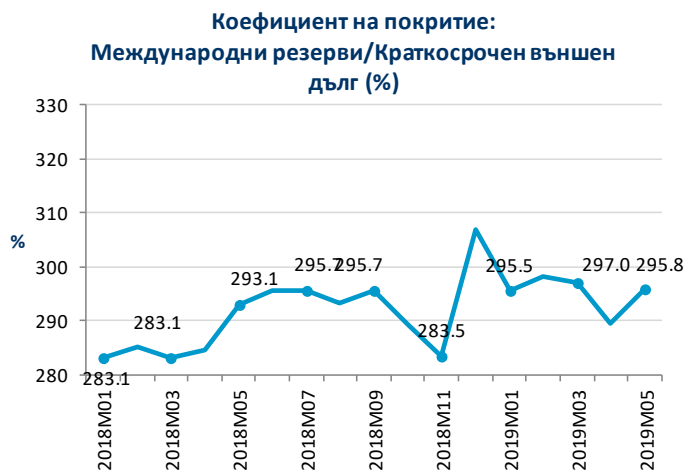
България: Наети лица

домакинството: Средно на лице

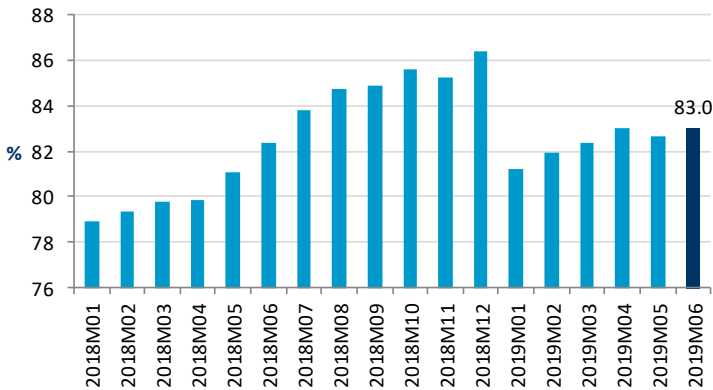

България: Паричен сектор

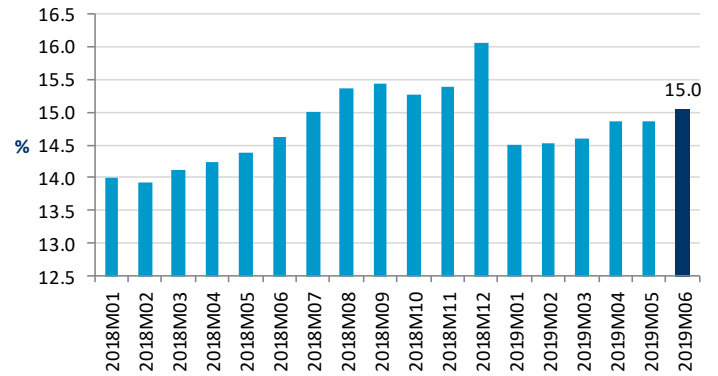

България: Паричен сектор

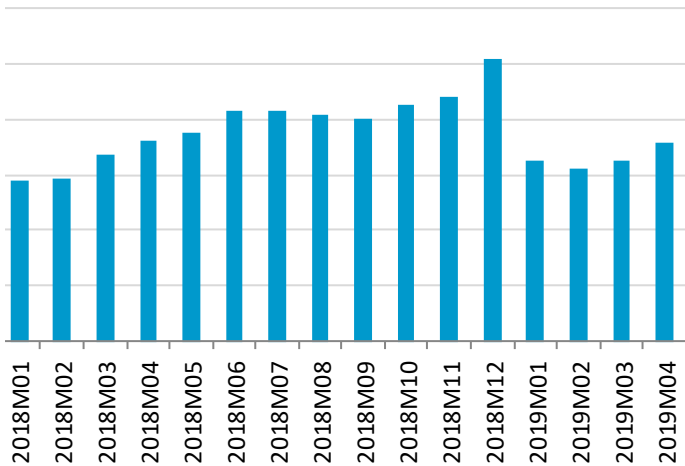
Широки пари (паричен агрегат М3)/БВП (%)

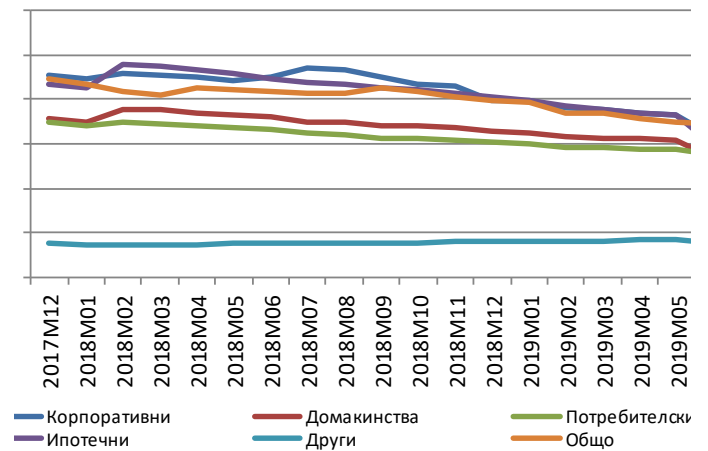
Пари в обращение/БВП (%)

Вътрешен кредит/БВП (%)

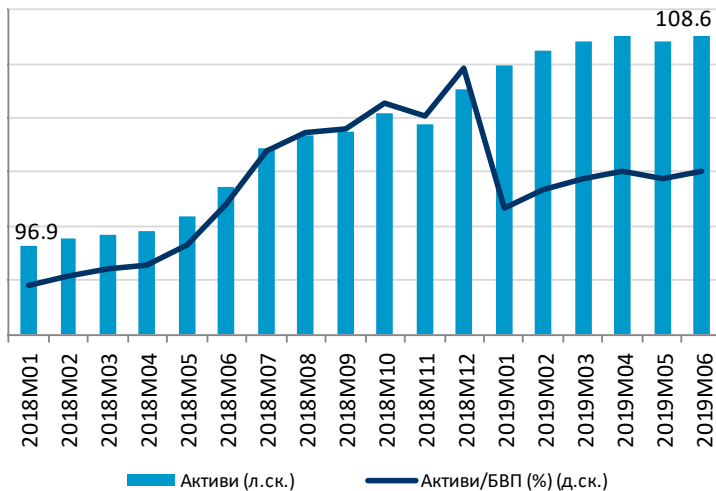

Банков сектор: Лоши и преструктурирани кредити (%)

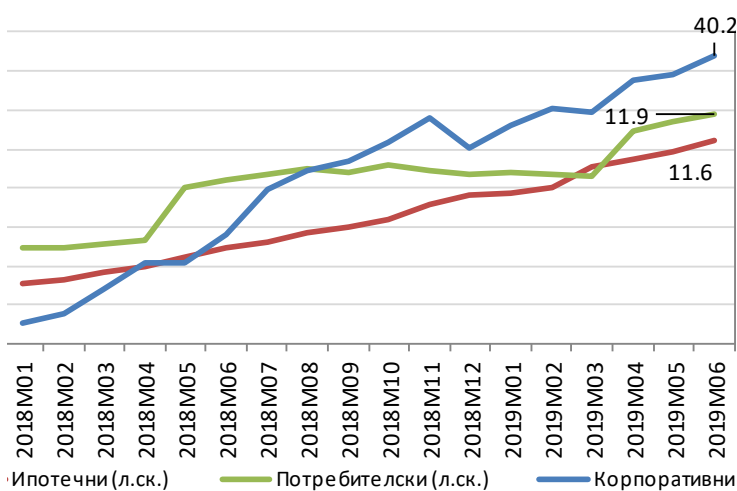

България: Банков сектор

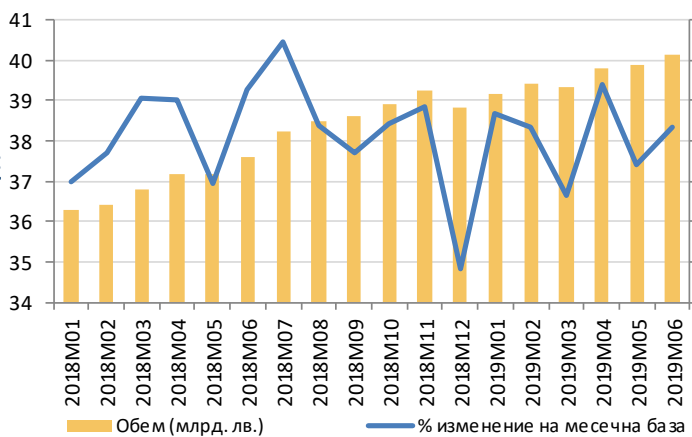
Активи

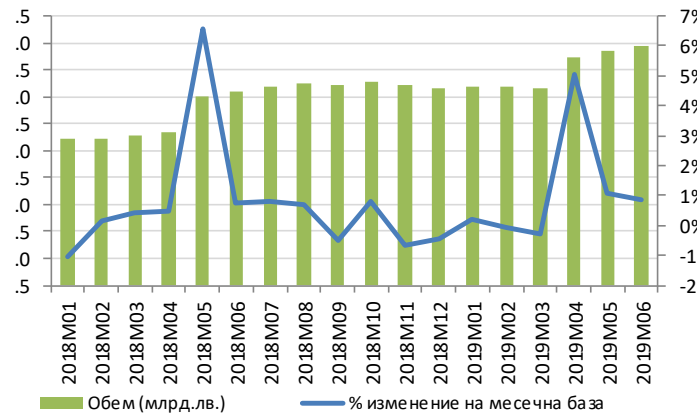
Кредити (BGN млрд)

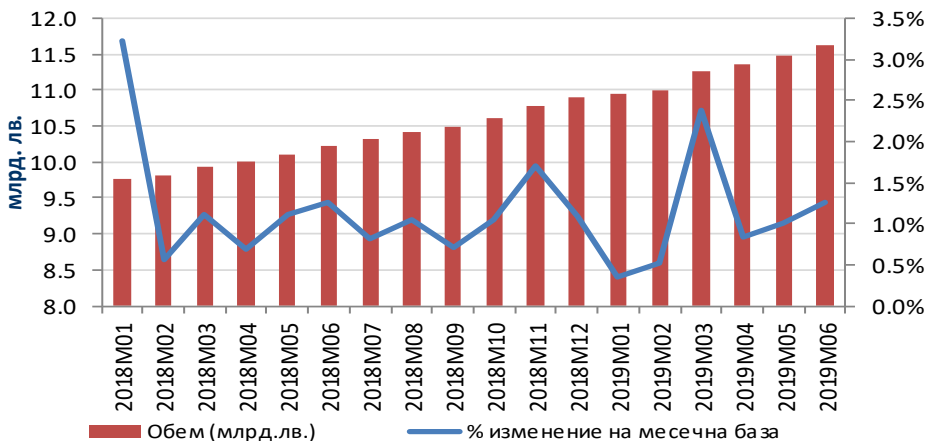
Корпоративни кредити

Потребителски кредити

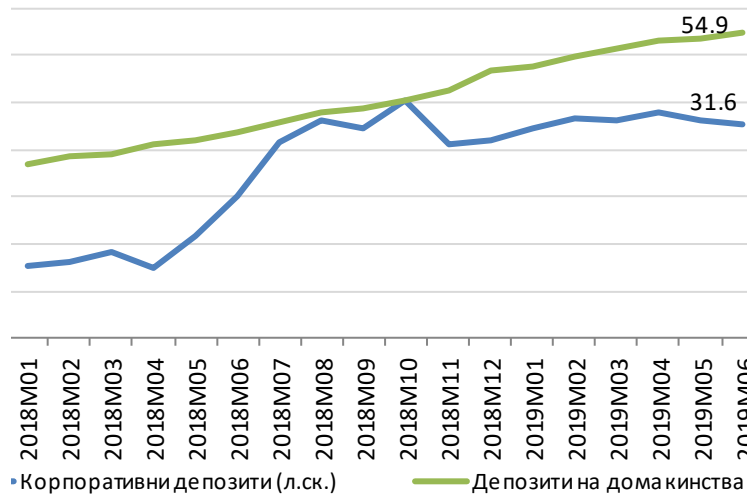

Ипотечни кредити

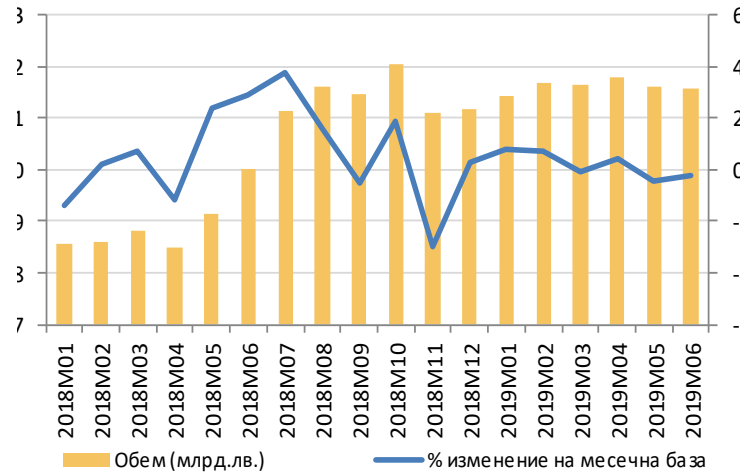

България: Банков сектор

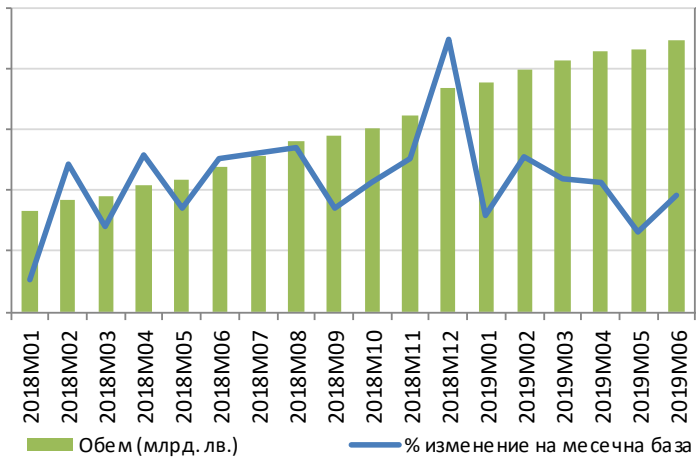
Депозити (BGN млрд)

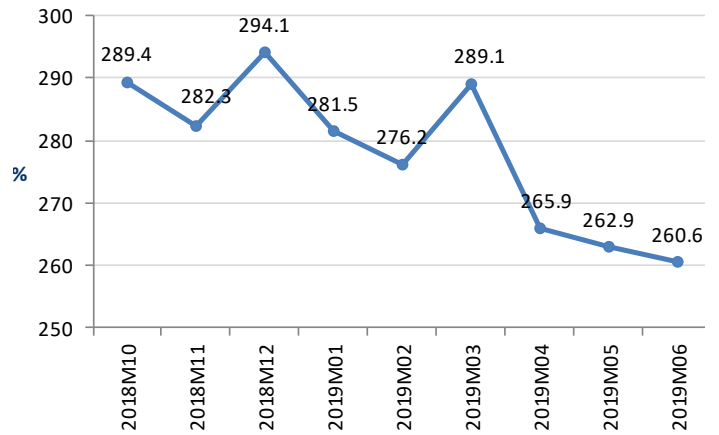
Корпоративни депозити

Депозити на домакинства

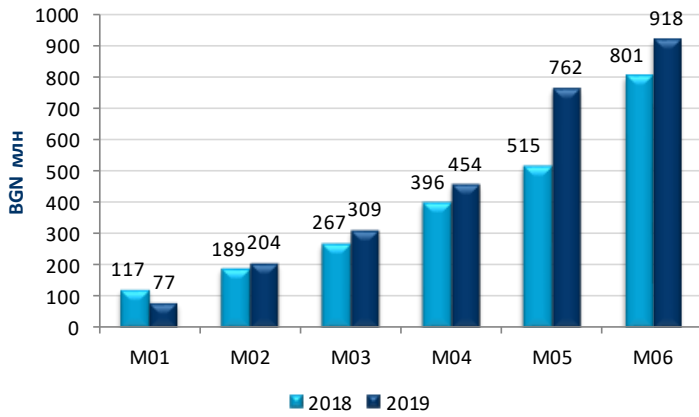

Коефициент на ликвидно покритие, %

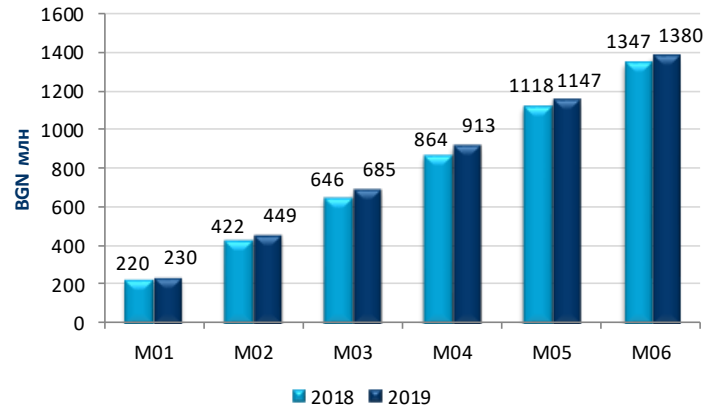

България: Банков сектор

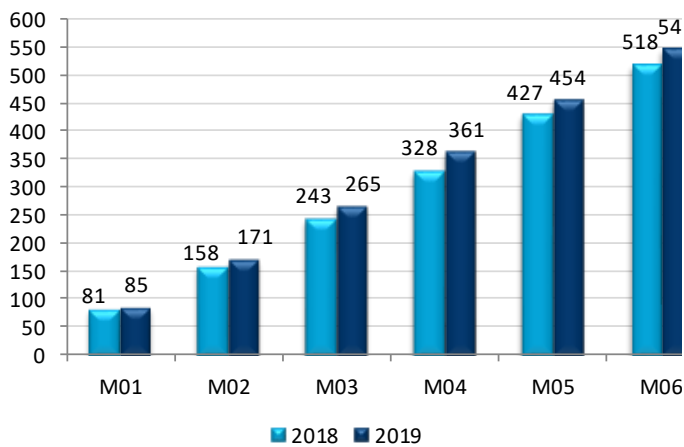
Нетна печалба

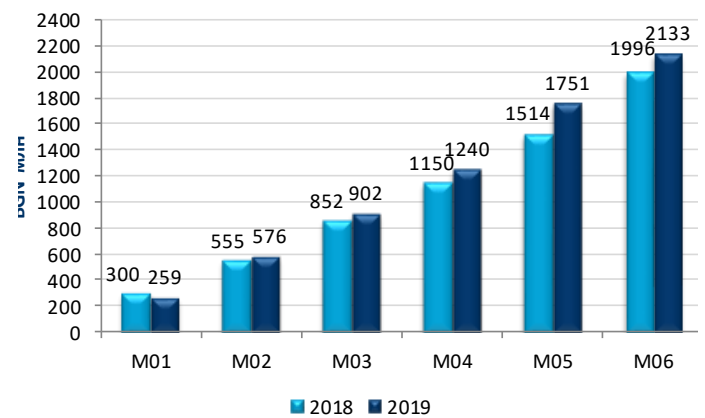
Нетен лихвен доход

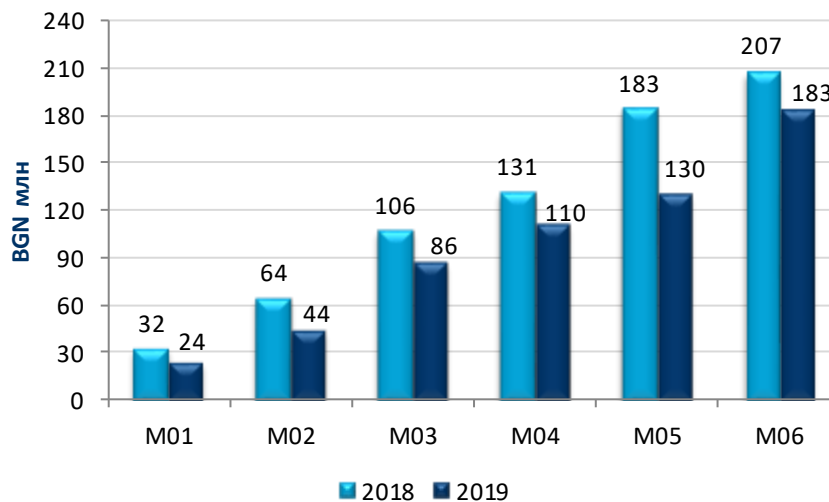
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

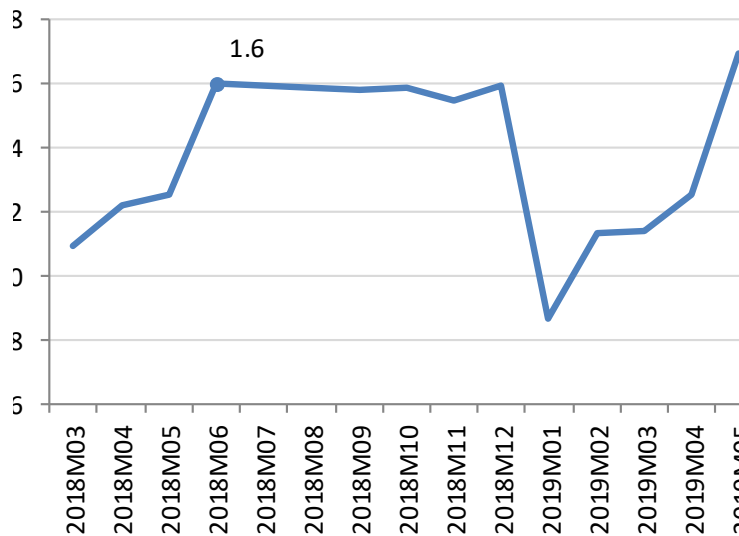

Обезценки

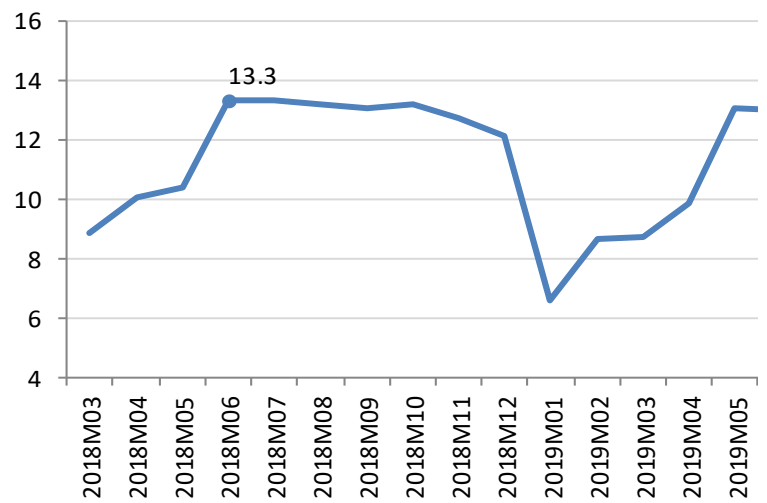

България: Банков сектор

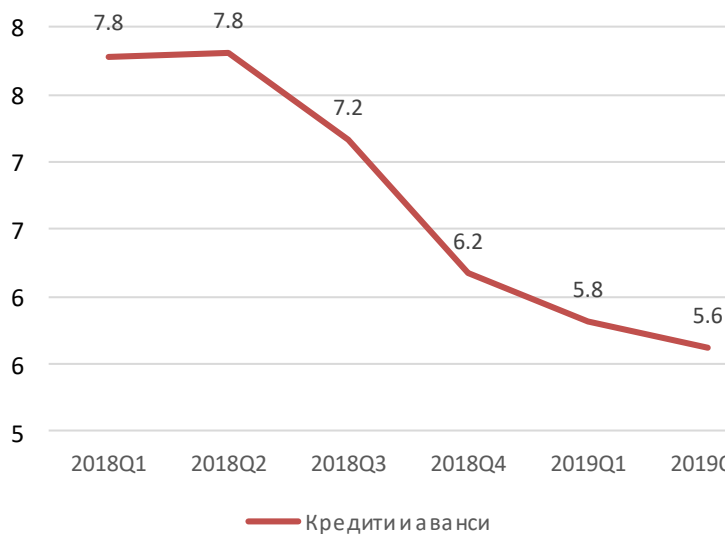
Възвръщаемост на активите (ROA)

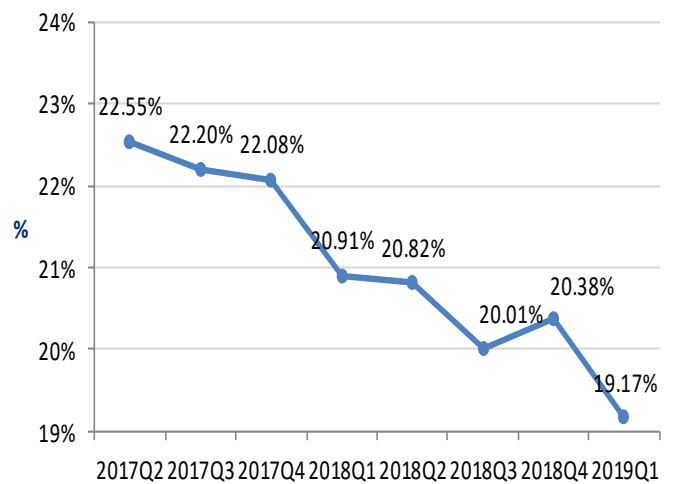
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Необслужвани кредити в банковата система (%)

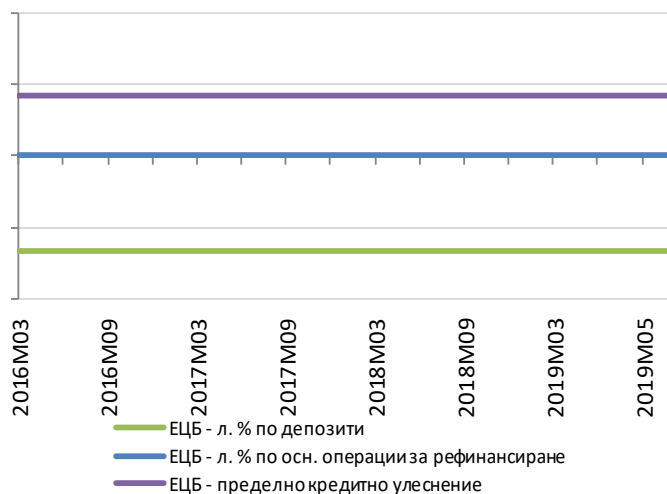

Съотношение на капиталова адекватност

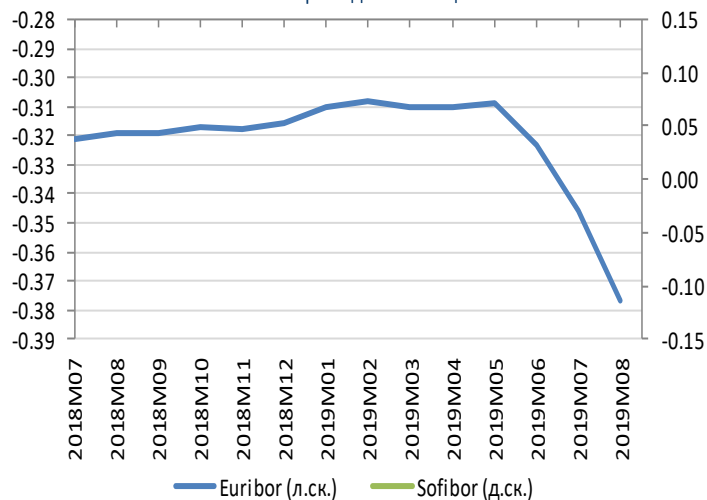
България: Индекси и лихвени проценти

Лихвени проценти (%)

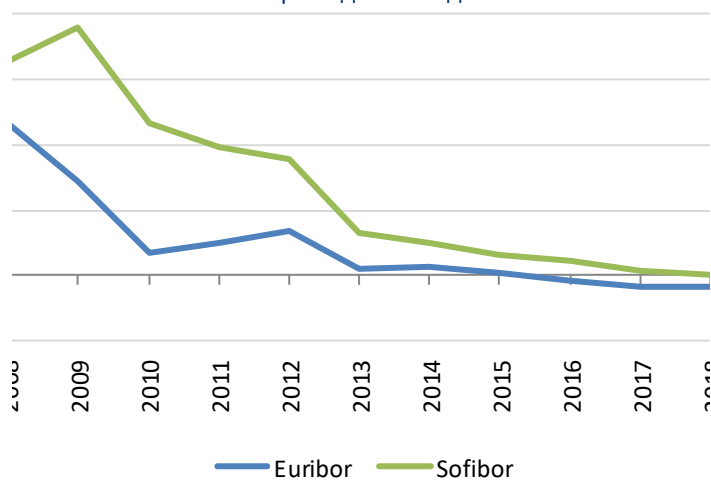
3-месечни индекси

към първия ден в месеца

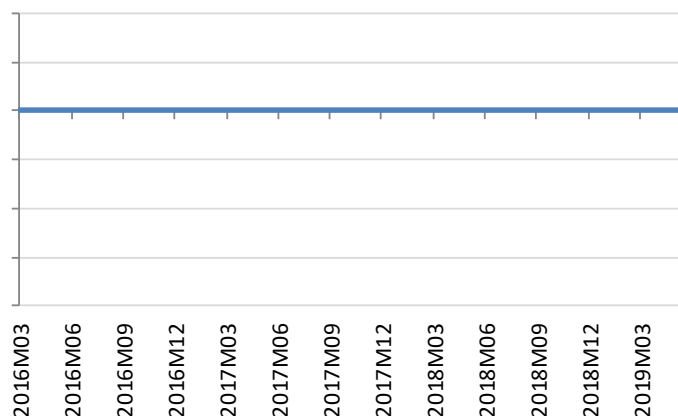

3-месечни индекси

към първия ден на годината

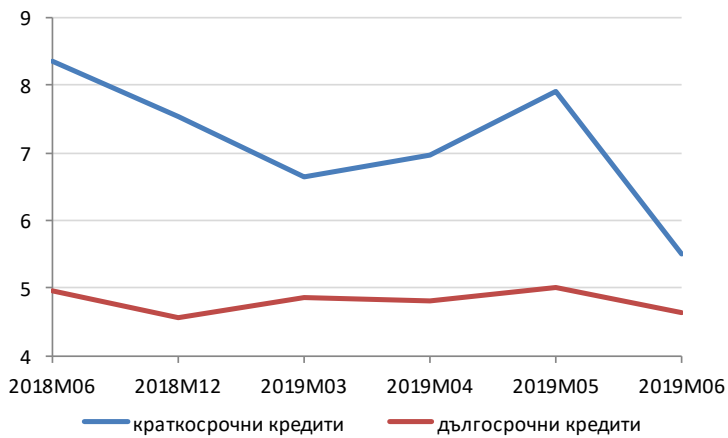

Основен лихвен процент на БНБ (%)

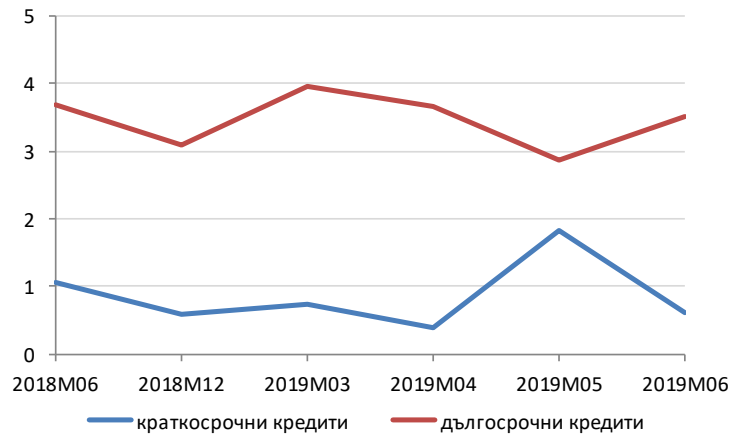

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

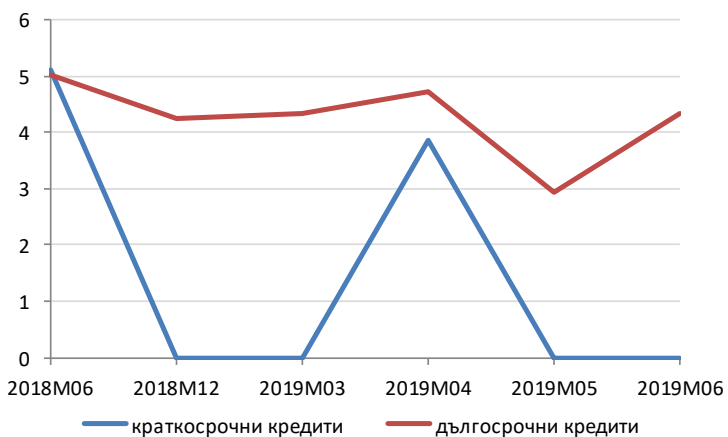
Лихвени проценти (%) в BGN

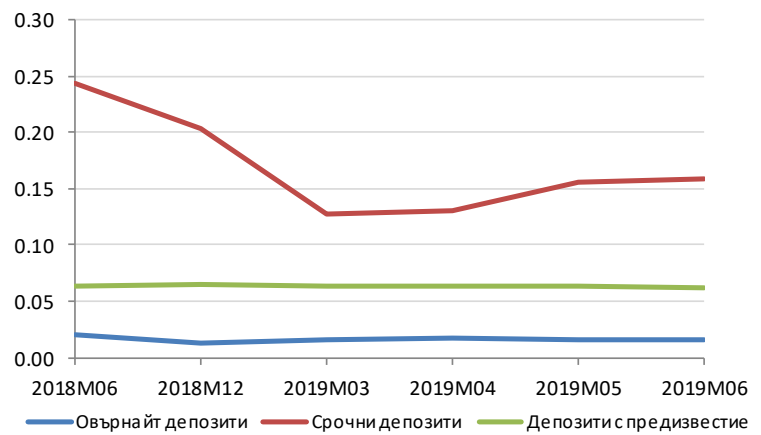
Лихвени проценти (%) в EUR

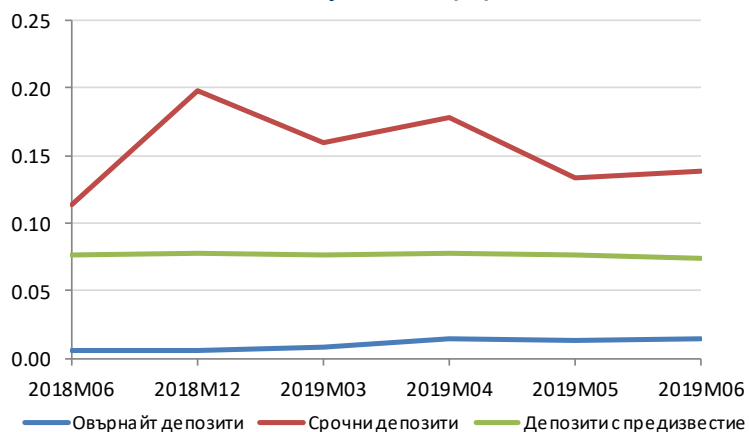
Лихвени проценти (%) в USD

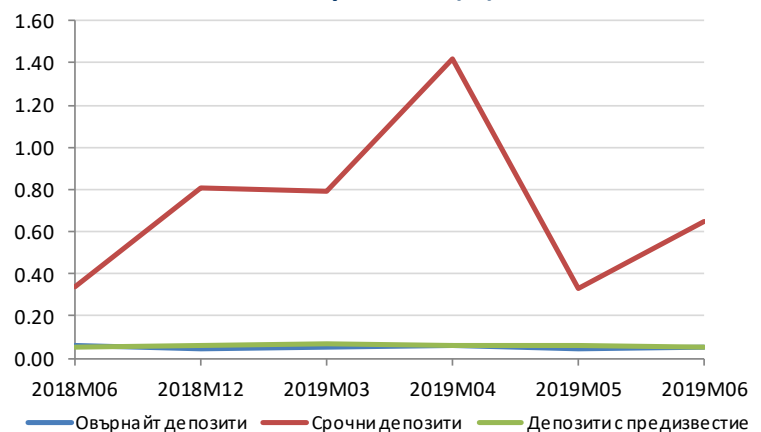
Лихвени проценти (%) в BGN

Лихвени проценти (%) в EUR

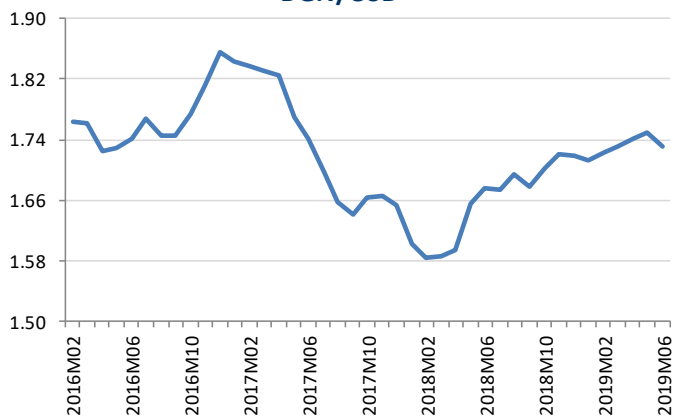

Лихвени проценти (%) в USD

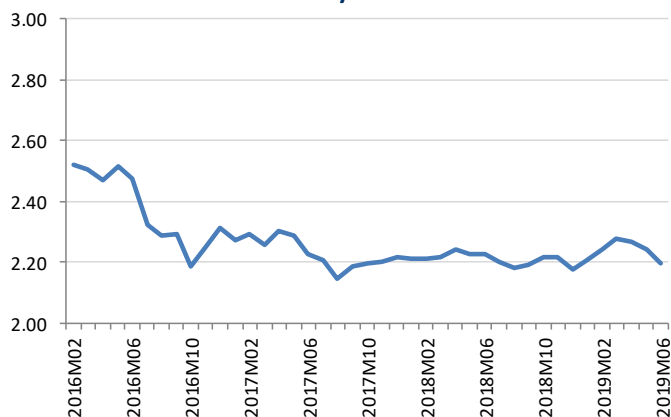

България: Валутни курсове

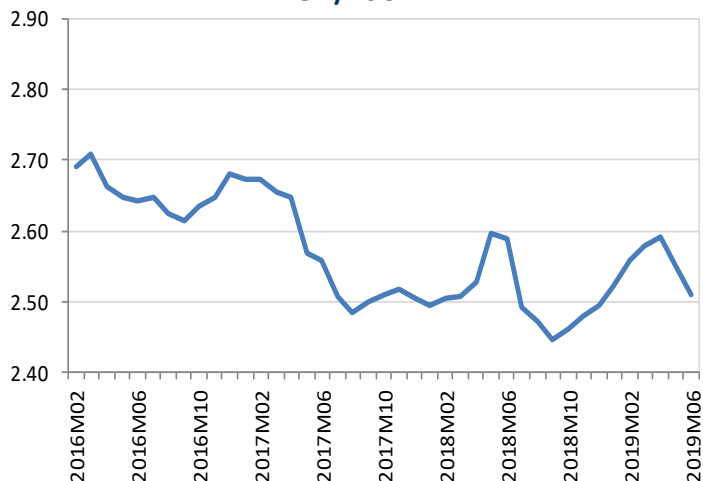
BGN/USD

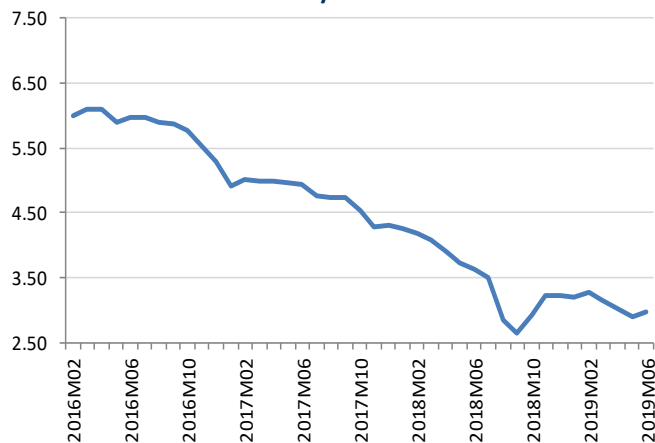
BGN/GBP

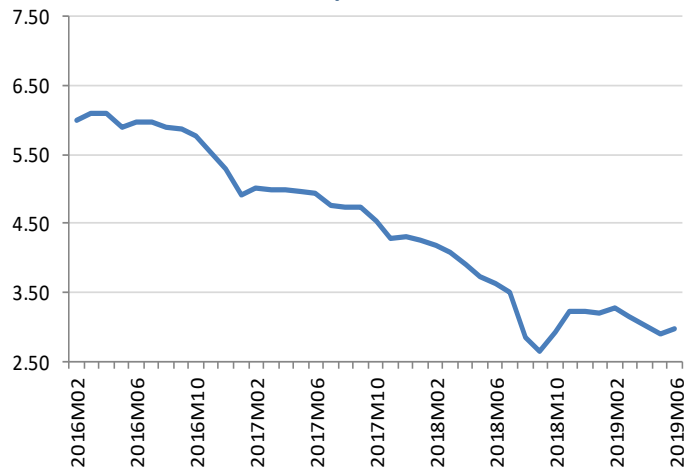
BGN/10CNY

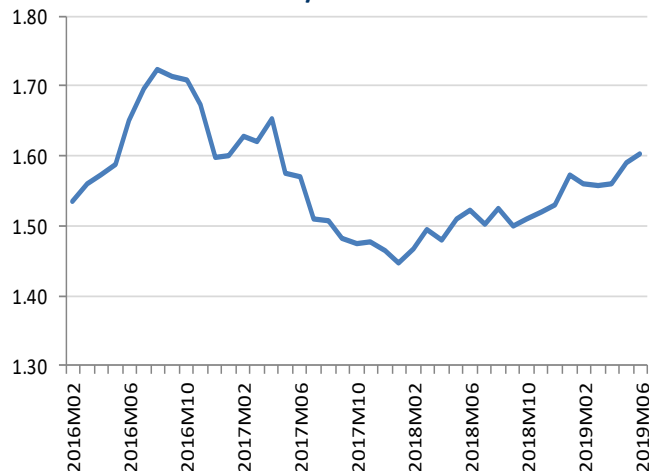
BGN/10TRY

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносът на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на брутния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсация на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват брутния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно ЕУРпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническият транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценка за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсация на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетирването на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриятското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживее, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, НСИ, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.